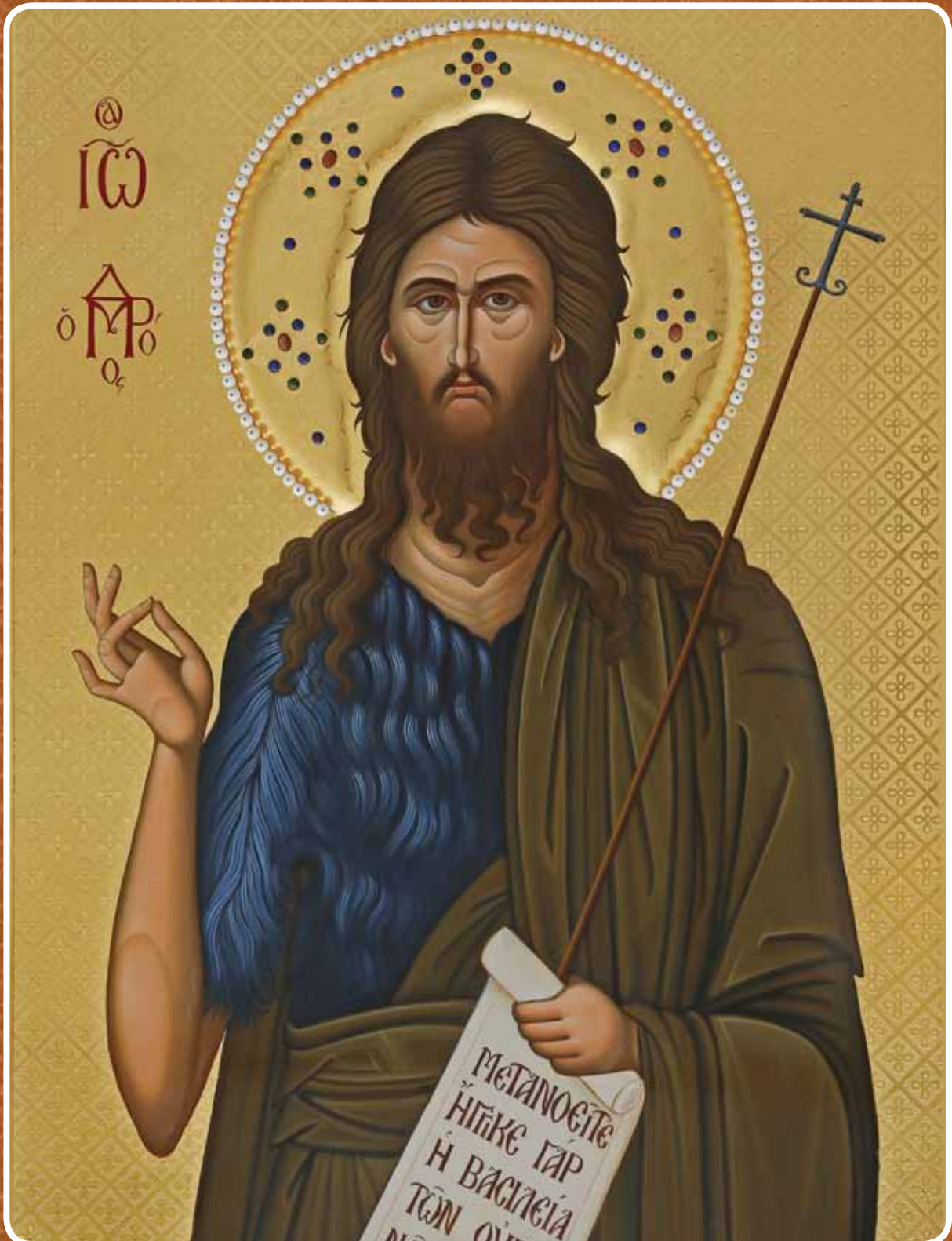

ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΛΕΜΕΣΟΥ

ΕΤΟΣ 17° ΤΕΥΧΟΣ 94° ΙΟΥΛΙΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2017

ΠΑΡΑΚΛΗΣΙΣ

Ἰδιοκτίτης:

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΛΕΜΕΣΟΥ

Ὑπεύθυνος Ὑλης:

Σταῦρος Ὀλύμπιος

Διευθυντής Γραφείου Ποιμαντικής Διακονίας

Διευθύνεται

ἀπό Συντακτική Ἐπιτροπή

Διεύθυνση:

Ὁδός Ἁγίου Ἀνδρέου 306,

Τ.Θ. 56091, Τ.Τ. 3304

Λεμεσός - Κύπρος

Τηλ.: 00357-25864311

Ἱστοσελίδα:

www.imlemesou.org

Συνδρομές:

Ἑσωτερικοῦ €7

Ἐξωτερικοῦ €10

Τιμὴ Τεύχους: €1

Ἐξώφυλλο: Τίμιος Πρόδρομος,

σύγχρονη φορητὴ εἰκόνα

Ὅπισθόφυλλο: Ἱερός ναός Ἁγίου Τύχωνος ,

Ἅγιος Τύχων Λεμεσοῦ

Εἰρμός Θ' Ὠδῆς

Ἑορτῆς Ὑψώσεως Τιμίου Σταυροῦ

Ὁ διά βρώσεως τοῦ ξύλου τῷ
γένει προσγενόμενος θάνατος διά
Σταυροῦ κατήργηται σήμερον,
τῆς γάρ προμήτορος ἡ παγγενῆς
κατάρα διαλέλυνται τῷ βλαστῷ
τῆς ἀγνῆς Θεομήτορος, ἣν πᾶσαι
αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν
μεγαλύνουσι.

Ὁ θάνατος πού προκλήθηκε στό
ἀνθρώπινο γένος μέ τή βρώση τοῦ
ἀπαγορευμένου καρποῦ τοῦ ξύλου
ἔχει καταργηθεῖ πιά σήμερα μέ τό
Σταυρό (μέ τή σταυρική θυσία τοῦ
Χριστοῦ), γιατί ἡ πανανθρώπινη κα-
τάρα τῆς Εὐας, τῆς μητέρας ὅλων τῶν
ἀνθρώπων, ἔχει διαλυθεῖ πλέον μέ τό
βλαστάρι (τόν υἱό) τῆς ἀγνῆς Μητέρας
τοῦ Θεοῦ. Αὐτήν ἀκριβῶς τή Θεοτόκο
σήμερα ὅλες οἱ οὐράνιες δυνάμεις
μεγαλύνουν καί δοξάζουν.

Ὁ σταυρός στή ζωή μας

τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου
Λεμεσοῦ κ. Ἀθανασίου

«Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν,
ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν καί ἀράτω
τόν σταυρόν αὐτοῦ
καί ἀκολουθείτω μοι»

Τνας σημαντικός λόγος γιά τή ζωή καί τόν ἀγώνα τοῦ κάθε χριστιανοῦ. Σ' αὐτόν κρύβεται ὁλόκληρο τό νόημα τοῦ νά ἀκολουθεῖ κανεῖς τόν Χριστό. Ἄν ἤθελε κάποιος νά μάθει πῶς μπορεῖ νά ἀκολουθήσει τόν Χριστό καί τί πρέπει νά κάνει καί νά προσέξει, γιά νά δεῖ ἄν πράγματι τόν ἀκολουθεῖ, αὐτός ὁ λόγος τοῦ Κυρίου εἶναι τόσο περιεκτικός, πού μᾶς δείχνει ὅλο τό φάσμα τοῦ μεγαλείου τοῦ μυστηρίου αὐτοῦ.

Ἀρχίζει λοιπόν ὁ Κύριος: «ὅστις θέλει», δηλαδή ὅποιος θέλει. Μᾶς δείχνει ὅτι ὅποιοςδήποτε θέλει εἶναι κεκλημένος νά ἀκολουθήσει τόν Χριστό. Τό νά ἀκολουθεῖς τόν Χριστό δέν εἶναι ἓνα ἔργο πού ἀφορᾷ μερικούς ἀνθρώπους. Εἶναι μία πρόσκληση τοῦ Χριστοῦ γιά ὅλους ἀνεξαιρέτως τούς ἀνθρώπους. Μπορεῖ κανεῖς νά πει ὅτι ἔχει πολλά πάθη, διαστροφές καί ἀδυναμίες, εἶναι δυνατόν νά ἀκολουθεῖ ἔτσι τόν Χριστό; Ὁ Κύριος τό λέει: Κανένας ἄνθρωπος ἀπολύτως δέν ὑπάρχει, ὥστε νά πει ὅτι αὐτός δέν ἔχει πρόσκληση γιά τή σωτηρία του. Ἀκόμη αὐτό, τό «ὅστις» δείχνει ὅτι ὁ Θεός καλεῖ τούς πάντες, ἄρα ἀπομένει στόν ἄνθρωπο ἡ ἀπόφαση. Ὁ ἄνθρωπος φέρει τό βάρος τῆς εὐθύνης νά ἀπαντήσῃ σ' αὐτή τήν πρόσκληση τοῦ Θεοῦ.

Ἀκολουθεῖ τό ρῆμα, «θέλει». Ὁ Χριστός βάζει ὡς προϋπόθεση τό νά θέλει ὁ ἄνθρωπος καί ὄχι ὁ Θεός. Δηλαδή δέν λέει, ἄν ὁ Θεός θέλει καί ὁ ἄνθρωπος θέλει νά τόν ἀκολουθήσει. Ὁ λόγος εἶναι, γιατί εἶναι δεδομένη ἡ

θέληση τοῦ Θεοῦ. Εἶναι δόγμα ἀδιαμφισβήτητο ὅτι ὁ Θεός θέλει «πάντας ἀνθρώπους σωθῆναι», καί κανένας νά μήν μείνει ἔξω ἀπό τή Βασιλεία Του. Δέν ἐννοεῖ μία τάξη ἀνθρώπων καί ὀρισμένους ἀνθρώπους, πού μπορεῖ νά εἶναι ἐγκρατεῖς, δίκαιοι, ἐλεήμονες, εὐσπλαχνοί κ.λπ. Εἶναι γενικός αὐτός ὁ ὀρισμός. Κάθε ἄνθρωπος εἶναι κεκλημένος στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ καί ὁ Θεός θέλει κάθε ἄνθρωπος νά σωθεῖ. Πολλοί διερωτῶνται, ἄν εἶναι δυνατόν νά σωθοῦν καί μάλιστα ἐξαιτίας τῶν τόσων ἀδυναμιῶν καί παθῶν τους, καί ἄν εἶναι δυνατόν ὁ Θεός νά τοὺς θέλει καί ἄρα ὑπάρχει ἐλπίδα γι' αὐτούς.

Ὁ Θεός θέλει ὅλοι νά σωθοῦν. Σ' αὐτό πρέπει νά στηρίζεται καί τό ἔργο τῶν ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας μας καί αὐτό πρέπει νά ἀποτελεῖ σημαντικό μήνυμα γι' αὐτούς. Ἔργου τους εἶναι νά μήν ἀφήσουν κανέναν ἄνθρωπο νά χαθεῖ. Νά μήν πει ποτέ κανεῖς ἀπό τοὺς ποιμένες ὅτι δέν ἀξιζεῖ τόν κόπο νά ἀσχολεῖται κανεῖς μαζί του. Αὐτός ὁ λόγος δέν ὑπάρχει στό πνεῦμα τοῦ Θεοῦ. Ἀκόμη καί ὁ ἴδιος ὁ διάβολος εἶναι κεκλημένος στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἄσχετα ἄν ἀρνεῖται αὐτή τήν κλήση Του. Ἔτσι ὁ Κύριος ἀρχίζοντας τή φράση αὐτή βάζει τά πράγματα στή σωστή τους θέση. Ὅλη αὐτή ἡ σχέση μαζί του ἐξαρτᾶται ἀπό τό ἄν καί ὁ ἴδιος ὁ ἄνθρωπος θέλει, τή δική του δηλαδή συγκατάθεση. Νά πούμε, ναι θέλουμε νά σωθοῦμε καί νά συναντήσουμε τόν Θεό.

Ὅμως ἀμέσως μετά ἔρχεται τό ἐπόμενο ἐρώτημα: ἄραγε μπορούμε νά ἀκολουθήσουμε τόν Θεό; Στρεφόμαστε στόν ἑαυτό μας καί βλέπουμε τά πάθη μας, τίς προκλήσεις πού ἔχουμε καθημερινά, τό περιβάλλον μας καί πολλές φορές μᾶς λέει ὁ ἑαυτός μας, θέλεις, ἀλλά δέν μπορεῖς. Ὅμως ὁ Κύριος δέν μᾶς εἶπε, ἐάν θέλεις καί ἄν μπορεῖς. Γιά νά μήν

τό πει αυτό ο Χριστός, υπάρχει λόγος. Γιατί αυτός που θέλει, μέσα στην Εκκλησία μπορεί να πετύχει τη σωτηρία του. Λέει ένας Άββας της έρημου: «Δός τῷ Θεῷ πρόθεσιν καὶ λαμβάνεις παρ' αὐτοῦ δύναμιν», δώσε δηλαδή στον Θεό την πρόθεσή σου καὶ θὰ σοῦ δώσει ὁ Θεός τὴ δύναμη. Ἐμεῖς δὲν ἔχουμε τὴ δύναμη. Καθημερινὰ ἡ πραγματικότητα αὐτὸ ἐπιβεβαιώνει. Ἄρα ποῦ βρίσκουμε τὴ δύναμη, αἰχμάλωτοι ὄντες στὰ πάθη μας; Δὲν ἔχουμε δύναμη γιὰ τίποτε ἀπολύτως. Τὸ λέει καὶ ὁ ἴδιος ὁ Χριστός: «χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθαι ποιεῖν οὐδέν». Αὐτὸ τὸ τίποτα εἶναι μέ ὅλη τὴν ἔννοιά του, δὲν μπορείς νὰ κάνεις τίποτε χωρὶς τὸν Χριστό. Μὲ τὸν Χριστό ὅμως μπορείς νὰ κάνεις τὰ πάντα. Ὅταν οἱ μαθητὲς Του τοῦ εἶπαν ὅτι, ἀφοῦ εἶναι τόσο δύσκολο νὰ μπεῖ κανεὶς στὴ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ «τίς δύναται σωθῆναι»; Ὁ Χριστός τοὺς ἀπάντησε: «τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις δυνατὰ παρὰ τῷ Θεῷ ἐστὶ». Μὲ τὴ δύναμη τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἀδύνατο καὶ δύσκολο, ἀλλὰ γιὰ τὸν Θεό εἶναι δυνατόν. Ἐπομένως, δὲν ὑπάρχει θέμα ἀδυναμίας ἀλλὰ θέλησης. Αὐτὸ εἶναι τὸ μεγαλεῖο τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀνθρώπου.

Ὅτι δηλαδή δὲν θέτει ὁ Θεός θέμα δύναμης, ἀλλὰ θέμα θέλησης, γιὰ νὰ σωθεῖ. Νὰ ποθῇ τὴ σωτηρία καὶ νὰ πει ἓνα θέλω νὰ σωθῶ, νὰ ζητήσῃ τὸν Κύριο καὶ ἡ καρδιά του νὰ φλέγεται ἀπὸ τὸν πόθο τῆς σωτηρίας, ἄσχετα ἂν δὲν τὰ καταφέρει καὶ κάθε μέρα βυθίζεται στὸν βούρκο τῆς ἁμαρτίας. Ὁ Θεός ἔχει φάρμακα καὶ θὰ τοῦ δείξῃ τὸν δρόμο καὶ θὰ τοῦ ἀνοίξῃ τὴν πόρτα. Ἐχει ὁ Θεός τὸν τρόπο νὰ συνεργασθεῖ μέ τὴ δική του ἐλευθερία. Αἰμίμονο, ἂν ὑπῆρχε κάποια ἁμαρτία, τὴν ὁποία ὁ Θεός θὰ ἀδυνατούσε νὰ τὴ θεραπεύσει.

Ἐπομένως εἶναι σημαντικό νὰ ξέρουμε ὅτι κανένας δὲν εἶναι γιὰ ἀπώλεια, ἀλλὰ ὅλοι εἴμαστε κλητοὶ στὴ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ καὶ ἔχουμε τὴν ἐλευθερία τῆς πρόθεσής μας, ἀρκεῖ νὰ ποῦμε στὸν Θεό, θέλω νὰ σωθῶ. Ἡ Γραφή λέει: «Καὶ ἔσται πᾶς ὅς ἂν ἐπικαλέσῃται τὸ ὄνομα Κυρίου, σωθήσεται». Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐπικαλεσθεῖ κανεὶς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ μὴ σωθεῖ. Εἶναι λοιπὸν δεδομένη ἀπὸ πλευρὰς τοῦ Θεοῦ ἡ σωτηρία μας. Μᾶς λέει λοιπὸν, ὅτι ἀφοῦ εἴμαστε κλημένοι καὶ ἀπὸ πρὶν βέβαιοι γιὰ τὴν παρουσία τοῦ Θεοῦ στὸν δικὸ μας δρόμο πρὸς τὴ σωτηρία, τότε ἡ μέθοδος εἶναι ἡ ἐξῆς:

Πρῶτον «ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν», νὰ ἀπαρνηθεῖς τὸν ἑαυτό σου. Καὶ διερωτᾶται κανεὶς, ἂν εἶναι τόσο σκληρὸ τὸ εὐαγγέλιο νὰ ζητᾷ νὰ ἀρνηθοῦμε τὸν ἑαυτό μας. Νὰ πεῖς σέ ἓνα νέον ἄνθρωπο σήμερα νὰ ἀπαρνηθεῖ τὸν ἑαυτό του δὲν εἶναι εὐκόλο. Καὶ μετὰ γιατί νὰ ἀπαρνηθοῦμε τὸν ἑαυτό μας; Βέβαια, τὸ νόημα τοῦ λόγου δὲν εἶναι αὐτὸ ποῦ ἀκοῦμε. Τὸ «ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν» σημαίνει νὰ ἀρνηθεῖς τὸν παλαιὸ ἄνθρωπο, νὰ ἀρνηθεῖς τὸν ἄνθρωπο τὸν φθειρόμενο, ποῦ ζεῖ στὴν ἀπάτη τῆς ἁμαρτίας

καὶ τῶν παθῶν, νὰ ἀπαρνηθεῖς τὰ ἔργα τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ διαβόλου. Στὸ Βάπτισμά μας αὐτὸ ἀκριβῶς γίνεται. Πρὶν νὰ προχωρήσουμε στὴν τελετὴ τοῦ μυστηρίου τοῦ Ἁγίου Βαπτίσματος, στὴν ἀκολουθία τῶν κατηχουμένων, τὸ τυπικὸ τῆς Ἐκκλησίας μας λέει, ὁ μέλλων νὰ βαπτισθεῖ, ἂν εἶναι παιδάκι, ὁ ἀνάδοχος ἀνυπόδητος, – γιὰ νὰ δείξῃ τὴν ἐλευθερία ἀπὸ τὰ γήινα πράγματα – στρέφεται πρὸς δυσμὰς, ὅχι γιατί ἡ δύση εἶναι κάτι κακό, ἀλλὰ συμβολικὰ εἶναι τὸ ἀντίθετο τῆς ἀνατολῆς καὶ εἶναι τὸ βασίλειο τοῦ σκότους, καὶ ἔχοντας τὰ χέρια

στή στάση της ἄρνησης, ὅπως φαίνεται καί στίς εἰκόνες τῶν Ἀγίων μας, καί ἔξω ἀπό τόν ναό ἐρωτᾶται: «ἀποτάσῃ τῷ σατανᾷ καί πᾶσι τοῖς ἔργοις αὐτοῦ καί πάσῃ τῇ λατρείᾳ αὐτοῦ;» καί ἀπαντᾷ «ἀποτάσσομαι». Δέν φτάνει βέβαια μόνο αὐτό. Μετά λέει: «ἐμφύσησον καί ἔμπυσον αὐτῷ». Νά φτύσεις τά ἔργα καί τή λατρεία τοῦ σατανᾶ καί ὅλα ὅσα τόν ἀκολουθοῦν. Αὐτό εἶναι τό «ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν». Ὅχι νά ἀρνηθεῖς τόν ἑαυτό σου. Τόν ἑαυτό σου θά τόν βρεῖς ἀνακαινισμένο. Νά ἀρνηθεῖς τήν πεπτωκυῖα φύση σου πού εἶναι τά πάθη, οἱ μικρότητες πού καταρρακώνουν τόν ἑαυτό σου καί ἀμαυρώνουν τό κάλλος τῆς εἰκόνας τοῦ Χριστοῦ. Τότε ὁ κατηχούμενος στρεφόμενος κατ' ἀνατολᾶς ἔχοντας τά χέρια στό στήθος σέ δείγμα συγκατάθεσης ἐρωτᾶται: «συντάσῃ τῷ Χριστῷ;» καί ἀπαντᾷ «συντάσσομαι». Γιά νά βεβαιώσει ἔτσι τήν ἀπάρνηση τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου καί τή σύνταξή του μέ τόν Χριστό. Αὐτό βέβαια εἶναι ἕνα πράγμα καθημερινό. Δέν γίνεται σέ μία ὥρα. Ἀπό τήν ὥρα πού τό ὁμολογοῦμε μέχρι τήν ὥρα τοῦ θανάτου μας ἔρχονται οἱ περιστάσεις πού μᾶς κρίνουν γιά τή συνέπειά μας.

Πῶς ἀπαρνεῖται κανεῖς τόν ἑαυτό του; Λέει ὁ Ἀββᾶς Δωρόθεος: «πῶς μπορείς νά ἐκκόπεις τό θέλημά σου καί νά ἀρνεῖσαι τόν ἑαυτό σου; Ἀρχισε ἀπό τά ἀπλά πράγματα. Ἐνῶ κάνεις τή δουλειά σου καί σέ τρώει ἡ περιέργεια νά μάθεις τί μαγεῖρεψε ὁ μάγιστρος, ἐσύ νά λές ὅχι δέν θά ρωτήσω, αὐτό εἶναι περιέργεια, δέν μέ ἐνδιαφέρει. Ἡ θέλεις νά μάθεις τί κάνει ὁ διπλανός σου καί ἐσύ λές ὅχι αὐτό εἶναι περιέργεια. Ἄν τά προσέξει αὐτά ὁ ἄνθρωπος, ὅταν ἀκόμη εἶναι μικρά καί τά βγάλει ἀπό τή ρίζα, τότε ἀρχίζει ἡ ἀπάρνηση τοῦ ἑαυτοῦ του. Μάλιστα κάποια στιγμή μπορεί νά φτάσει σέ πολύ ὀδυνηρές ἐμπειρίες. Δέν εἶναι εὐκόλο πράγμα νά ἀπαρνηθεῖς τόν ἑαυτό σου. Ἐρχεται ὥρα πού ὁ ἄνθρωπος πνίγει τόν ἑαυτό του τόν ἴδιο, γιατί εἶναι ἡ ὥρα πού πρέπει νά πει εἴτε ναί εἴτε ὄχι. Εἶναι ὥρα πού τό ναί εἶναι πώση καί ὀλεθρος καί τό ὄχι εἶναι ἀνάστασις ἀλλά ὀδυνηρή. Ἀρχίζει λοιπόν ἀπό τά

μικρά καί φτάνει σέ πολύ μεγάλα. Ἀρνεῖται τήν ἁμαρτία, τή φιλοδοξία, τή φιληδονία, τή φιλαργυρία, τήν ιδιοτέλεια, τήν κακία, τήν πονηρία καί ὅλα ὅσα ἀπαρτίζουν τόν παλαιό ἄνθρωπο. Αὐτά καλοῦμαστε νά ἀπαρνηθοῦμε. Ἄν ὅμως πει κανεῖς ὅτι δέν ξέρει ποιός εἶναι ὁ παλαιός ἄνθρωπος καί τί εἶναι καλό ἢ κακό, ἔχουμε δύο παράγοντες πού μᾶς τό δείχνουν αὐτό. Ὁ ἕνας εἶναι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, οἱ ἐντολές τοῦ Θεοῦ. Αὐτές μᾶς δείχνουν ποιᾶ πράγματα ἀποτελοῦν διαστροφή καί ἁμαρτία. Ὅταν μᾶς λέει νά μήν κλέψουμε, νά μήν λέμε ψέματα κ.λπ. μᾶς δίνει ἱατρικές συμβουλές, γιά νά θεραπευτοῦμε. Εἶναι μία ἀγωγή ὅχι γιά νά μᾶς στερήσει τήν ἐλευθερία, ἀλλά γιά νά μᾶς ἐπισημάνει πού ἔγκειται ἡ ἀρρώστια. Εἶναι τά φάρμακα πού θεραπεύουν τά μικρόβια τῆς ἁμαρτίας, πού κουβαλοῦμε. Ὁ δεύτερος παράγοντας εἶναι ἡ συνείδησή μας. Αὐτή μᾶς δείχνει ἐπακριβῶς ποιό πράγμα εἶναι βλαβερό καί ἀντίθετο μέ τή σωτηρία μας. Μάλιστα ἡ συνείδηση εἶναι τόσο σημαντικό πράγμα στόν ἄνθρωπο, ὥστε οἱ πατέρες τῆς Ἐκκλησίας εἶπαν ὅτι, ἄν θέλεις τή σωτηρία σου, πρόσεξε τή συνείδησή σου καί αὐτή μόνο εἶναι ἱκανή νά σέ σώσει. Αὐτή εἶναι ἱκανή νά ὀδηγήσει τοὺς ἄθροους, πού εἶναι ἐκτός τῆς Ἐκκλησίας καί τοῦ Εὐαγγελίου, σέ μέτρα ἀποκατάστασης τῆς πνευματικῆς υἱείας τους πρὸ τῆς πώσεως.

Ὁ Κύριος ἀκολούθως λέει, «ἀράτω τόν σταυρό αὐτοῦ». Δέν εἶναι ἀρκετό νά ἀπαρνηθεῖς τήν ἁμαρτία. Πρέπει νά κινηθεῖς πρὸς τόν Θεό καί νά ἄρεις τόν σταυρό σου. Ἡ πρώτη σημασία εἶναι νά ἀντιμετωπίσεις μέ ὑπομονή, μέ καρτερία καί δοξολογία κάθε δύσκολο πράγμα, τό ὁποῖο θά ἔρθει στή ζωή σου. Κάποια στιγμή κάποιοι σέ ἀδικοῦν, σέ περιφρονοῦν, σέ κατηγοροῦν, σέ καταδιώκουν, σέ μισοῦν; Ἐκεῖνη ἡ ὥρα εἶναι ἕνας σταυρός. Δύσκολο πράγμα. Ὅταν λέει ὁ Χριστός γιά σταυρό, ξέρει τί σημαίνει. Ὁ σταυρός σημαίνει μαρτύριο, πραγματικό μαρτύριο, ὅμως πρέπει νά τόν σηκώνεις. Καί σηκώνεις ὅλα αὐτά, πού κάθε μέρα σέ στενοχωροῦν καί σέ θλίβουν καί σηκώνεις

ἀκόμα καί τόν σταυρό τοῦ ἑαυτοῦ σου. Ἐπομένως, τό πρῶτο πού πρέπει νά σηκώσουμε εἶναι ὁ ἑαυτός μας. Εἶναι ὁ μεγάλος μας φίλος, ἀλλά καί ὁ μεγάλος μας ἐχθρός. Ὅταν γίνει ἡμέρος καί καθαρίσει γίνεται ὠραιότατος. Δέν ὑπάρχει πιά ὁμορφο πρᾶγμα στόν ἄνθρωπο, ἀπό τό νά εἶναι καλά μέ τόν ἑαυτό του. Δέν χρειάζεται φίλους καί δέν ἔχει μοναξιές. Ὁ ἑαυτός του εἶναι χώρος ἀπόλαυσης καί τρυφῆς, ὅχι μέ πνεῦμα ὑπερηφανείας, ἀλλά βλέποντάς τον νά γίνεται τόπος παρουσίας τοῦ Θεοῦ. Τόπος ὅπου ὁ Θεός θά περιπατεῖ καί θά γίνεται ναός Του, ναός τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ὁ ἅγιος Συμεών ὁ Νέος Θεολόγος, σέ ὦρες θεώσεως ἔβλεπε τόν ἑαυτό του μέ τόση εὐλάβεια καί ἔλεγε: «πού νά βάλω αὐτά τά μέλη καί πῶς νά τά χειρισθῶ καί πῶς νά τά χρησιμοποιήσω, ὅταν καί χεῖρ Χριστός καί πύς Χριστός καί ὅλο τό σῶμα μου εἶναι Χριστός καί ὁ ἑαυτός μου εἶναι κατοικητήριο τοῦ Θεοῦ;» Διότι βλέπει ὁ ἄνθρωπος τόν ἑαυτό του νά γίνεται ναός τοῦ Θεοῦ, καί βλέπει ὅτι εἶναι μεγάλο πρᾶγμα ὁ ἑαυτός μας ὅπως τόν ἔπλασε ὁ Θεός. Εἶναι λοιπόν ὁ ἑαυτός μας καί μεγάλος μας φίλος καί μεγάλος μας ἐχθρός. Κανένας δέν μπορεῖ νά μᾶς βλάψει. Μποροῦμε καί τήν κόλαση νά τή μεταβάλουμε σέ παράδεισο, ἀρκεῖ νά ἔρθει ὁ Χριστός νά μείνει ἐκεῖ.

Αὐτό τό «ἀράτω τόν σταυρό αὐτοῦ» σημαίνει νά κάνουμε ὑπομονή στίς καθημερινές δυσκολίες, ἀλλά καί νά αγωνιστοῦμε νά προχωροῦμε πνευματικά. Νά φυλάττουμε τόν ἑαυτό μας μέσα στή χάρι τοῦ Θεοῦ μέ τήν ἄσκησι, μέ τή μελέτη, τήν ἐξομολόγησι, τή νηστεία, τή μετάνοια, τή μετοχή στά μυστήρια. Νά κάνουμε βήματα πρὸς τόν Χριστό, αὐτό σημαίνει νά ἄρουμε τόν σταυρό μας.

Ὁ Κύριος μᾶς εἶπε: «ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἔλθειν». Τί σημαίνει τό «ὀπίσω μου ἔλθειν»; Σημαίνει ὅτι ὁ Χριστός πάει μπροστά καί ἐμεῖς πάμε πίσω. Αὐτό εἶναι σημαντικό, γιατί καταργεῖ τήν ἠθική πλευρά ὅτι δηλαδή γινόμαστε καλοί ἄνθρωποι καί ἔχουμε καλές ἀρχές καί ἀρετές. Ἐμεῖς δέν ἔχουμε τίποτε.

Γιά μᾶς ἡ ζωή μέσα στήν ἐκκλησία εἶναι ὁ Χριστός νά πηγαίνει μπροστά κι ἐμεῖς πίσω καί νά πατοῦμε πάνω στά ἀχνάρια Του, ἀπό τόν δρόμο πού πέρασε ἐκεῖνος νά περνοῦμε κι ἐμεῖς. Εἶναι σημαντικότερη ἡ παρουσία τοῦ Χριστοῦ στόν ἀγώνα μας. Γιατί ἂν δέν ὑπάρχει ὁ Χριστός, τότε ὁ ἀγώνας μας εἶναι ἀνθρωπολογικός, ἀνθρωποκεντρικός, φιλοσοφικός, ἰδεολογικός. Ἀπό τή στιγμή πού ἔρχεται ὁ Χριστός εἶναι ἓνας ἀγώνας προσωπικῆς σχέσης μέ τόν θεάνθρωπο Χριστό, καί αὐτή ἡ σχέση εἶναι σχέση ἀγάπης, ὅχι πίστεως. Ἐμεῖς δέν μαθαίνουμε νά πιστεύουμε στόν Χριστό, ἐμεῖς μαθαίνουμε νά ἀγαποῦμε τόν Χριστό. Αὐτό διδάσκει ἡ Ἐκκλησία. Γι' αὐτό ὁ Χριστός δέν λέει, ἐντολή πρώτη, πιστεψε στόν Θεό, ἀλλά λέει ἐντολή πρώτη «ἀγαπήσεις Κύριον τόν Θεό σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου». Ἐχει τεράστια διαφορά ἡ πίστη ἀπό τήν ἀγάπη. Πίστη ἔχουν οἱ μουσουλμάνοι καί αὐτό διδάσκει τό Κοράνι, νά πιστεύουν. Πίστη σημαίνει ὑποταγή στόν λόγο τοῦ Θεοῦ. Τό Εὐαγγέλιο μιλά γιά ἀγάπη πρὸς τόν Θεό. Μόνο ἀγαπώντας τόν Θεό τόν ζεῖς, καί μόνο μέ αὐτή τήν ἀγάπη μπορεῖς νά τόν ἀκολουθήσεις. Ἡ πίστη καί ἡ ἐλπίδα καταργοῦνται κατά τήν ἔσχατη ἡμέρα καί μένει ἡ ἀγάπη. Ἄρα ὁ Χριστός πάει μπροστά κι ἐμεῖς πάμε ἀκριβῶς στά ἵχνη Του καί καλούμαστε νά τόν ἀγαπήσουμε ἀρνούμενοι τόν παλαιό ἄνθρωπο καί κουβαλώντας τόν σταυρό μας, ἀφοῦ προηγουμένως καταθέσουμε τή δική μας ἐλευθερία καί εἴμαστε βέβαιοι ὅτι ὁ Χριστός μᾶς κάλεσε. Ὁ Κύριος λέει: «οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς», δέν εἴστε ἐσεῖς πού μέ διαλέξατε, ἀλλά ἐγὼ σᾶς διάλεξα καί κανεῖς δέν μπορεῖ νά ἔρθει σέ μένα, ἂν ὁ πατήρ ὁ οὐράνιος δέν τόν ἐλκύσει. Ἀφοῦ λοιπόν ὅλοι εἶναι κεκλημένοι πρὸς τή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, σέ ὅλους ἔχει δοθεῖ αὐτό τό χάρισμα, αὐτή ἡ κλήσι. Ὁ Θεός δέν κάνει λάθη καί δέν μεταμελεῖται καί οὔτε μετανιώνει. Ἀπό πλευρᾶς τοῦ Θεοῦ εἶναι ὅλα σίγουρα. Στόν ἄνθρωπο μένει νά ἐκφράσει τή θέλησή του, ἂν θέλει νά σωθεῖ.

(ἀπό ἀπομαγνητοφωνημένη ὁμιλία)

Οἱ νέοι καί ἡ εὐθύνη μας

τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ἀμαθοῦντος κ.Νικολάου

Συχνά μιλοῦμε γιά τά μεγάλα προβλήματα, πού μαστίζουν τούς νέους, τά ναρκωτικά ἢ ἄλλου εἶδους ἐξαρτήσεις, τόν σατανισμό καί τή μαγεία καί τίς διάφορες ἄλλες προκλήσεις καί πειρασμούς πού ἔχουν νά ἀντιμετωπίσουν μέσα στόν σύγχρονο «ἀναπτυγμένο» κόσμο τῆς Παγκοσμιοποίησης καί τοῦ καταναλωτισμοῦ, τῆς ἐμπορικοποίησης τῶν πάντων- ἀκόμη καί αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἀνθρώπου καί τῆς ἀξιοπρέπειάς του –τοῦ «κατ'εἰκόνα Θεοῦ» δημιουργηθέντος. Ἐπίσης γιά τήν ἔλλειψη ἀξιών, ἡθῶν καί ἰδανικῶν καί νόημα στή ζωή τους.

Ὁ νέος ἄνθρωπος, ὅπως εἶναι γνωστό, μόλις ἀρχίσει νά ἀντιλαμβάνεται τόν ἑαυτό του καί τόν κόσμο, ἀρχίζει νά ψάχνεται, καί νά ἀναρωτιέται πρῶτα γιά τά διάφορα φαινόμενα καί γεγονότα τῆς ζωῆς καί ἀργότερα ψάχνει νά βρεῖ ἐκεῖνο ἢ ἐκεῖνα τά πράγματα, πού νά γεμίζουν τό εἶναι του καί νά δίνουν νόημα, σκοπό καί ὁμορφιά στή ζωή του.

Μπροστά σ' αὐτή τή σύγχυση τοῦ πανδαιμονισμοῦ, πού ἔχει ν' ἀντιμετωπίσει ἡ εὐαίσθητη, ἄκακη ἀλλά καί ἄπειρη ψυχὴ τοῦ νέου ἀνθρώπου, αὐτός βρίσκεται σέ πολὺ δύσκολη θέση, κρίσιμα σταυροδρόμια, ἐπικίνδυνα καί τεχνητὰ διλήμματα καί ἐπιλογές. Οἱ διάφοροι ἐπιτήδειοι μέ κούφιεσ καί ψεύτικες ὑποσχέσεις, ὑπόσχονται ἐπίγειους παρὰδεισους, πού τελικά, ἴσως ὅμως ἀργά, ἀποδεικνύονται δολώματα πού τόν πιάνουν ὅπως τό ψάρι στό ἀγκίστρι, ἀφαιρώντάς του τή βούληση καί τή νόηση, τήν κρίση καί τήν ἀξιοπρέπεια καί ὅχι λίγες φορές αὐτὴ ἀκόμη τὴν ἰδιά του τὴ ζωή.

Αὐτοὶ οἱ «ἐμποροὶ τῶν ἐθνῶν», ὅπως θὰ τοὺς χαρακτηρίζε κανεῖς, γνώστες τῆς νεανικῆς ψυχολογίας καί συμπεριφορᾶς, ἐκμεταλλεύονται τὴν ἄγνοια καί τὴν εὐαισθησία τῶν νέων καί ἄλλοτε μέ τό πρόσχημα τῆς πρότασης γιά πνευματικὴ χαλάρωση καί

ξεκούραση, ἄλλοτε τὴ μόδα καί τὴν πρόοδο, ἀλλὰ καί τὴ δυνατότητα γιά μεγαλύτερη γνώση, καί τέλος τὴν «ἀνάγκη» γιά ἐκπλήρωση αὐτοῦ πού ζητᾷ ἡ σάρκα καί ἡ ὕλη, ὥστε νά βρίσκεται ὁ νέος σέ «ψυχοσωματικὴ ἰσορροπία καί ἡρεμία», σύμφωνα μέ τά λεγόμενά τους, παραπλανοῦν τοὺς νέους καί τοὺς ὁδηγοῦν σέ περιπέτειες, ἀγῶνες καί ἀγωνίες καί γιά τοὺς ἰδίους ἀλλὰ καί γιά τὴν οἰκογένειά τους.

Τά μεγαλύτερα προβλήματα τῶν νέων σήμερα εἶναι ψυχικά καί πνευματικά, τά ὅποια εἴτε πηγάζουν εἴτε βρίσκουν συνεργὸ τὴν κοινωνία μας, τὴν κοινωνία τοῦ καταναλωτισμοῦ καί τοῦ εὐδαιμονισμοῦ, τὴν ὁποία δημιουργήσαμε ἐμεῖς οἱ μεγαλύτεροι καί ἔχουμε τὴν ἐντύπωση ὅτι τοὺς προσφέρουμε μία παραδεισένια ζωή, «γιά νά ζήσουν καλύτερα καί μέ λιγότερα βάρη καί δυσκολίες ἀπ' ὅ,τι ζήσαμε οἱ παλαιότεροι», ὅπως συνηθίζουμε νά λέμε.

Δυστυχῶς σήμερα πολλοὶ νέοι χαρακτηρίζονται ἀπὸ ἔλλειψη ὀλοκληρωμένης προσωπικότητας καί δέν ἔχουν σκοπὸ καί νόημα στή ζωή τους, ἀγάπη γιά τὴ ζωή, τὸν ἄνθρωπο καί τὴν κτίση ὀλόκληρη, δέν ξέρουν τί θέλουν μέ ἀπλὰ λόγια. Μαστίζονται ἀπὸ μία ἀδιαφορία, ἡ ὁποία ἐκφράζει τό βαθύτερό τους κενό, τὴν ἐσωτερικὴ τους σύγχυση καί ἀκαταστασία.

«Ἡ ἀδιαφορία γιά τό Θεόν», κατὰ τὸν ἅγιο Παῖσιο, «φέρνει καί τὴν ἀδιαφορία γιά ὅλα τὰ ἄλλα, φέρνει τὴν ἀποσύνθεση. Λατρεῦει ὁ ἄνθρωπος τὸν Θεό καί ὕστερα ἀγαπᾷ καί τοὺς γονεῖς, τό σπίτι τοὺς συγγενεῖς του, τὴ δουλειά, τό χωριό του, τό κράτος του τὴν πατρίδα του».

Αὐτὴ ἡ ψυχικὴ κατάσταση, ἡ ἀδυναμία καί τό ἀπύθμενο κενό πού βιώνει ὁ μακρὰν τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος –καί ἐν προκειμένῳ ὁ νέος– εἶναι ἡ βασικότερη αἰτία πού τὸν ὁδηγεῖ σέ

άλλου είδους διεξόδους και λύσεις, πού τελικά αποδεικνύονται πλοκάμια περίπλοκα. Μπορεί βέβαια να υπάρχουν εξωτερικές άφορμές, αλλά τα αίτια είναι βαθύτερα, τα οποία καλλιεργούνται και επιδεινώνονται στην οικογένεια και την κοινωνία γενικότερα.

Τά ναρκωτικά, ή μάστιγα αυτή της εποχής μας όπως χαρακτηρίζεται, είναι ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα σ' ολόκληρο τον κόσμο, δυστυχώς τα τελευταία χρόνια και στο ίδιο τό νησί μας. Ο άργός αυτός θάνατος δέν απειλεί άπλως τό νησί μας, τά σπίτια μας, τά παιδιά μας, αλλά βρίσκεται ήδη στά σπίτια μας και άρκετοί νέοι μας ταλαιπωρούνται και απειλούνται ακόμη και μέ φυσικό θάνατο. Ή κοινωνία πέραν των τυπικών και πρακτικών προλήψεων πολλές φορές δέν μπορεί νά προσφέρει ουσιαστική βοήθεια και νά ελέγξει την κατάσταση.

Ή μαγεία και ό σατανισμός αλλά και οι άνατολικές θρησκείες είναι μία άλλη πρόκληση για τον νέο άνθρωπο. Μέσα από τίς πνευματικές άναζητήσεις και άπορίες πού έχει για φυσικά και μεταφυσικά πράγματα και γεγονότα, αλλά και την επιθυμία για την άπόκτηση «ύπερφυσικών δυνάμεων» και γνώση του ύπερφυσικού και άγνώστου, βρίσκει μπροστά του την εύκολη και προβατόσχημη λύση, την πρόκληση και πρόσκληση πού του προτείνει ό ίδιος ό διάβολος μέσα από πρόσωπα και καταστάσεις. Μέ διάφορους τρόπους ό διάβολος καταφέρνει νά κερδίσει την έμπιστοσύνη του άπειρου και ένίστε άφελούς νέου, και μετά από τό δόλωμα και τό παραπλανητικό προσωπείο του αποκαλύπτει τον πραγματικό του έαυτό. Συμβαίνει όμως πολλές φορές τό τραγικό, ό άνθρωπος νά έχει άντιληφθεί την παγίδα στην οποία έχει πέσει, νά μήν μπορεί όμως μέ τίς φτωχές του δυνάμεις νά άπεγκλωβιστεί, ιδίως άν έχει κάνει και συμβόλαιο μέ τον ίδιο τον διάβολο, ύπογράφοντάς το, ναι! ακόμη και μέ αυτό τό ίδιο του τό αίμα! Αυτή ή συμφωνία σημαίνει πλήρη ύπακοή στον διάβολο και τίς έντολές του, πού πολλές φορές σημαίνει και τή διάπραξη έγκλημάτων,

ακόμη και τον τερματισμό της ίδιας του της ζωής. Σέ τέτοιες περιπτώσεις ό νέος έντός από άγάπη, ψυχική στήριξη και προσευχή έν μέρους του περιβάλλοντός του, χρειάζεται και πολλή θέληση έν μέρους του, περισσότερο όμως προσκόλληση στην Έκκλησία και τή θεραπευτική της άγωγή, ώστε νά καταφέρει νά άπελευθερωθεί.

Ένα από τά δολώματα και τά προσωπεία, πίσω από τά οποία κρύβεται ό διάβολος και παραπλανεί τούς νέους, είναι αυτή ή μουσική, ή κατά τά άλλα θεμιτή και εύγενική έκφραση του ανθρώπου. Έκμεταλλεύεται ό διάβολος την εύαισθησία και επιθυμία αυτή του νέου ανθρώπου για ψυχαγωγία και ξεκούραση, και χύνει τό δηλητήριό του μέσω και αυτού ακόμη του τρόπου, μέ μουσική και στίχους πού επικαλούνται και λατρεύουν τον διάβολο, και βρίζουν τον Θεό, την Έκκλησία, τίς άρχές και άξίες της ζωής.

Σ' αυτά όλα έρχονται νά συμπληρώσουν και νά χειροτερέψουν την κατάσταση ή ξενομανία και ό δυτικός τρόπος ζωής, ή κακή χρήση της τεχνολογίας μέ την κατάχρηση των κινητών τηλεφώνων και του διαδικτύου και όλων των «εύκολιών» πού προσφέρουν και βεβαίως ή τηλεόραση μέ τίς άπροκάλυπτες πλέον χωρίς όρια και περιορισμούς προκλήσεις και διαφημίσεις της άνηθικότητας και του έξευτελισμού του ανθρώπινου προσώπου.

Βασική και πρώτιστη ευθύνη βέβαια έχει ή οικογένεια μέ τή σωστή άνατροφή, διαπαιδαγώγηση και διαφώτιση των παιδιών. Ύποστηρίζουν σύγχρονοι Γέροντες, και τό επιβεβαιώνουν και οι έπιστήμονες, ότι ή διάπλαση του χαρακτήρα και του ψυχικού κόσμου ενός ανθρώπου άρχίζει από τή στιγμή της σύλληψής του, πέραν βέβαια της κληρονομικότητας πού φέρνει από τούς γονείς του. Ή συμπεριφορά των γονιών μεταξύ τους σ' όλα τά στάδια άνάπτυξης του παιδιού, αλλά και ή σχέση του μ' αυτούς, επηρεάζουν τή μετέπειτα πορεία της ζωής του και μπορούν ν' άποβούν σωτήριες ή καταστροφικές για την υπόλοιπη ζωή και τον χαρακτήρα του.

Ἡ ὑπερπροστατευτικότητα ἀπὸ τῆς μίας, ἀλλὰ καὶ ἡ ἔλλειψη σωστής καὶ ὑγιоῦς ἀγάπης ἀπὸ τοὺς γονεῖς ἀπὸ τὴν ἄλλη, καθὼς καὶ ἡ ἀδιαφορία γιὰ τὰ ἐρωτήματα καὶ τὶς ἀνησυχίες τοῦ νέου ἀνθρώπου, ἀποτελοῦν παράθυρα γιὰ «πνευματικά κρυολογήματα», ὅπως θὰ ἔλεγε ὁ ἅγιος Παῖσιος. Ἀποτελοῦν ἀφορμές γιὰ μὴ σωστή ἀνάπτυξη καὶ ὠρίμανση τοῦ παιδιοῦ καὶ σπρωξίματα γιὰ ἀναζητήσεις ἔξω ἀπὸ τὴν οἰκογένεια. Πρέπει νὰ μάθουμε ἐπιτέλους νὰ ἐπικοινωνοῦμε σωστά μὲ τὰ παιδιά μας καὶ ὄχι νὰ ἐφησυχάζουμε προσφέροντάς τους ὑλικά πράγματα, πτυχία, χρήματα καὶ δεξιότητες, ἀδιαφορώντας τελείως γιὰ τὶς πνευματικές τους ἀνησυχίες, ἀναζητήσεις καὶ προβληματισμούς καὶ περιοριζόμενοι ἀπλῶς σὲ τυπικές συνομιλίες μαζί τους.

Τὸ σωστό παράδειγμα τῶν γονέων καὶ ἡ πολλή προσευχή γι' αὐτά, φέρνουν καλύτερα ἀποτελέσματα ἀπὸ τὶς ἀσταμάτητες συμβουλές, τὰ πολλά λόγια καὶ τὶς ἀστυνομικές παρακολουθήσεις.

Συμβουλευεὶ ὁ ἅγιος Πορφύριος τοὺς σύγχρονους γονεῖς: «Πιὸ πολὺ νὰ κάνεις προσευχή καὶ λίγα λόγια νὰ τοὺς λέεις. Νὰ μὴ γινόμαστε ἐνοχλητικοί, ἀλλὰ νὰ προσευχήμαστε μυστικά καὶ μετὰ νὰ μιλάμε. Νὰ τὰ λέεις στό Θεό καὶ ὁ Θεός θὰ τὰ λέει μέσα τους».

Μεγάλη εὐθύνη ἀσφαλῶς φέρει τὸ σχολεῖο μὲ τὴ σωστή διαπαιδαγώγηση καὶ μόρφωση τῶν νέων μας. Τὰ ἀναλυτικά προγράμματα δέν πρέπει νὰ ἀποσκοποῦν στὴν ἀπλή μετάδοση γνώσεων ἀλλὰ στὴν ψυχική καλλιέργεια τῶν νέων, διαπλάθοντας πρόσωπα ὁλοκληρωμένα μὲ ἀξίες καὶ ἰδανικά στή ζωὴ τους. Ἡ ἐκκλησία βεβαίως ἔχει νὰ διαδραματίσει σημαντικό ρόλο σ' αὐτὴ τὴν κατάσταση. Πρέπει νὰ πλησιάσει περισσότερο τοὺς νέους καὶ μὲ ἀγάπη καὶ εἰλικρίνεια νὰ καταφέρει νὰ κερδίσει τὴν ἐμπιστοσύνη τους καὶ νὰ τοὺς προσφέρει ἐμπειρικά τὴν Ἀλήθεια, τὸν Ἰδιο τὸν Χριστό μας, γιὰ νὰ μὴ ζητοῦν νὰ χορτάσουν ἀπὸ τὰ ξυλοκέρατα καὶ νὰ ξεδιψάσουν ἀπὸ τὰ λασπόνερα τῆς ἁμαρτίας μακριὰ ἀπὸ τὴν πατρική ἀγκαλιά

τοῦ φιλεῦσπλαχνου Πατέρα.

Πρέπει νὰ δώσουμε στοὺς νέους μας νὰ γευθοῦν τὸν γνήσιο λόγο τοῦ Θεοῦ καὶ ὅλα ἐκεῖνα τα πνευματικά ἐφόδια καὶ ἀντισώματα, ὥστε νὰ μπορέσουν νὰ ἀντέξουν καὶ νὰ κρατηθοῦν μπροστὰ στό τσουνάμι τῆς «σύγχρονης, μοντέρνας καὶ προοδευτικῆς κοινωνίας μας», ποὺ βάλθηκε ἐργολαβικά νὰ ἰσοπεδώσει τὰ πάντα· ἀρχές, ἀξίες καὶ ἰδανικά.

Βέβαια, δέν μπορούμε νὰ εἴμαστε μπροστὰ στοὺς νέους μὴ συνεχῆς ἄρνηση καὶ ἀπαγόρευση καὶ νὰ τοὺς θέλουμε νὰ ζήσουν σέ ἓνα «θερμοκήπιο» μακρὰν καὶ ἔξω ἀπὸ τὸν κόσμο, ἀλλὰ νὰ ζήσουν μὲ πνευματικὴ ὑγεία μέσα στὸν κόσμο. Νὰ τοὺς προσφέρουμε ἐναλλακτικούς τρόπους καὶ τρόπους ἐξόδου καὶ διεξόδου ἀπὸ τὰ ἀδιέξοδα καὶ τὴν πνευματικὴ κόπωση καὶ σύγχυση τοῦ σύγχρονου, ἔντονου τρόπου ζωῆς. Νὰ τοὺς προσφέρουμε εὐκαιρίες ὠφέλιμης ἐνασχόλησης καὶ ὑγιоῦς ψυχαγωγίας, ὥστε νὰ βροῦν νόημα καὶ ξεκούραση στή ζωὴ τους.

Σήμερα ποὺ ὅλα τὰ εἶδωλα ἔπεσαν κάτω καὶ ὁ σύγχρονος πύργος τῆς Βαβέλ τῆς ἄμετρης πλεονεξίας, τῆς ἐωσφορικῆς ἀλαζονείας καὶ τοῦ ψυχροῦ καὶ ἀπάνθρωπου ὀρθολογισμοῦ καταποντίστηκε, μπορούμε νὰ προσφέρουμε στοὺς νέους μας τὴν ἐμπειρία τῆς Ἐκκλησίας μας μὲ τὸν λόγο τοῦ Εὐαγγελίου ὡς «Ρήματα ζωῆς αἰωνίου» ἀλλὰ καὶ τὴν ἐμπειρία τῆς Ἐκκλησίας μας ὡς «ὁδὸ, ἀλήθεια καὶ ζωή».

Ὅλοι μας ὀφείλουμε νὰ συμβάλουμε στὴν κατάσταση, νὰ προφυλάξουμε τὰ παιδιά μας καὶ νὰ συμπαρασταθοῦμε σ' αὐτά ὁ καθένας μας ἀπὸ τὴ θέση καὶ μὲ τὸν τρόπο του, γιὰ τὸ αὐτὸ εἶναι ἡ ἐλπίδα μας καὶ τὸ μέλλον τοῦ τόπου μας. Μπροστὰ στὸν κίνδυνο τῆς ἀφομοίωσης καὶ ἀλλοτρίωσης μέσα στὸν χῶρο τῆς Παγκόσμιας Κοινωνίας ὀφείλουμε μὲ συναίσθηση εὐθύνης μπροστὰ στὴν ἱστορία καὶ τὴν παράδοση τῆς Ρωμοσύνης μας, νὰ πλάσουμε ἀνθρώπους πραγματικά ἐλεύθερους μὲ γνώση τῆς ταυτότητάς τους, ἀγάπη πρὸς τὸν Θεό, τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὴ ζωὴ καὶ μὲ πνευματικὴ ἀρχοντιά.

Ὁ Ἅγιος Σεραφεῖμ τοῦ Σάρωφ

τοῦ κ. Σάββα Ἀλεξάνδρου

Διευθυντοῦ Περιφερειακοῦ Γυμνασίου Ἁγίου Μάμαντος Τραχωνίου

Ὁ ἅγιος Ἰουστίνος Πόποβιτς, ἀναλύοντας θεολογικά τήν ἔννοια τοῦ Ἁγίου μέσα στόν χώρο τῆς Ὁρθοδοξίας παρατηρεῖ: «Οἱ Ἅγιοι εἶναι τό ἴδιο τό Εὐαγγέλιο ἐφηρμοσμένο, ἡ δογματική καί ἡθική διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας στήν πράξη». Ἐξ ἄλλου ἀπό τήν πλευρά τῆς δικῆς του πάλι, ὁ ἅγιος Συμεών ὁ Νέος Θεολόγος, στό ἔργο του «Περί Μετοχῆς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καί Ἁγίων καί τελείας ἀπαθείας», μιλώντας γιά τοὺς Ἁγίους παρατηρεῖ: «ἅπας γάρ ὁ τῶν Ἁγίων ἔπαινος καί μακαρισμός διά τόν βίον τούτων συνίσταται διά τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως καί τοῦ ἐπαινετοῦ αὐτῶν βίου καί διά τῆς δωρεᾶς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καί τῶν χαρισμάτων αὐτοῦ». Δηλαδή, ὁ ἔπαινος καί ἡ ἀξία τῶν Ἁγίων συνίσταται στό ὀρθόδοξο φρόνημά τους καί τόν κατά Θεόν βίον τους, ἀλλά συνάμα καί στίς δωρεές καί τά χαρίσματα πού ἔλαβαν ἀπό τό Ἅγιο Πνεῦμα.

Μία τέτοια λοιπόν θεωμένη μορφή ὑπῆρξε καί ὁ Ρώσος ἅγιος Σεραφεῖμ τοῦ Σάρωφ, πού ἔζησε τόν 18ον αἰώνα, καί εἶχε ἀκριβῶς ὅλα τά γνωρίσματα πού ἀναφέρθηκαν πῶς πάνω.

Ἡ Κυρία Θεοτόκος ἔπαιξε καθοριστικό ρόλο στή ζωή του ἀλλά καί εὐρύτερα στήν ὅλη πνευματική του πορεία. Ὅταν ἦταν ἀκόμη μικρό παιδάκι, ὁ κατά κόσμον Πρόχορος Μοχνίν εἶχε ἐμπειρία τῆς παρουσίας της. Ὁ ἴδιος διηγεῖται πῶς, ὅταν ἦταν μικρός, ἀρρώστησε βαριά. Μέ τά τότε ἰατρικά δεδομένα, δέν διαγνώσθηκε ἡ ἀσθενεία του, ἀλλά ἐπρόκειτο νά πεθάνει. Ἡ Παναγία παρουσιάστηκε στόν ὕπνο του καί τοῦ εἶπε ὅτι θά ἐρχόταν στό σπίτι του νά τόν θεραπεύσει. Πράγματι, μία μέρα πού γινόταν ἡ λιτανεία μίας θαυματουργῆς εἰκόνας τῆς Θεοτόκου, λόγω τῶν βροχῶν, οἱ ἄνθρωποι πού κρατοῦσαν τήν εἰκόνα τῆς μῆκαν στό σπίτι

τῆς μητέρας του. Τότε ἡ εὐλαβῆς μητέρα του, Ἀγάθη Μοχνίν, κατέβασε τόν υἱό της, ὁ ὁποῖος μόλις προσκύνησε τήν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου, ἀμέσως ἀποθεραπεύθηκε πλήρως.

Ὁ ἅγιος Σεραφεῖμ τοῦ Σάρωφ ἐκφράζει σέ ἀπόλυτο βαθμό τή θέση ἑνός μεγάλου Ρώσου φιλοσόφου, τοῦ Νικολάι Μπερντιάεφ, γιά τόν πιστό ρωσικό λαό. Λέει χαρακτηριστικά ὁ ἐν λόγω φιλόσοφος: «Αὐτό πού ἐνέπνευσε τόν ρωσικό λαό σ' ὅλο τό μήκος τῆς ἱστορίας του δέν ἦταν ἡ ἀναζήτηση μίας κουλτούρας ἀλλά ἡ ἀναζήτηση τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ».

Γέννημα λοιπόν τοῦ εὐσεβοῦς ὀρθόδοξου λαοῦ, ὁ ἅγιος Σεραφεῖμ τοῦ Σάρωφ ὑπῆρξε τό πρόσωπο ἐκεῖνο πού ὄχι ἀπλά ἀναζήτησε τή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀλλά καί τή βίωσε. Στήν προκειμένη περίπτωση, θά πρέπει νά τονιστεῖ, πῶς ἡ ὅλη πνευματική του ἀνέλιξη ἦταν συνέπεια τῆς ἀσκητικῆς βιοτῆς του. Ὁ ἅγιος Ἰσαάκ ὁ Σύρος στά περίφημα «Ἀσκητικά» του θά τονίσει: «Ἡ ἄσκησις μήτηρ τοῦ ἁγιασμοῦ ἐστίν ἐξ ἧς γεννᾶται ἡ πρώτη γεῦσις καί αἴσθησις τῶν Μυστηρίων τοῦ Χριστοῦ». Ὁ Ἅγιός μας, μέσα στήν ἡσυχία τοῦ δάσους τοῦ Σαρῶφ, μέ τή νηστεία, τήν ἀγρυπνία, τήν ἀδιάλειπτη νοερά προσευχή, βυθοσκόπησε τόν ἑαυτό του, καθάρθηκε ἀπό τά πάθη καί ἀπέκτησε τήν κατά Θεόν ἀπάθεια. Ἀκριβῶς γι' αὐτόν τόν λόγο, καί ἐξέφρασε τή λεγόμενη ἐμπειρική θεολογία, δηλαδή ἡ θεολογία του ἦταν καρπός θείας πληροφορίας.

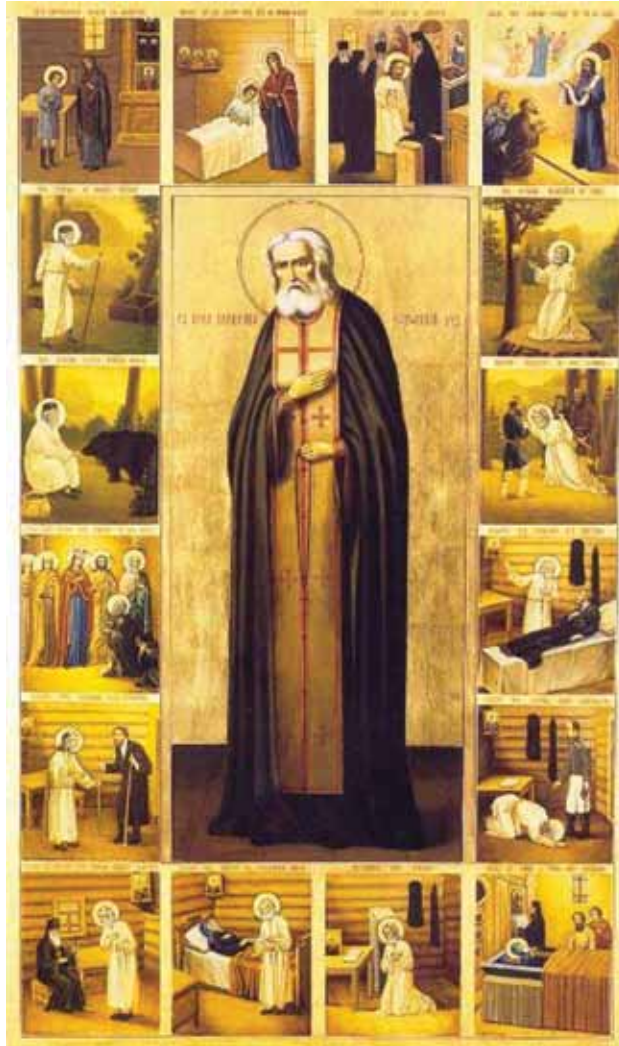
Σπουδαία ἀπό θεολογική ἄποψη εἶναι ἡ τοποθέτηση τοῦ Ἁγίου ἀναφορικά μέ τόν σκοπό τῆς χριστιανικῆς ζωῆς, πού δέν εἶναι ἄλλος, ἀπό τήν ἀπόκτηση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, πού καταξιώνει τό ἀνθρώπινο πρόσωπο καί τό καθιστᾶ μέτοχο τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Ἅγιος, κινούμενος μέσα στό πνεῦμα τῆς Ὁρθόδοξης Παράδοξης καί τῶν νηπτικῶν πατέρων τῆς Ἀνατολῆς, βίωνε πλήρως τόν λόγο τοῦ ἁγίου Συμεών τοῦ νέου Θεολόγου: «Σκοπός πάντων τῶν κατὰ Θεόν πολιτευομένων ἐστίν τό εὐαρεστήσαι Χριστῷ τῷ Θεῷ καί λαβεῖν τήν καταλλαγή πρός τόν Αὐτοῦ Πατέρα διά τῆς τοῦ Πνεύματος μετουσίας, καί οὕτως δι' Αὐτοῦ τήν ἑαυτῶν σωτηρίαν πορίσασθαι». Δηλαδή, σκοπός τῆς χριστιανικῆς ζωῆς εἶναι νά εὐαρεστεῖ ὁ πιστός στόν Χριστό καί νά συμφιλιώνεται μέ τόν Θεό Πατέρα μέ τό νά γίνεται κάτοχος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἐξασφαλίζοντας ἔτσι δι' Αὐτοῦ τή σωτηρία του.

Ὁ Ἅγιος τή θεολογία του αὐτή τήν ανέπτυξε στόν μαθητή του, Νικολάι Μοτοβίλωφ, ἕνα νεαρό δικαστικό, πού παράλληλα ἦταν καί ἐπιθεωρητής δημοτικῆς ἐκπαίδευσης, καί τόν ὁποῖο θαυματουργικά θεράπευσε ἀπό ἕνα εἶδος παράλυσης, προφανῶς σκλήρυνσης κατά πλάκας. Ἀνέφερε λοιπόν ὁ Ἅγιος στόν Νικολάι Μοτοβίλωφ: «Σκοπός τῆς χριστιανικῆς ζωῆς εἶναι ἡ ἀπόκτηση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἡ νηστεία, ἡ ἐλεημοσύνη, ἡ προσευχή, καί κάθε καλή πράξη πού γίνεται στό ὄνομα τοῦ Χριστοῦ δέν ἀποτελοῦν παρά τά μέσα γιά τήν ἀπόκτηση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος». Εἶναι χαρακτηριστικό τό γεγονός πώς, καθώς ὁ Ἅγιος ἀνέπτυξε τή θεολογία του γιά τόν σκοπό τῆς χριστιανικῆς ζωῆς, τό πρόσωπό του ἔλαμπε σάν τόν ἥλιο, κατὰ

τή μαρτυρία τοῦ Νικολάι Μοτοβίλωφ, καί δέν μπορούσε κανεῖς νά τόν ἀτενίσει κατὰ πρόσωπον. Θά ἔλεγε κανεῖς πώς στήν προκειμένη περίπτωση ὁ Ἅγιος ἐλλάμπετο μέσα στό Θεῖο Ἄκτιστο Φῶς πραγματοποιώντας ἐμπειρικά τή θεολογική τοποθέτηση τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμά, ὅπως αὐτή διατυπώνεται στόν περίφημο ἁγιορεϊτικό τόμο του: «Ἅγιοι εἰσὶν οἱ δι' ἅκρην καθαρότητα τῆς καρδίας εἰδόντες καί παθόντες τήν τοῦ Θεοῦ λαμπρότητα».

Ὁ Μέγας Βασίλειος, στόν λόγο του «Περί Ἁγίου Πνεύματος» λέει χαρακτηριστικά: «Ὁ Ἅγιος τόπος ἐστίν οἰκείος τῷ Πνεύματι ἐμπαρέχων ἑαυτόν πρός ἐνοίκησιν καί ναός αὐτοῦ χρηματίζων», δηλαδή ὁ Ἅγιος εἶναι πρόσωπο οἰκεῖο μέ τό Ἅγιο Πνεῦμα, γιατί κατέστησε τόν ἑαυτό του κατοικητήριο τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καί ἔγινε ὁ ἴδιος ναός Του. Ἀκριβῶς γι' αὐτόν τόν λόγο, καί ὁ Ἅγιος, ὄντας οἰκεῖος μέ τό Ἅγιο Πνεῦμα, εἶχε πλούσια τὰ χαρίσματά Του. Ἐτσι λοιπόν εἶχε τό διορατικό, τό προορατικό καί τό ἱαματικό χάρισμα.

Διόραση εἶναι ἡ ικανότητα τῆς κεκαθαρμένης ἀπό τὰ πάθη ψυχῆς νά βλέπει τή ζωή ἑνός ἀνθρώπου καί νά ξέρει τά πάντα γι' αὐτόν. Ἀκόμη καί ἄγνωστες πτυχές τῆς ζωῆς του. Χαρακτηριστικό εἶναι καί τό ἀκόλουθο περιστατικό: Κάποτε πῆγε νά τόν δεῖ ἕνας περήφανος στρατηγός. Τόν ὑποδέχθηκε στήν εἴσοδο βάζοντάς του ἐδαφιαία μέταλλια. Ὁ Στρατηγός κάθισε ἀλλά σέ λίγο

ἀκούστηκαν λυγμοί. Ὁ ἴδιος ἀνέφερε πώς τόν συγκλόνισε τό γεγονός ὅτι ὁ Ἅγιος τοῦ ἀνέφερε καταλεπτῶς τή ζωή του, καί ὄχι μόνο αὐτό, ἀλλά ὅτι καί τά παράσημα πού πήρε, τά εἶχε κερδίσει ἄδικα. Μάλιστα δέ, εἶναι συγκλονιστικό τό γεγονός πώς καθώς τοῦ μιλούσε γιά αὐτά, ἔπεφταν ἀπό μόνα τους κάτω στή γῆ.

Ἐπίσης, ἀναφέρονται πλείστα ὅσα περιστατικά στά ὁποῖα καταφαίνεται ὅτι ὁ Ἅγιος, ὄντας μέτοχος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, εἶχε τό προορατικό χάρισμα. Ἀναφέρεται πώς προεῖπε γιά τήν Ἐπανάσταση τῶν Μπολσεβίκων. Βλέποντας ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι στό μέλλον ἔλεγε: «Θά ἔρθει ἐδῶ ὁ Τσάρος μέ τήν οἰκογένειά του. Οἱ καμπάνες θά ἤχοῦν στή μέση τοῦ καλοκαιριοῦ. Θά ψάλλουν τότε ἀναστάσιμους ὕμνους. Ἡ χαρά ὅμως αὐτή δέν θά κρατήσῃ γιά πολύ. Μετά ἀπό αὐτό ἡ ζωή θά εἶναι σύντομη. Οἱ ἄγγελοι δέν θά προλαβαίνουν νά μαζεῦουν ψυχές». Καθώς ἔλεγε αὐτά ἔκλαιγε. Ὁ ἐρχομός τοῦ Τσάρου στό Σάρωφ ἔγινε τό 1903 μέ ἀφορμή τήν ἀγιοκατάταξη τοῦ ἁγίου Σεραφεῖμ. Μετά ἀπό αὐτό ἀκολούθησαν τά λυπηρά γεγονότα, πού εἶχαν σάν ἀποτέλεσμα τόν ἐμφύλιο σπαραγμό, πού δίχασε τόν ρωσικό λαό καί τήν ἄνοδο τῶν Μπολσεβίκων στήν ἐξουσία. Ἐπίσης πάμπολλα εἶναι τά περιστατικά, ὅπου ὁ Ἅγιος θαυματουργικά θεράπευσε ἀνθρώπους ἀπό διάφορες ἀρρώστιας.

Ἐξ ἄλλου ἀξίζει νά τονισθεῖ πώς ὁ ἴδιος ἱδρυσε καί εἶχε ὑπό τήν πνευματική ἐποπτεία του τό γυναικεῖο μοναστήρι τοῦ Ντιβέγιεβο. Εἶναι σπουδαῖο αὐτό πού ἀναφέρει ὁ βιογράφος του καί πού δείχνει ἀκριβῶς πώς ὁ Ἅγιος δέν στοχαζόταν περί Θεοῦ, ἀλλά βίωνε τόν Θεό στή ζωή του, γι' αὐτό καί ὁ ὅλος βίος του ἦταν μία ἀπτή ἀπόδειξη τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἅγιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής ἀναφέρει στόν Β' Τόμο τῆς Φιλοκαλίας ὅτι: «οἱ Ἅγιοι εἶναι ὑπέρ φύσιν, διότι δέχθηκαν στή ζωή τους τίς θείες ἄκτιστες ἐνέργειες καί ἔγιναν ἔτσι θεοί κατά χάριν». Αὐτό συνέβηκε καί μέ τόν ἅγιο Σεραφεῖμ τοῦ Σάρωφ. Λέει ὁ βιογράφος του: «Οἱ

ἀδελφές τοῦ Ντιβέγιεβο κατά τό πλεῖστον ἦταν ἐντελῶς ἀγράμματα, οὔτε δημοτικό πολλές δέν εἶχαν πάει. Δέν μπορούσαν νά καταλάβουν τό βαθύτερο θεολογικό νόημα τῆς διδασκαλίας τοῦ Μπάτουσκα, ὅμως γνῶριζαν πότε εἶδαν τόν Ἅγιο νά περπατᾷ στό λιβάδι, πάνω στίς μύτες τῶν ἀγριόχορτων, δηλαδή νά μήν πατᾷ χάμω. Θυμόντουσαν ἀκριβῶς πότε θεράπευσε θαυματουργικά μία ἀδελφή, ἡ ὁποία μάλιστα τήν ἴδια ὥρα βγήκε νά θερίσει μαζί τους. Τέλος θυμόντουσαν ὅτι ὁ Μπάτουσκα τοὺς ἐτοίμασε ἓνα εὐγευστο λιτό γεῦμα στό κελί του, πού δέν κατάλαβαν ὅμως πώς καί μέ τί, ἀφοῦ μέσα στό κελί του τό μόνο πού εἶχε ἦταν ἓνα ξεροκόμματο ψωμί καί τίποτε ἄλλο».

Ὁ Ἅγιος λοιπόν ζοῦσε μέσα στή χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καί βίωνε, ὅπως μαρτυρεῖ ὁ βιογράφος του, ὁλόχρονα τό γεγονός τῆς Ἀναστάσεως. Εἶναι χαρακτηριστικό τό γεγονός πώς ὁποιο συναντοῦσε στήν ἔρημο τοῦ Σάρωφ, ὁποιαδήποτε ἐποχή τοῦ χρόνου, τοῦ ἔβαζε ἐδαφιαία μετάνοια καί τοῦ ἔλεγε: «Χριστός Ἀνέστη χαρά μου!»

Ὁ φωτεινός βίος καί ἡ ὅλη πολιτεία του ὑπῆρξαν ἀπόρροια τῆς πάγιας θεολογικῆς τοποθέτησής του «κλείσε τήν εἰρήνη τοῦ Θεοῦ μέσα σου καί τότε χιλιάδες ἀνθρώποι γύρω σου θά βροῦν τή σωτηρία».

Ὁ ἀδελφός ὀρθόδοξος ρωσικός λαός, τοῦ ὁποίου πνευματικό ἀνάστημα ὑπῆρξε ὁ ἅγιος Σεραφεῖμ τοῦ Σάρωφ, δίκαια σεμνύνεται γι' αὐτόν, ἀφοῦ ὁ Ἅγιος, ὅπως βέβαια καί ὅλοι οἱ Ἅγιοι «καθάπερ τινά λύχνον προφαίνουσι τόν ἑαυτῶν βίον πᾶσι τοῖς κατά Θεόν πορευομένοις». Ὁ ἅγιος Σεραφεῖμ τοῦ Σάρωφ λοιπόν, σάν πνευματικό λυχνάρι φωτίζει τή ζωή ὅλων αὐτῶν πού πορεύονται κατά Θεόν. Ὅχι μόνον τῶν εὐσεβῶν Ρώσων, ἀλλά καί ὅλων τῶν ἀπανταχοῦ τῆς γῆς Ὀρθοδόξων. Γι' αὐτό καί ὁ πιστός λαός τοῦ Κυρίου, σίγουρος γιά τήν παρηρησία πού ἔχει ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, δεόμενος πρός αὐτόν ἱκετεύει: «Ἄγιε τοῦ Θεοῦ, πρέσβευε ὑπέρ ἡμῶν».

Ἅγιος Νεόφυτος ὁ Ἐγκλειστος

Ὁ ἅγιος Νεόφυτος, ὁ ἐπικαλούμενος Ἐγκλειστος καταγόταν ἀπὸ γεωργικὴ ἄσσημὴ καὶ πολυμελὴ οἰκογένεια τῆς κωμοπόλεως τῶν Λευκάρων, τῆς ἐπαρχίας τῆς Λάρινας. Γεννήθηκε γύρω στὸ 1134 μ.Χ. Οἱ γονεῖς του, Ἀθανάσιος καὶ Εὐδοξία, ἀπλοὶ καὶ ἀγράμματοι, εὐσεβεῖς καὶ πιστὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας, ἀσχολοῦνταν καθημερινὰ μὲ τίς γεωργικὰς τους ἐργασίες καὶ μὲ μοναδική τους ἐγνοία τῇ φροντίδῃ καὶ συντήρησιν τῆς πολυμελοῦς οἰκογένειάς τους. Τόσο κατὰ τὴν παιδική του ἡλικία ὁ Ἅγιος, ὅσο καὶ κατὰ τὴν ἐφηβικὴ βρισκόταν πλῆι στὸς γονεῖς του, στὸν κοινὸ ἀγῶνα τῆς βιοποριστικῆς δραστηριότητος. Στὴν ἡλικία τῶν δεκαοκτῶ χρόνων τὸν εἶχαν ἀρραβωνιάσει, παρὰ τὴν ἀντίθετη ἄποψιν τοῦ ἰδίου, ὁ ἀρραβώνας ὅμως αὐτὸς δὲν ὀλοκληρώθηκε ποτέ, οὔτε ἡ ἐπιθυμία τῶν γονιῶν του, γιατί λίγους μῆνες ἀργότερα εἰσερχόταν στὴ μοναστικὴ ζωὴ καὶ τάξη.

Τὰ πρῶτα χρόνια τῆς μοναχικῆς του ζωῆς τὰ ἔζησε στὴ μονὴ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου Χρυσοστόμου στὸν Κουτσοβέντη, ἐργαζόμενος στὰ χωράφια τοῦ μοναστηριοῦ, ἀσχολούμενος κυρίως μὲ τὴν ἀμπελοκαλλιέργεια. Ἀνήσυχη φύση, διψασμένη καρδιά, πραγματοποίησε προσκυνηματικὸ ταξίδι στὰ Ἱεροσόλυμα, μὲ διακαὴ τὸν πόθο νὰ βρεῖ ἐκεῖ κάποιο γέροντα μοναχὸ ἢ ἐρημίτη καὶ νὰ μείνῃ μαζί του συναθλητής. Ἄτυχος φάνηκε, γιατί ὅπως ὁ ἴδιος γράφει, γιὰ λόγους πού μόνο ὁ Κύριος γνωρίζει, ἀπογοητευμένος ἐπέστρεψε στὸν Κουτσοβέντη.

Νέα ἔξοδος ἐπιχειρεῖται ἀπὸ τὸν Ἅγιο, ὃχι ὕστερα ἀπὸ πολὺ καιρὸ, μὲ προορισμὸ τὰ Ἱεροσόλυμα. Φαίνεται πὺς ὁ Κύριος «προώριζε» τὸν Ἅγιο γιὰ τὴν κυπριακὴ Ἐκκλησίαν καὶ μετὰ ἀπὸ σύντομὴ καὶ περιπετειώδη περιπλάνηση κατέληξε στὸν τόπο τῆς Ἐγκλεί-

στρας. Χαρακτηριστικὰ ἀναφέρει: «ἀντ' ἐκείνου τοῦ Λάτρου τὸν παρόντα κρημνὸν καὶ τὸ βραχύτατον σπήλαιον ἐδωρήσατό μοι ὁ Θεός· ὁ ἦν ἔρημον καὶ διαφόρων ὀρνίθων ἀνάπαυλα, ἐμοὶ δὲ κατεφάνη ἐράσμιον διὰ τοῦ τόπου τὸ ἥσυχον, καὶ ἐπ' ἐλπίδι κατὰ μόναν ἐν τούτῳ συγκατώκισμαι». Ἐνῷ δηλαδὴ ἀποφάσισε νὰ μεταβεῖ στὸ γειτονικὸ ὄρος τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, τὸ Λάτρον, δὲν τὰ κατάφερε. Ὁ Θεὸς τὸν ὁδήγησε σὲ μίαν ἐρημικὴ σπηλιά, κάπου κοντὰ στὴν Πάφο. Ἦσυχος καὶ γαλήνιος ὁ τόπος, παρὰ τὴν ἀγριάδα καὶ τὸ ἀπόκρημνὸ τοῦ, σαγήνευσε τὸν Ἅγιο καὶ παρέμεινε ἐδῶ, ὅπου λάξευσε καὶ τὴν Ἐγκλείστρα.

Λίγο ἀργότερα, κατὰ τὸν ἑβδομο χρόνον «τῆς ἐγκλείσεως» του, δέχεται «τὸν τῆς ἱερωσύνης ζυγόν», χειροτονηθεὶς ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου Πάφου Βασιλείου Κιννάμου. Ὁ ἐπίσκοπος Βασίλειος ἔπεισε τὸν Ἅγιο νὰ δεχτεῖ καὶ μερικοὺς συμμοναστές καὶ «διὰ σιγιλλίου» γράμματος καθώριζε καὶ «τὸ ἀρκούν σιτηρέσιον», πράγμα πού συνέβαλε στὴν περαιτέρω διαπλάτυνση καὶ ἀνάπτυξη τῆς

Ἐγκλείστρας. Ἔτσι τέθηκαν τὰ θεμέλια γιὰ τὴν ἵδρυση καὶ στερέωση μίας μοναστικῆς κοινότητος, πού ἔμελλε νὰ ἔχει ἓνα λαμπρὸ μέλλον, μὲ ἐπικεφαλὴς τὸν ἴδιο τὸν ἅγιο Νεόφυτο.

Ὁ ἅγιος Νεόφυτος διακρίθηκε καὶ ξεχώρισε ὃχι μόνο ὡς μοναχός, ἀσκητής καὶ ἐγκλειστος, ἀλλὰ καὶ ὡς ἄνθρωπος μὲ πλούσιο φιλανθρωπικὸ καὶ κοινωνικὸ ἔργο. Ὡς συγγραφέας δὲ ὑπῆρξε μοναδικὸς καὶ ἀνεπανάληπτος. Τολμηρός καὶ ρηξικέλευθος στίς ἀποφάσεις του. Στολίδι ἀπαράμιλλης ἀξίας τὸ πλῆθος τῶν ἀρετῶν πού τὸν κοσμοῦσαν· ἡ πίστις, ἡ ἀγάπη, ἡ ἐλπίς, ἡ ὑπομονή, ἡ ταπεινοφροσύνη. Ἡ προσευχὴ καὶ ἡ μελέτη

τῆς Ἀγίας Γραφῆς ἦταν ἡ καθημερινή τροφή του. Πράος καί γαλήνιος, εὐπροσέγγυος καί καταδεκτικός, σάν μαγνήτης τραβοῦσε τόν κόσμο κοντά του καί μέ χαριτόβρυτα λόγια πότιζε καί ξεδιψοῦσε τίς ἄνυδρες καί κατάξερες καρδιές. Φιλόπατρις καί ἀγωνιστής, ὑπέρμαχος τῆς Ὁρθοδοξίας καί λάτρης τῶν Πατέρων.

Ὁ ἅγιος Νεόφυτος πλήρης ἡμερῶν ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον τό 1219μ.Χ. Τό Ἱερό σκήνωμά του τοποθετήθηκε σέ τάφο μέσα στήν Ἑγκλείστρα καί σέ σημεῖο, ὅπου ὁ ἴδιος λάξευσε. Ἡ τιμή καί ἡ καταξίωση τοῦ Ἀγίου εἶχαν ἀρχίσει ἀπό τά πρῶτα χρόνια τῆς παρουσίας καί διαμονῆς του ἐκεῖ. Πολύς κόσμος ἀπό ὁλόκληρο σχεδόν τό νησί τόν ἐπισκεπτόταν καθημερινά. Τήν ἱερή μνήμη του τιμᾷ ἡ Ἐκκλησία μας δυό φορές τόν χρόνο, στίς 24 Ἰανουαρίου, ἡμέρα τῆς κοιμήσεώς του, καί στίς 28 Σεπτεμβρίου, ἡμέρα τῆς ἀνευρέσεως τοῦ ἱεροῦ λειψάνου του.

Τό Συγγραφικό Ἔργο τοῦ ἁγίου Νεοφύτου

Ὁ ἅγιος Νεόφυτος ἀποτελεῖ τή μοναδική καί τή σπουδαιότερη φυσιογνωμία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου κατά τόν IB' αἰῶνα μ.Χ. Ἔχει συνδυάσει μέ τόν πῶ ἀριστο τρόπο ἀγιότητα ζωῆς καί συγγραφική δραστηριότητα. Τά ἔργα τοῦ Ἀγίου μας παρέχουν ἀξιοσημειώτες πληροφορίες, τόσο γιά γενικά ἱστορικά γεγονότα πού σχετίζονται μέ τήν Κύπρο, ὅσο καί γιά θέματα πού ἀναφέρονται στήν Ἐκκλησία τῆς. Τόν ἅγιο Νεόφυτο θά μπορούσαμε ἄνετα νά τόν παραλληλίσουμε μέ συγγραφεῖς τοῦ εὐρύτερου ἑλλαδικοῦ χώρου, ὅπως τούς Μιχαήλ Ἀκομνάτο, Θεοφάνη Κεραμέα, Εὐστάθιο Θεσσαλονίκης κ.ἄ., μέ τούς ὁποίους θά ἄντεχε κάθε σύγκριση. Βρίσκεται στήν κορυφή τῆς πυραμίδος τῶν εὐπαιδευτῶν ἀνδρῶν τῆς Κύπρου. Στά ἔργα τοῦ Ἀγίου διασώζονται ἀπό πρῶτο μάλιστα χέρι, ἐκτός ἀπό τίς προσωπικές του ἐμπειρίες, ἀρκετά στοιχεῖα τοῦ πολιτισμοῦ, ἱστορικές μαρτυρίες, θεομηνίες κ.ἄ. Κατά δέ τόν καθηγητή κ. Ἰω. Στεφανή, «ψηφίδα τῆς βυζαντινῆς γραμματείας, πού συμβάλλει μέ τόν τρόπο τῆς στή συμπλήρωσής τῆς εἰκόνας πού ἔχουμε γιά τόν πολιτισμό

τοῦ Βυζαντίου, ἀποτελεῖ ταυτόχρονα σεβαστό μνημεῖο λόγου καί ἀπτή ἱστορική μαρτυρία τῆς ἐποχῆς».

Μόρφωση ἢ ὀνόματα διδασκάλων τοῦ Ἀγίου δέν ἀναφέρονται στά ἔργα του. Ἀπό ἔμμεσες πληροφορίες, καθὼς καί προσωπικές ὁμολογίες τοῦ ἰδίου, συμπεραίνουμε ὅτι ὁ Ἅγιος πρέπει νά ἦταν αὐτοδίδακτος. Ἀλλά, ἀπέριττα, ἀπροσποίητα καί μέ κάθε εἰλικρίνεια διηγεῖται ὅτι δέν εἶχε σκεφτεῖ ποτέ νά μάθει γράμματα, ἀφοῦ μέχρι τά δεκαοκτώ χρόνια του ἀσχολεῖτο μέ γεωργικές δουλειές. Τήν ἀπόφαση γιά νά ἐγκύψει στή μελέτη τήν πήρε, ὅταν ἄκουσε τά ἀναγνώσματα τοῦ ἐσπερινοῦ, πού εἶχαν σχέση μέ τήν Ἑξαήμερο, μετά τήν προσχώρησή του στόν μοναχισμό, ἀφοῦ θά ἔπρεπε καί ἀκολουθίει νά παρακολουθεῖ καί τήν Ἀγία Γραφή νά μελετᾷ καί νά κατανοεῖ.

Ἀνεξάρτητα μέ τόν χρόνο πού χρειάστηκε ὁ Ἅγιος γιά τήν ἐκμάθηση καί ἀνάγνωση τῆς γραφῆς, ὑπῆρξε πολυγرافότατος καί δεινός μελετητής τῆς Ἀγίας Γραφῆς, τόσο τῆς Παλαιᾶς ὅσο καί τῆς Καινῆς Διαθήκης. Ἀγάπη καί σεβασμό ἔτρεφε πρὸς ὅλους τούς Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, μά ἰδιαίτερα πρὸς τούς Χρυσόστομο καί Βασίλειο. Χαρακτηριστική ἦταν ἡ ἐπιθυμία του νά βρεῖ καί τήν Ἑξαήμερο τοῦ Μεγάλου Βασιλείου. Διέθετε τεράστια μνήμη καί τρομερή ἱκανότητα ἀποστήθισης. Σύνεργα γιά τή μελέτη καί κατανόηση τῆς Γραφῆς ἦταν ἡ προσευχή ἢ προσευχή μετά δακρύων, ὅπως λέγει ὁ ἴδιος. Τή συγγραφική δραστηριότητα τοῦ Ἀγίου πληροφοροῦμαστε ἀπό τήν Τυπική Διαθήκη, πού ὁ ἴδιος συνέταξε. Μεταξύ τῶν 16 συγγραφῶν θά πρέπει νά προσθέσουμε ἀκόμα μία σύντομη ἀλλά πολύ ἐνδιαφέρουσα ἐργασία τοῦ Ἀγίου «Περί τῶν κατὰ χώραν Κύπρον σκαιῶν», στήν ὁποία περιγράφονται τά ὅσα δεινά ὑπέστη ὁ τόπος καί ὁ λαός του κατὰ τά χρόνια τοῦ Ἰσαακίου Κομνηνοῦ καί τοῦ Ριχάρδου λεοντόκαρδου, καθὼς καί τῆς λατινικῆς κυριαρχίας.

(ἀπό τό βιβλίο τοῦ Γεωργίου Ι. Λαμπριανίδη,
«Ἀγίου Νεοφύτου τοῦ Ἑγκλείστου
Περί Θανάτου»)

Σκέψεις για τὰ παιδιά στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία σήμερα

Ἄν οι ἐμπειρίες τοῦ παιδιοῦ ἀπό τή ζωή τῆς Ἐκκλησίας καί ἀπό τή χριστιανική του οἰκογένεια εἶναι θετικές, αὐτό καί μόνο ἀρκεῖ γιά νά κρατήσει τήν ὀρθόδοξη πίστη του μέχρι νά ἐνηλικιωθεῖ. Σέ πολλές περιπτώσεις ἡ ἴδια ἡ ζωή καί τό παράδειγμα τοῦ σπιτιοῦ κατὰ τή διάρκεια τῶν κρίσιμων χρόνων τῆς ἐφηβείας, ἀρκοῦν γιά νά προφυλάξουν τὰ παιδιά, ὥστε νά μήν ἐγκαταλείψουν τόν χριστιανικό τρόπο ζωῆς. Σέ μιά οἰκογένεια πού ἔχει βάλει γερά θεμέλια κατὰ τή διάρκεια τῆς παιδικῆς ἡλικίας, πολλά ἀπό τὰ προβλήματα στά ὁποῖα θά ἀναφερθοῦμε, δέ θά φθάσουν ποτέ σέ μεγάλη ὀξύτητα.

Ἕνας ἔφηβος ὁ ὁποῖος πιστεύει στόν Χριστό, πηγαίνει στήν ἐκκλησία καί θέλει νά μείνει ἀγνός ὡς τό γάμο, εἶναι σπάνια ἐξαίρεση μεταξύ τῶν συνομηλίκων του. Πρέπει νά καταλάβουμε πόσο μεγάλη προσπάθεια ἀπαιτεῖ ἓνα τέτοιο ἰδανικό γιά ὅσους ζοῦν τόν περισσότερο καιρό μεταξύ ἀνθρώπων, πού θεωροῦν τίς χαλαρές ἠθικές καί πνευματικές ἀξίες ὡς «κανονικές». Ἀκόμα καί μεταξύ τῆς μειονότητας τῶν χριστιανῶν μαθητῶν, πού βρῖσκει κανεῖς στίς τάξεις τῶν παιδιῶν μας, συχνά δέν ὑπάρχει κανένας ἄλλος πού νηστεύει, προσκυνᾷ τίς εἰκόνες καί ἐξομολογεῖται. Ὑπάρχουν ἐκεῖ ὁπαδοί ὅλων τῶν θρησκειῶν καί τῶν χριστιανικῶν ὁμολογιῶν, ἡ ἀκόμα καί ἄνθρωποι πού δέν ἔχουν ἴσως προσευχηθεῖ ποτέ. Νά μείνουν πιστοί στά ἰδανικά τοῦ Εὐαγγελίου καί συγχρόνως νά ζοῦν μαζί μέ ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι ἄμεσα ἢ ἔμμεσα ἀμφισβητοῦν τό Εὐαγγέλιο, αὐτή εἶναι ἡ ἄσκηση τῶν ἐφήβων μας.

Παράλληλα ἀγωνίζονται νά κατασκευάσουν μιά κλίμακα προσωπικῶν ἀξιῶν· βαθμιαία ἡ πίστη πού δέχθηκαν πρέπει νά γίνει δική τους πεποίθηση, κι αὐτή ἡ διαδικασία δέ γίνεται πάντοτε ὁμαλά. Οἱ ἔφηβοί μας

ἔχουν ἀνάγκη ἀπό ὅλη μας τήν κατανόηση, τήν προσοχή, τήν ἀγάπη καί τήν προσευχή. Ὁ ἄνθρωπος δημιουργήθηκε κατ' εἰκόνα τοῦ Θεοῦ· οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μᾶς λένε ὅτι ἓνα ἀπό τὰ χαρακτηριστικά αὐτῆς τῆς εἰκόνας εἶναι ἡ προσωπική ἐλευθερία. Μερικές φορές τὰ παιδιά πού θέλουν νά ταξινομήσουν τίς ιδέες τους γιά τή ζωή καί τόν Θεό, καταλήγουν στό συμπέρασμα ὅτι ἡ ἐλευθερία εἶναι μιά πνευματική ἀναγκαιότητα καί τήν ἀπαιτοῦν ἀπό πνευματικό ἔνστικτο, ὅχι ὅμως πάντα μέ διάκριση. Οἱ γονεῖς πού ἔχουν διαλέξει καί ἀκολουθοῦν τόν δρόμο τοῦ Χριστοῦ, συχνά φοβοῦνται νά ἀφήσουν τὰ παιδιά τους νά βγοῦν ἔξω ἀπ' τὰ ὅρια, τὰ ὁποῖα ἔβαλαν οἱ ἴδιοι γιά τόν ἑαυτό τους. Μερικές φορές αὐτό ἐμποδίζει τοὺς ἐφήβους, πού συχνάζουν καί σέ περιβάλλοντα τῶν ὁποίων δέν ἔχουν ἐμπειρία οἱ γονεῖς, νά οἰκοδομήσουν ἐλεύθερα μιά προσωπική πίστη, ἱκανή νά ἀντιμετωπίσει ὅλες τίς συνθήκες τῆς ζωῆς τους. Τά παιδιά ἀσκοῦν τήν ἐλευθερία ἐπιλογῆς, ἐνῶ ἐμεῖς βρισκόμαστε δίπλα τους γιά νά τὰ ὁδηγήσουμε. Εἶναι φυσικό νά χαλαρώνουμε σιγά-σιγά τὰ ἡνία καθώς μεγαλώνουν. Πρέπει νά εἴμαστε προετοιμασμένοι γιά στιγμές πού ἡ ἐλευθερία τῶν παιδιῶν μας θά μᾶς προκαλέσει ἀγωνία, ἀγωνία ὅμοια μέ τόν οἰκτιρμονα πόνο τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος ἀνέλαβε τή διακινδύνευση τῆς δημιουργίας (ὅπου ὑπῆρχε ἡ πιθανότητα καταχρήσεως τῆς ἐλευθερίας). Ὁ περιορισμός τῶν νέων πού κοντεύουν νά ἐνηλικιωθοῦν εἶναι μιά πρόχειρη λύση, ἀλλά λιγότερο ἀποτελεσματική ἀπό τήν κατανόηση καί τήν προσευχή. Ἄν ἓνα παιδί ἔχει μεγαλώσει μέσα στό πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ, ὁ περιορισμός δέ θά χρειασθεῖ σχεδόν ποτέ. Ἐλευθερία δέ σημαίνει «κάνω ὅ,τι θέλω». Δέ βοηθάμε τὰ παιδιά μας, ὅταν τ' ἀφήνουμε νά ζοῦν ἀνεξάρτητα ἀπό μᾶς, ἀπό τήν ἡλικία τῶν δεκατριῶν χρόνων. Κά-

ποιος μετρημένος περιορισμός της ἐλευθερίας δίνει ἀσφάλεια στους ἐφήβους, ιδίως ἂν ἐμπιστεύονται καί σέβονται τούς γονεῖς τους. Τά προβλήματα δημιουργοῦνται, ὅταν οἱ γονεῖς εἶναι τόσο αὐστηροί, ὥστε τά παιδιά νά τηροῦν ἐχθρική στάση ἀπέναντί τους. Ἡ καρδιά τους ψυχραίνεται ἀπέναντι στους γονεῖς τους καί σέ ὅ,τι αὐτοί ἀντιπροσωπεύουν, συμπεριλαμβανομένης καί τῆς Ἐκκλησίας, ἀκόμα καί τοῦ Ἰδιοῦ τοῦ Κυρίου. Ἡ βασιλική ὁδός μεταξύ τῆς ἀπόλυτης ἐλευθερίας καί τῆς ὑπερπροστασίας πρέπει νά εἶναι μιά διαρκῆς ἀναζήτηση μέ προσευχή καί διάκριση.

Ἀκόμα κι ὅταν πρέπει νά ποῦμε «ὄχι» στό αἶτημα ἐνός ἐφήβου, ὀφείλουμε νά τό ἀκούσουμε μέ προσοχή. Εἶναι ἀναγκαῖο νά εἴμαστε πάντα ἀνοιχτοί καί ἐτοιμοί νά ὑποχωρήσουμε, ἂν δέν ὑπάρχει κάποιο πραγματικό ἐμπόδιο. Διαφορετικά τά παιδιά μας θά σταματήσουν νά μᾶς λένε τίς πραγματικές τους ἐπιθυμίες καί σκέψεις. Εἶναι θλιβερό ν' ἀκοῦς τούς ἐφήβους νά λένε: «Δέ θά τολμοῦσα ποτέ νά τό πῶ στή μητέρα μου» ἢ «Ἄν ἔκανα αὐτή τήν ἐρώτηση στόν πατέρα μου, θά σοκαριζόταν καί μόνο πού θά τήν ἀκουγε!».

Τό περίφημο ρητό τοῦ ἱεροῦ Αὐγουστίνου «Ἀγάπα καί κάνε ὅ,τι θέλεις», στήν πραγματικότητα σημαίνει «Ἀγάπα τόν Θεό καί κάνε ὅ,τι θέλεις». Αὐτό θά μπορούσε νά ἀποτελέσει ἕνα καλό σύνθημα γιά τούς ἐφήβους καί γιά ὅσους προσπαθοῦν νά τούς ὀδηγήσουν στόν δρόμο τοῦ Χριστοῦ. Ἡ ἀγάπη γιά τόν Θεό εἶναι μιά προστασία, μιά ἐγγύηση ὅτι θά μετανοήσουμε, ὅποιες παραβάσεις κι ἂν κάνουμε. Ἕνα παιδί τό ὁποῖο ἀγαπάει τόν Θεό εἶναι περισσότερο ἀσφαλές ἀπό κάποιο ἄλλο, τοῦ ὁποίου ἡ δραστηριότητα ἔχει περιορισθεῖ σέ τέτοιο σημείο, ὥστε νά ἐπαναστατήσει ἐναντίον τοῦ Θεοῦ. Ἕνα νέο κορίτσι ρώτησε κάποτε ἕναν ἐνήλικο χριστιανό πῶς θάπρεπε νά χορέψει, κι ἐκεῖνος ἀπάντησε: «Χόρευε μέ τέτοιο τρόπο, ὥστε νά τό ἀπολαύσεις. Ἀλλά νά τό ἀπολαύσεις μέ τέτοιο τρόπο, ὥστε, ὅταν ἐπιστρέψεις στό δωμάτιό σου, νά μπορεῖς νά ἀντικρύσεις τήν

εἰκόνα τοῦ Κυρίου καί νά Τόν εὐχαριστήσεις, ὄχι μέ τρόπο πού νά ντρέπεται νά τόν κοιτάξεις κατά πρόσωπο».

Οἱ ἄνθρωποι ἰσχυρίζονται ὅτι μιλοῦν μέ τά παιδιά τους, ἀλλά στήν πραγματικότητα συνήθως μιλοῦν στά παιδιά τους. Οἱ ἔφηβοι ἔχουν ἀνάγκη ἀπό ἕναν ἀληθινό διάλογο μέ τούς γονεῖς τους. Πολύ συχνά ἡ σχέση τοῦ παιδιοῦ μέ τούς γονεῖς του ἔχει ἤδη καταστραφεῖ, ὅταν αὐτό φτάσει στήν ἡλικία τῶν δεκαπέντε ἐτῶν. Τά παιδιά ζηλεύουν τούς φίλους τους, οἱ ὁποῖοι ἔχουν γονεῖς μέ κατανόηση. Τά παιδιά μας πρέπει νά αἰσθάνονται ἐλεύθερα νά ποῦν ἥρεμα ὅ,τιδήποτε: ἐρωτήσεις, ἀμφιβολίες, κριτικές, γνώμες. Πρέπει νά αἰσθάνονται ὅτι ἐνδιαφερόμαστε πραγματικά γιά ὅ,τι κάνουν ἢ σκέπτονται. Χωρίς νά θέλουμε νά τούς στερήσουμε τό δικαίωμα νά ἔχουν μικρά μυστικά, ὅλη μας ἡ συμπεριφορά καί ὅλα μας τά λόγια πρέπει νά ἐνθαρρύνουν μιά ἀνοιχτή σχέση. Μιά τέτοια σχέση ἔχει ἀνεκτίμητη ἀξία. Ἄν θυμηθοῦμε πόσο μεγάλη «συγκατάβαση» ἔκανε ὁ Χριστός, γιά νά μιλήσει μ' ἐκείνους πού εἶχαν ἀνάγκη, δέ θά διστάσουμε νά κάνουμε ὅ,τι μπορούμε γιά νά διατηρήσουμε μιά ἐλεύθερη ἐπαφή μέ τούς νέους μας. Ἄν δέν ὑπάρχει αὐτή ἡ πραγματική ἐπαφή, ἀκόμα καί τίς συμβουλές πού τούς δίνουμε μέ ἀγάπη, θά τίς θεωρήσουν ὡς ἐπιπλήξεις ἢ κηρύγματα. «Ἀρχισε πάλι τήν γκρίνια της», λένε ἀκόμη τά παιδιά. Δυστυχῶς ὑπάρχουν παιδιά τά ὁποῖα κρύβουν ἀπό τούς γονεῖς τους κάτι κακό πού συνέβη π.χ. στό σπίτι ἐνός φίλου, ἐπειδή φοβοῦνται ὅτι θά τούς «κόψουν» τίς ἐξόδους.

Μερικές φορές ἡ ἄκαμπτη στάση τῶν γονέων ἐνός ἐπαναστατημένου ἐφήβου γίνεται πρόξενος μεγάλης ἀγωνίας γιά τόν ἱερέα, στόν ὁποῖο ἔχει ἐμπιστευθεῖ τό παιδί τίς ἀληθινές ἀναζητήσεις καί τούς προβληματισμούς του.

(ἀπόσπασμα ἀπό τό βιβλίο: «Σκέψεις γιά τά παιδιά στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία σήμερα», Ἀδελφῆς Μαγδαληνῆς, ἔκδοση ἱ.μ.Τιμίου Προδρόμου Ἑσσεξ)

Ἡ Μονή Παναγίας Σουμελά μέσα ἀπό τήν Ἱστορία

τοῦ Πρωτ. Παναγιώτη Μπαρούτη

«Τῇ Σουμελᾷ τό Μοναστήρ' ἐβζύεν κ'
ἐχαλάγεν

Ἡ Παναΐα ἔταξεν, σά λείβια ἐταράγεν»

Ἡ Ἱερὰ Βασιλική, Πατριαρχική καί Σταυροπηγιακή Μονή Παναγίας Σουμελά ἔλαβε τό προσωνύμιό της ἀπό τό ὄρος Μελά τοῦ Πόντου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου καί κτίστηκε (στόν Μελά, ποντιακά σου Μελά) σέ ὑψόμετρο 1063 μέτρων, πλησίον τῆς πρωτεύουσας τοῦ Ποντιακοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Τραπεζούντας.

Σύμφωνα μέ τήν παράδοση κάποιος ἀπό τούς μαθητές τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Λουκά, μετά τήν κοίμησή του, παρέλαβε μία ἐκ τῶν εἰκόνων τῆς Θεοτόκου, πού εἶχε ἀγιογράφησει ὁ Εὐαγγελιστής καί τήν μετέφερε στήν Ἀθήνα. Ἡ εἰκόνα ἔλαβε τόν προσδιορισμό «Ἀθηνιώτισσα» καί τοποθετήθηκε γιά μικρό χρονικό διάστημα στόν ναό τῆς Θεοτόκου ἐπὶ τοῦ βράχου τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν.

Τό 386μ.Χ., οἱ Ἀθηναῖοι μοναχοί Βαρνάβας καί Σωφρόνιος παρέλαβαν τή σεπτή εἰκόνα τῆς Παναγίας, κι ἀφοῦ περιπλανήθηκαν στά Μετέωρα, στή Χαλκιδική, στήν Κωνσταντινούπολη καί στή Βιθυνία, κατέληξαν στό ὄρος Μελά τοῦ Πόντου, ὅπου μέ τή συμπαράσταση τῶν μοναχῶν τῆς γειτονικῆς μονῆς Βαζελῶνος, ἔκτισαν κελί καί ναίδριο ἀφιερωμένο στόν Ἀρχάγγελο Μιχαήλ. Στή συνέχεια, μέ θαυματουργικό τρόπο, ὑποδείχθηκε ἀπό Ἀγγέλους Κυρίου ὁ χώρος πού θά κτιζόταν ὁ κυρίως ναός, ὁ ὁποῖος καί φι-

λοξενούσε μέχρι τό 1922 τή σεπτή Τῆς εἰκόνα. Μάλιστα καί αὕτη ἡ ὑδροδότηση τῆς Μονῆς, θεωρήθηκε ὡς θεία επέμβαση, ἀφοῦ αἶφνης ἐμφανίσθηκε ἀναβλύζουσα πηγή νεροῦ ἀπό γρανιτένιο βράχο.

Ἡ Ἱερὰ Μονή στό διάβα τοῦ χρόνου ὑπέστη ἀρκετές καταστροφές ἀπό ἐπιδρομείς. Τόν 7ο αἰῶνα ὁ Τραπεζούντιος Ὅσιος Χριστο-

φόρος ἀνακαίνισε, ἀλλά καί ἀνασύστασε τό μοναστήρι.

Ἡ οὐσιαστική ὁμως ἰσχυροποίηση τῆς Μονῆς πραγματοῦθηκε ἐπὶ τῆς δυναστείας τῶν Κομνηνῶν, οἱ ὁποῖοι καί ἐξέδωσαν πέντε χρυσόβουλλα ὑπέρ τῆς Μονῆς. Ἰδίως ὁ σεβαστοκράτορας Ἀλέξιος Γ' Κομνηνός ἐνίσχυσε οἰκονομικά τή Μονή, ἀλλά ἐπίσης τῆς παρείχε καί σημαντικά προνόμια, ἡ ἀξία τῶν ὁποίων ἔγινε καταληπτή κυρίως σέ μεταγενέστερους χρόνους. Πρόσφερε καταρχάς 24 κοινότητες μέ πληθυσμό πέραν τῶν 7000 κατοίκων μέ ἀπαλλαγή τῆς καταβολῆς φόρων ὑπέρ τοῦ κράτους,

ἀλλά μέ τήν ὑποχρέωση ἐργασίας μέ μερισματικές ἀπολαβές ἐπὶ τῆς συγκομιδῆς στά κτήματα, τούς βοσκότοπους, τά δάση ἢ τά ἐργαστήρια τῆς Μονῆς. Ἡ Μονή ἀπέκτησε ἀρκετά μετόχια, ὑδρόμυλους ἀποθήκες κ.ἄ. Οἱ κάτοικοι τῶν παραχωρηθέντων κοινοτήτων καλοῦντο «πάροικοι», καί καθορίζονταν μέ χρυσόβουλλο τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου Β' Κομνηνοῦ (1280-1297), οἱ ἀρχηγοί 40 μεγάλων οἰκογενειῶν τῆς περιοχῆς, οἱ ὁποῖοι ἔναντι τῶν στρατιωτικῶν τους ὑποχρεώσεων θά φρουροῦσαν τά περάσματα, πού ὀδηγοῦσαν στή Μονή.

Στήν περιοχή τών τριών μεγάλων μοναστηριών του Πόντου, δηλαδή τής Ὑπεραγίας Θεοτόκου Σουμελά, Ἀγίου Γεωργίου Περιστερώτα καί Ἀγίου Ἰωάννου Βαζελώνος, ἐκκλησιαστικά ἴσχυσε τό καθεστώς τών «Ἐξαρχικῶν Μονῶν», ὅπως αὐτό πού ἰσχύει μέχρι σήμερα γιά τήν Ἱερά Μονή του Ἀγίου Ἰωάννου του Θεολόγου στήν Πάτμο.

Ὅπως καταγράφεται στή διδακτορική διατριβή του Μητροπολίτου Δράμας Παύλου (Αποστολίδη), ἐπειδή δέν ἦταν ἐφικτή ἡ ἐπισκοπική παρουσία στόν ὄρεινό Πόντο, τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο ὅρισε ὡς Πατριαρχικούς Ἐξάρχους τούς Ἑγουμένους τών Μονῶν, οἱ ὁποῖοι «κατ'εὐθείαν εἰς τόν

Πατριάρχην ἀναφέροντο», «τῷ Πατριαρχικῷ μόνον ὑπέκειντο κριτηρίῳ», «καθ'ὃ πρόσωπον Πατριάρχου φέροντες». Οὐσιαστικά «ἐξασκούντες ἀρχιερέων καθήκοντα», ἦσαν ὑπεύθυνοι γιά τήν πνευματική,

κοινωνική, οικονομική καί δικαιοῦκή κατάσταση τών «παροίκων». Ἰδρυναν σχολεῖα καί ἔλεγχαν τούς ἱερεῖς τών κοινοτήτων, κατά δέ τίς ἐορτάσιμες ἡμέρες ἔφεραν «Μανδύα, Μίτρα καί Ἀρχιερατική Πατερίτσα».

Ἡ Μονή του Σουμελά δέν ἦταν κοινοβιακή, ἀλλά ιδιόρρυθμη. Ὁ Ἑγούμενος ἐκλεγόταν διά ψηφοφορίας, ὅπως καί τά μέλη του Ἑγουμενοσυμβουλίου. Ἡ ἐκλογή του Ἑγουμένου χρειαζόταν τήν ἐπικύρωση του Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου. Ὁ Ἑγούμενος ὀφείλε δυό φορές κατ' ἔτος νά ἐπισκέπτεται τά χωριά τής Ἐξαρχίας καί ἦταν ὑπεύθυνος γιά τήν προάσπιση τών «παροίκων»

ἐναντι τών ὀθωμανικῶν Ἀρχῶν. Ἡ ἐπίσημη σφραγίδα τής Μονῆς ἦταν τετραμερής. Ὁ Ἑγούμενος κρατοῦσε τό ἓνα τμήμα καί τά ἄλλα τρία διανέμονταν στούς κατά ἡλικία πρεσβύτερους Ἑγουμενοσυμβούλους. Γιά πολύ σοβαρά θέματα συγκαλεῖτο «Γενική Συνέλευση» τών μοναχῶν καί ἡ ἀπόφαση λαμβάνετο διά ψηφοφορίας.

Τά προνόμια καί δικαιώματα τής Μονῆς ἐπικυρώθηκαν ἡ καί ἐπεκτάθηκαν ἀπό Σουλτάνους μέ φιρμάνια. Ἰδιαίτερα ἐνίσχυσε τή Μονή ὁ Σουλτάνος Σελήμ Α' (1467-1520), ὁ ἐπονομαζόμενος Γιαβούζ (σκληρός). Γεννήθηκε στήν Ἀμάσεια του Πόντου καί ἦταν ἐγγονός του Μωάμεθ του Πορθητή. Ὁ πα-

τέρας του Βαγιαζίτ Β' του ἀνέθεσε τή διοίκηση τής Τραπεζούντας, καί ὁ Σελήμ θεωροῦσε τόν ἑαυτό του διάδοχο τών Κομνηνῶν καί σέ ἐπιστολές του πρὸς τούς ἄρχοντες τής Βενετίας αὐτοπιλοφορεῖτο

«Βασιλεὺς του Πόντου καί δεσπότης τής Τραπεζούντας». Κάποια μέρα πού πήγε γιά κυνήγι στό ὄρος Μελά καί εἶδε τό μοναστήρι, ἔδωσε ἐντολή νά τό κατεδαφίσουν. Τότε ὅμως ἔπαθε παραλυσία. Ἀπέδωσε τήν παραλυσία σέ ἐπέμβαση τής Παναγίας, γιά νά προστατέψει τή Μονή της καί ἀνακάλεσε τήν ἐντολή του. Ζήτησε νά πιεῖ ἀγίασμα καί ἀμέσως μετά θεραπεύτηκε. Τότε ἐπικύρωσε τά προνόμια τής Μονῆς, ἔντυσε τόν τροῦλλο του καθολικοῦ μέ χαλκό καί ἔστειλε ἀφιέρωμα πέντε λαμπάδων.

Ὅπως μᾶς πληροφορεῖ ὁ ἐθνικός ἱστορικός Κωνσταντῖνος Παπαρηγόπουλος, ὁ Σελήμ

Α' επισκέφθηκε ξανά τή Μονή, ως Σουλτάνος πλέον, όταν εκστράτευσε έναντίον τών Περσών μέ σκοπό τήν κατάληψη τής Βαγδάτης. Έντυπωσιασμένος από τήν τάξη πού επικρατοῦσε στό Μοναστήρι, ρώτησε τόν Ἡγούμενο πῶς καταφέρνουν καί τά προλαβαίνουν ὅλα, ὥστε τά πάντα νά εἶναι στήν ἐντέλεια. Ὁ Ἡγούμενος ἀπάντησε, «διότι δέν ἀναβάλλαμε γιά τό πρῶτό τῆς αὔριον τήν ἐργασίαν τῆς ἐσπέρας τῆς σήμερον». Τήν ἐπόμενη μέρα ὁ Σουλτάνος διέταξε νά χαράξουν στό «ἰμπρίκ» (κανάτι) τοῦ νιπτήρα του τό ἀπόφθεγμα τοῦ Ἡγουμένου. Μετά ἀπό μέρες ἔφθασε ἔξω ἀπό τά ἰσχυρά τείχη τῆς Βαγδάτης καί διέταξε τήν πολιορκία τῆς πόλης.

Πρ ε σ β ε ῖ α
τῶν πολιορκουμένων Περσών τοῦ πρότειναν νά παραδώσουν τήν πόλη τήν ἐπόμενη μέρα, ὅποτε δέν χρειαζόταν νά προετοιμάσει πολιορκία. Ὁ Σουλτάνος τότε θυμήθηκε τή ρήση τοῦ Σουμ-

λιώτη Ἡγουμένου καί διέταξε ἔφοδο, καταλαμβάνοντας τήν πόλη. Πληροφορηθεῖς, ὅτι ἄν ἀνέμενε τήν ἐθελούσια παράδοση τῆς πόλης τήν ἐπομένη, θά εἶχε ὑποστεῖ καταστροφή, ἀφοῦ ἀναμενόταν ἰσχυρή δύναμη πρὸς ἐνίσχυση τῶν πολιορκουμένων, ὁ Σελήμ ἐπαύξησε τά δικαιώματα καί προνόμια τῆς Μονῆς.

Γιά τό σύνολο τῶν χρόνων τῆς ὀθωμανοκρατίας, ἡ μονή Σουμελᾶ ἀποτελοῦσε τόν φάρο, μά συνάμα καί τόν λιμένα, τοῦ Ποντιακοῦ Ἑλληνισμοῦ. Στήριξε τήν πίστη τῶν ὑποδούλων Ποντίων, περιέθαλψε μέ στοργή καί πόνο τούς Κρυπτοχριστιανούς, πού

δέν εἶναι καί λίγοι μέχρι τῶν ἡμερῶν μας, ἐνίσχυσε οἰκονομικά τήν ἵδρυση ἑλληνικῶν ἐκπαιδευτηρίων, μά πάνω ἀπ' ὅλα ὑπῆρξε ὁ κειμηλιοφύλακας, ὁ σκευοφύλακας καί πνευματοφύλακας τοῦ Ποντιακοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἀπό τά 52 ἑλληνικά χειρόγραφα πού φυλάσσονται στό μουσεῖο τῆς Ἀγκυρας, τά 34 διερπάγησαν τό 1922 καί 1923 ἀπό τή μοναστική αὐτή κορωνίδα τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Ὁ ἐρευνητής Σάββας Ἰωαννίδης, τό 1868, ἀνακάλυψε στή βιβλιοθήκη τοῦ μοναστηριοῦ τό πρῶτο ἑλληνικό χειρόγραφο ἀκριτικῆς ποίησης μέ ἥρωα τόν Διγενή Ἀκρίτα. Τά πολυτιμότερα κειμήλια τῆς Μονῆς ἦσαν ἡ ἱερὰ Θαυματουργική εἰκόνα τῆς Παναγίας,

ὁ πολύτιμος Σταυρός τοῦ αὐτοκράτορα Μανουήλ Γ' τοῦ Κομνηνοῦ, πού περιέχει τεμάχιο τοῦ Τιμίου Ξύλου καί τό χειρόγραφο εὐαγγέλιο τοῦ ὁσίου Χριστοφόρου. Τά μοναστήρια τοῦ Πόντου ἀμέσως μετά τήν ἐπι-

κράτηση τῶν Νεοτούρκων(1909), ἄρχισαν νά ὑποφέρουν ἀπό τήν ἀσεβή καί βάρβαρη συμπεριφορά τους. Ἐπὶ μία καί πλέον δεκαετία ὑπέστησαν τά πάνδεινα ἀπό ληστρικές ἐπιδρομές ἐνόπλων καί φανατικῶν μουσουλμάνων. Αποκορύφωμα αὐτῆς τῆς βάνανσης καί βίαιης συμπεριφορᾶς ἦταν ἡ ὀλοσχερῆς καταστροφική ἐπιδρομή τῶν Τούρκων τό 1922. Λήστεψαν τά πλεῖστα τῶν πολύτιμων ἀντικειμένων τῆς Μονῆς, ἐνῶ στή συνέχεια πυρπόλησαν τμήμα της. Οἱ μοναχοί πρὶν ἀναγκαστοῦν νά ἐγκαταλείψουν τόν ἱερό τόπο τῆς μετανοίας τους τό 1923, σύμφωνα μέ τή συνθήκη τῆς Λωζᾶ-

νης περί ανταλλαγής πληθυσμών, έκρυψαν στο παρεκκλήσιο της αγίας Βαρβάρας, πού βρίσκεται σε απόσταση 2 χιλιομέτρων από τη Μονή σε ειδικά κατασκευασμένη κρύπτη, τά ιερά θησαυρίσματά της. Δηλαδή τήν ιερά εικόνα της Παναγίας, τόν Σταυρό του Μανουήλ Γ' καί τό χειρόγραφο εὐαγγέλιο τοῦ ὁσίου Χριστοφόρου. Μετά τήν απομάκρυνση τῶν μοναχῶν ὁ ιερός χώρος μεταβλήθηκε σε κρησφύγετο λαθρεμπόρων, ἐνῶ ἡ πυρκαγιά τοῦ 1930 ἀποτελείωσε τό ιερόσυλο ἔργο τῶν ἀρχαιοκαπήλων καί τῶν τυμβωρύχων.

Τή χρονιά τῆς πυρκαγιᾶς, τό 1930, ὁ τότε Πρωθυπουργός τῆς Τουρκίας Ἰσμέτ Ἰνονού, ἐπισκέφθηκε τήν Ἀθήνα καί τόν Ἕλληνα Πρωθυπουργό Ἐλευθέριο Βενιζέλο, μέσα στό πλαίσιο πού καταβάλλετο κι ἀπό τίς δύο πλευρές γιά ἐπίτευξη μίας «ἐλληνοτουρκικῆς φιλίας». Τότε ὁ πόντιος Μητροπολίτης Ξάνθης Πολύκαρπος Ψωμάδης κι ὁ ἐπίσης πόντιος Ὑπουργός Προνοίας τῆς κυβέρνησης Βενιζέλου, Λεωνίδας Ἰασωνίδης, ἀπαίτησαν ἀπό τόν Ἕλληνα Πρωθυπουργό νά τεθεῖ στόν Τούρκο ὁμολόγό του τό ζήτημα τῶν θαμμένων κειμηλίων. Ὁ Ἰνονού σέ μία ἐπίδειξη καλῆς θέλησης, γνωρίζοντας βέβαια τό γεγονός τῆς καταστροφικῆς πυρκαγιᾶς, δέχθηκε νά μεταβεῖ μία ὀλιγάριθμη ἐλληνική ἀντιπροσωπεῖα μέ σκοπό τήν ἐξεύρεση τῶν κειμηλίων καί τό δικαίωμα μεταφοράς τους στήν Ἑλλάδα.

Μόλις δύο μέλη τῆς μοναστικῆς ἀδελφότητας ζοῦσαν τό 1930. Ὁ ὑπέργηρος Ἱερεμίας στόν Λαγκαδά Θεσσαλονίκης καί ὁ δυναμικός ιερομόναχος Ἀμβρόσιος Σουμελιώτης, προϊστάμενος στόν ιερό ναό ἀγίου Θεράποντος Τούμπας Θεσσαλονίκης. Ὁ Ἱερεμίας γνωστοποίησε στόν Ἀμβρόσιο τήν ὑπαρξη τῆς κρύπτης, πράγμα πού ἀποδεικνύει, ὅτι ναί μέν γνώριζαν ἀρκετοί τή διαφύλαξη τῶν κειμηλίων, ἀλλά ἐλάχιστοι καί ἐκ τῆς ἀδελφότητος ἀκόμη γνώριζαν τόν τόπο, ἀλλά καί τόν τρόπο προσέγγισης τοῦ χώρου. Ὁ Ἱερεμίας ἐπικαλέσθηκε λόγους ὑγείας καί δέν ἀκολούθησε τόν Ἀμβρόσιο. Ἴσως ὁ σεβάσμιος γέροντας νά μήν ἄντεχε

νά δεῖ τόν τόπο τῆς πολύχρονης διακονίας του παντελῶς κατεστραμμένο, λίγο πρὶν φύγει ἀπό τά ἐγκόσσια. Ὁ π. Ἀμβρόσιος μεταβαίνει στίς 14 Ὀκτωβρίου στήν Τουρκία καί πηγαίνει στό μοναστήρι τῆς Παναγίας στοῦ Μελά τό ὄρος, ὅπου ἀκολουθώντας τίς ὑποδείξεις τοῦ γέροντος Ἱερεμίου ἀνακαλύπτει τά κειμήλια καί ἐπιστρέφει μέ τά ιερά θησαυρίσματα τοῦ Ποντιακοῦ Ἑλληνισμοῦ στήν Ἀθήνα. Ὁ Ὑπουργός Ἰασωνίδης ἔγραφε σέ δημόσια ἐπιστολή του πρὸς τόν Τύπο: «Ἐν Ἑλλάδι ὑπάρχουν οἱ Πόντιοι, ἀλλά δέν ὑπῆρχεν ὁ Πόντος. Μέ τήν εἰκόνα τῆς Παναγίας Σουμελά ἦλθε καί ὁ Πόντος». Γιά 20 χρόνια ἡ εἰκόνα φιλοξενήθηκε στό Βυζαντινὸ Μουσεῖο Ἀθηνῶν. Τό 1951-52 ὕστερα ἀπό πρόταση τοῦ τότε προέδρου τοῦ σωματείου «Παναγία Σουμελά» Θεσσαλονίκης, Φίλιωνα Κτενίδη, καί τό ἐνδιαφέρον πολλῶν εὐλαβῶν χριστιανῶν παραχωρήθηκε στό σωματεῖο, τό ὁποῖο ἄρχισε τήν ἀνοικοδόμησι τῆς Νέας Μονῆς Παναγίας Σουμελά, στίς πλαγιές τοῦ ὄρους Βερμίου τῆς Βέροιας παρά τό χωριὸ Καστανιά. Ἡ κοινότητα Καστανιάς μάλιστα παραχώρησε 500 δεκάρια γῆς γιά τήν ἀνέγερση τοῦ προσκυνηματος.

Ἡ Παναγία ἡ «Ἀθηνιώτισσα», πού γιά 17 ὀλόκληρους αἰῶνες κατέστη «Σουμελιώτισσα», γίνεται προσφυγομάνη καί ἐλπίδα ἐπιστροφῆς γιά τόν Ποντιακὸ Ἑλληνισμό, ἂν καί «Βερμιώτισσα».

Τό 1986 τό Τουρκικὸ κράτος χαρακτήρισε τόν χώρο τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Σουμελλιωτίσης ὡς μουσεῖο. Τό Δεκαπενταύγουστο τοῦ 2010 ἡ Τουρκία ἔδωσε ἄδεια τελέσεως Θείας Λειτουργίας ἀπὸ τόν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαῖο, φέτος δυστυχῶς ἀπαγόρευσε τήν τέλεση τῆς Πατριαρχικῆς Θείας Λειτουργίας.

Καλή λευτεριά κι ἡ Παναγία ἡ Σουμελιώτισσα βοήθειά μας.

Ἡ διδασκαλία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας γιά τό πρόσωπο τῆς Παναγίας

τοῦ Οἴκ. Ἀνδρέα Γκατζέλη

*ἀπό τοῦ νῦν μακαριοῦσί με
πάσαι αἱ γενεαί*

Ἡ Παναγία καί Ὁμοούσιος καί Ζω-
αρχική Τριάς δημιούργησε τόν
ὁρατό καί ἀόρατο κόσμο, μέ μο-
ναδικό κίνητρο τήν ἀγάπη. Ὁ Ἅγιος Θεός,
ἀκριβῶς ἐπειδή εἶναι Τριαδικός, εἶναι ἀνεν-
δεής καί πλήρης, καί γι' αὐτό δέν ἔχει κα-
μία ἀνάγκη ἀπό τόν κόσμο. Ὁ κόσμος λοι-
πόν εἶναι ἐνδεχόμενος. Θά μπορούσε καί
νά μὴν ὑπάρχει. Ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ὅμως
δέν ἄντεχε νά βλέπει τόν κόσμο στήν ἐσχά-
τη ταπείνωση τῶν μή ὄντων. Αὐτή ἡ ἐσχάτη
ταπείνωση ἀνάγκασε τρόπον τινά τήν Ἁγία
Τριάδα νά δημιουργήσῃ τόν κόσμο ἀπό τήν
ἀνυπαρξία στήν ὑπαρξη.

Ὁ Ἅγιος Θεός εἶναι καί Τέλειος καί ἀγαπᾶ
εἰς τέλος. Ἡ τέλεια ἀγάπη τοῦ Θεοῦ δέν χά-
ρισε στόν κόσμο μόνο τό εἶναι ἀλλά καί τό
εὔ εἶναι καί τό ἀεὶ εὔ εἶναι. Δέν ἦταν ἀρκε-
τό γιά τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἀπλῶς νά δημι-
ουργήσῃ τόν κόσμο, ἀλλά θέλησε καί δημι-
ούργησε τά πάντα καλά λίαν. Καί πάλι δέν
ἀρκέστηκε σέ μία καλή ὅμως προσωρινή δη-
μιουργία, ἀλλά ἀποφάσισε νά δώσει τή δυ-
νατότητα τοῦ συνδιαγωνισμοῦ τοῦ κόσμου
μέσα σέ ἕναν αἰώνιο διυποκειμενικό διάλο-
γο μέ τόν Θεό.

Ἐπλάσε ὁ Θεός τήν ὑλική καί πνευματική
δημιουργία, ἀλλά ἔπλάσε κι ἕνα ὄν, πού
ἀποτελεῖται καί ἀπό τά δυό στοιχεῖα, καί
ἀπό ὕλη καί ἀπό πνεῦμα. Ἐνα ὄν τό ὁποῖο
βρίσκεται στό μεθόριο τῶν δυό φύσεων, τῶν
ὕλικων πλάσμάτων καί τῶν νοερῶν οὐσιῶν.
Ἔτσι ἄνθρωπος δέν εἶναι μόνο τό σῶμα τοῦ
ἀνθρώπου, αὐτό μόνο του εἶναι ἕνα πῶμα.
Οὔτε μόνο ψυχὴ ἢ πνεῦμα εἶναι ὁ ἄνθρωπος,
αὐτό μόνο του εἶναι ἕνα φάντασμα. Ἄνθρω-
πος εἶναι τό συναμφότερον, ψυχὴ καί σῶμα.

Μέ τό σῶμα του εἶναι ἐνωμένος μέ τήν ὕλη
καί μέ τήν ψυχὴ του εἶναι ἐνωμένος μέ τά
πνευματικά καί ἀόρατα.

Ἐπιπλέον ὁ ἄνθρωπος εἶχε τή δυνατότητα
ὄχι μόνο νά γνωρίσει τόν Θεό καί Δημιουρ-
γό Του, ἀλλά καί νά ὁμοιωθεῖ καί νά ἐνωθεῖ
μαζί Του, μέ τρόπο ὥστε ἡ ζωὴ τοῦ Θεοῦ νά
γίνει ὁ αἰώνιος τρόπος ὑπαρξης τοῦ ἀνθρώ-
που. Ἐνωμένος ὁ ἄνθρωπος μέ τόν Θεό θά
μετέδιδε τόν αἰώνιο καί μόνιμο ἀγιασμό διά
τοῦ σώματός του στήν ὑλική δημιουργία καί
διά τῆς ψυχῆς του στόν πνευματικό κόσμο.
Ἐπρεπε ὅμως ὁ ἄνθρωπος νά συγκατατεθεῖ
καί νά αὐτοπροσφερθεῖ ὁλοκληρωτικά στόν
Πατέρα καί Πλαστοεργό του. Ἡ ἄρνηση
τοῦ πρώτου ἀνθρώπου νά συνεργαστεῖ μέ
τόν Θεό γιά τή σωτηρία τοῦ κόσμου, μετέ-
βαλε χωρίς ὅμως νά ἀκυρώσει τόν σκοπό
τῆς Δημιουργίας.

Ὅταν κάποιος φυτεύει ἕνα δένδρο τό κάνει,
γιά νά ἀπολαύσει τόν καρπὸ τοῦ δένδρου.
Κατά παρόμοιο τρόπο καί ὁ Θεός δημιούρ-
γησε τόν κόσμο, ἀποβλέποντας στόν καρ-
πὸ αὐτῆς τῆς δημιουργίας. Στόν ἄνθρωπο
ἐκείνον πού θά προσέφερε σῶμα καί ψυχὴ
στόν Θεό, οὕτως ὥστε νά πραγματοποιηθεῖ
ἡ ἔνωση τῶν δυό φύσεων, τῆς ἀνθρώπινης
καί τῆς θείας, στό ἕνα Πρόσωπο τοῦ Υἱοῦ
καί Λόγου, τοῦ δευτέρου Προσώπου τῆς
Ἁγίας Τριάδος. Μέ τήν ἔνωση τῶν δυό φύ-
σεων θά γινόταν ἡ ἀνταλλαγή τῶν ιδιωμά-
των. Ὁ Θεός θά μετέδιδε τή Χάρη Του στόν
ἄνθρωπο καί ὁ ἄνθρωπος, καί δι' αὐτοῦ
ὁλόκληρη ἡ δημιουργία, θά θεραπεύονταν
ἀπὸ τίς συνέπειες τῆς κτιστότητος κι ἔτσι ἡ
αἰώνια ζωὴ θά ἦταν ἡ μοναδική καί μόνιμη
πραγματικότητά τους.

Καί ὁ μοναδικός αὐτός ἄνθρωπος πού κα-
τάφερε μέ τρόπο τέλειο νά ἐνσαρκώσῃ τό
πανανθρώπινο αἶτημα γιά σωτηρία εἶναι

ή Παναγία. Ὁ τρόπος ζωῆς της, ὅλη της ἡ ὑπαρξὴ ἦταν μία λατρευτικὴ αὐτοπροσφορὰ στὸν Θεό. Ἀγάπησε τὸν Θεό μέ τέλειο γιὰ τὰ ἀνθρώπινα δεδομένα τρόπο. Τὸν ἀγάπησε περισσότερο καί ἀπὸ τοὺς Ἀγγέλους. Γι' αὐτό καί ἡ ἐκκλησία μας τὴν ὀνομάζει «τιμωτέρα τῶν Χερουβεὶμ, καί ἐνδοξότερα ἀσυγκρίτως τῶν Σεραφεὶμ». Ἀλλὰ ἀγάπησε καί τοὺς ἀνθρώπους στὸν ὑπέρτατο βαθμό. Πόθησε τὴ σωτηρία τοῦ κόσμου μέ τὸν τρόπο πού τὴν ποθεῖ ὁ Θεός. Ἔτσι ταύτισε τὸ φυσικὸ μέ τὸ γνωμικὸ θέλημα. Αὐτό τὸ πέτυχε διὰ τῆς νοερᾶς προσευχῆς. Γι' αὐτό ὁ ἅγιος Σιλουανὸς ἀναφέρει μέ θαυμασμό ὅτι ἡ Παναγία δέν ἀμάρτησε ποτέ οὔτε κἂν μέ τὸν λογισμό. Μέσα στὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων τοῦ ναοῦ τοῦ Σολομῶντος, ἡ Παναγία εἶχε γίνεи κατ' ἐντευκτῆς Θεοῦ. Ἡ μετάνοια καί προσευχὴ της εἶχαν οἰκουμενικὲς διαστάσεις. Καί πόσο πονοῦσε ἄραγε, ὅταν αὐτοὶ γιὰ τοὺς ὁποίους μέ τόσο πόθο προσευχόταν, σταύρωναν τὸν Υἱό της;

Ἡ Παναγία, ὡς ὁ καρπὸς τῆς Δημιουργίας, προσέφερε τὸν ἑαυτὸ της ὀλοκληρωτικὰ στὸν Θεό. Προσέφερε ἕναν ἀκέραιο, πάντα γνο καί πλήρως ἁγιασμένο ἑαυτό. Προσέφερε τὴν ἀνθρώπινη φύση στὴν καλύτερη ἐκδοχή, πού θά μπορούσε ποτέ νά ὑπάρξει. Γι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγο καί εἶναι βλάσφημο καί ἀπαράδεκτο αὐτό πού λένε οἱ Προτεστάντες, ὅτι μετὰ τὴ γέννηση τοῦ

Χριστοῦ ἡ Παναγία μας συνευρέθη ἐρωτικά μέ τὸν Ἰωσήφ κι ἔκανε καί ἄλλα παιδιὰ. Ἀκέραια ἀνθρώπινη φύση προσέφερε στὸν Θεό, ἀκέραια ψυχὴ καί ἀκέραιο σῶμα. Καί πῶς θά μπορούσε μετὰ νά χρησιμοποιήσει τὸ σῶμα της γιὰ σαρκική ἡδονή; Ἄπαγε τῆς βλασφημίας!!! Ποιὸς ἄνθρωπος ἀφιερώνει κάτι στὴ λατρεία τοῦ Θεοῦ καί στὴ συνέχεια τὸ παίρνει πίσω καί τὸ χρησιμοποιεῖ γιὰ ἄλλο σκοπό;

Ἀναφέρουμε ἐπίσης σχετικὰ μέ τὸ θέμα αὐτό καί τὴν καταπληκτικὴ προφητεία τοῦ προφήτου Ἰεζεκιήλ: «καί ἐπέστρεψέ με κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῶν ἁγίων τῆς ἐξωτέρας τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνατολάς, καί αὕτη ἦν κεκλεισμένη. Καί εἶπε Κύριος πρὸς μέ, ἡ πύλη αὕτη κεκλεισμένη ἔσται, οὐκ ἀνοιχθήσεται, καί οὐδεὶς μὴ διέλθῃ δι' αὐτῆς, ὅτι Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ εἰσελεύσεται δι' αὐτῆς, καί ἔσται κεκλεισμένη» (Ἰεζ.44,1-2). Ὅπως ἐρμηνεύουν οἱ Πατέρες ἡ «κατὰ ἀνατολάς» πύλη, γιὰ τὴν ὁποία ὁμλεῖ ἐδῶ ὁ προφήτης,

ἡ ὁποία θά παραμείνει κλειστὴ καί κανέναν ἄλλον δέν πρόκειται νά περάσει μέσα ἀπὸ αὐτήν, παρὰ μόνον ὁ Θεός, εἶναι ἡ Παναγία. Ὁ Δίκαιος καί γηραιὸς Ἰωσήφ ἦταν κατὰ πολὺ μεγαλύτερος τῆς Παναγίας. Τὴν ἀρραβωνιάστηκε ὡς ἐγγυητῆς τῆς παρθενίας της, διότι ἐκείνη τὴν ἐποχὴ στίς δεδομένες συνθῆκες μία γυναίκα πού ἤθελε νά ἀφιερωθεῖ ψυχῇ τε καί σῶματι στὸν Θεό, ἔπρεπε νά ἔχει κάποιον ἐγγυητὴ τῆς ἀφιέρωσής της.

Ἡ Ἐκκλησία ὅπως διέσωσε τὴν Ἁγία Γραφή ἔχει διασώσει καὶ πολλά ἄλλα στοιχεία γιὰ τὸ τί συνέβη τότε. Ἄς δοῦμε λίγα στοιχεία γιὰ τίς συγγένειες τοῦ Ἰωσήφ, ἴσα - ἴσα γιὰ νὰ καταλάβουμε τί συνέβη:

- Ἰάκωβος πατέρας τοῦ Ἰωσήφ
- Κλωπᾶς, ἀδελφός τοῦ Ἰωσήφ
- Ἰωσήφ, μνηστήρας τῆς Μαρίας
- Ἰάκωβος, Ἰωσῆς, Ἰούδας, Σίμων, Ἐσθήρ, Μάρθα, Σαλώμη, μερικοὶ ἀπ' αὐτούς, ἦταν παιδιὰ τοῦ ἡλικιωμένου Ἰωσήφ, ἀπὸ προηγούμενο γάμο.

Κάποιοι ἀπ' αὐτούς ἦταν παιδιὰ τῆς Μαρίας τοῦ Κλωπᾶ, (Ἰωάννης 9/θ' 25), ἡ ὁποία ἦταν γυναίκα τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ Κλωπᾶ. Αὐτὴ ἡ Μαρία ἀναφέρεται στὴν Ἁγία Γραφή ὡς: «Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου» (Μάρκος 16/ις' 1), καὶ «Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ Ἰωσὴ μήτηρ» (Μάρκος 15/ιε' 40, Ματθαῖος 27/κζ' 56). Ἐπίσης ἀναφέρεται «Ἡ ἀδελφή τῆς μητρός αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ» (Ἰωάννης 19/ιθ' 25).

Σύμφωνα μέ τὸ παραπάνω ἐδάφιο, ἡ Μαρία τοῦ Κλωπᾶ εἶναι «σύννυμφος» τῆς Θεοτόκου, καθὼς εἶναι γυναίκα τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ἰωσήφ. Ἔτσι, καὶ τὰ παιδιὰ της, σύμφωνα μέ τὸν Ἑβραϊκὸ ἰδιωματισμὸ πού εἶδαμε καὶ πρὶν, θεωροῦνται ὡς «ἀδελφοί» τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως κι ἐκείνη ὡς «ἀδελφή τῆς μητρός αὐτοῦ».

Υπάρχει μαρτυρία τοῦ Ἠγησίππου, ὅτι ὁ Ἰούδας καὶ ὁ Σίμων (Συμεὼν δεῦτερος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων μετὰ τὸν Ἰάκωβο τὸν Ἀδελφόθεο), ἦταν παιδιὰ τοῦ Κλωπᾶ, ἀδελφοῦ τοῦ Ἰωσήφ καὶ θείου τοῦ Ἰησοῦ. (Εὐσεβίου Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία βιβλίον Γ' κεφ. 32. 1 – 6).

Ἡ Παναγία προσέφερε παρθένο σῶμα στὸν Θεὸ καὶ ὁ Θεὸς δὲν κατέστρεψε τὴν παρθενία. Ὁ Θεὸς ἐγίνε ἀνθρώπος ὄχι γιὰ νὰ καταστρέψει, ἀλλὰ γιὰ νὰ ζωοποιήσει. Ἔτσι ἡ Παναγία ἦταν παρθένος καὶ πρὶν καὶ κατὰ τὴ διάρκεια καὶ μετὰ τὴ γέννηση τοῦ Χριστοῦ. Εἶναι ἡ Παρθένος, ἡ Ἀειπάρθενος. Ὁ Χριστὸς γεννήθηκε μέ αὐτὸν τὸν παράδοξο τρόπο, ἄνευ ἡδονῆς, οὕτως ὥστε νὰ μὴν ὀφείλει τὴν ὀδύνη τοῦ θανάτου. Ἔτσι

ὁ θάνατός Του ἀπέδειξε ἄδικο τὸν δυνάστη διάβολο καὶ δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου τὸν κατήργησε.

Παρ' ὅλα αὐτὰ ὅμως ἡ Παναγία μας δὲν εἶναι κάτι παραπάνω ἀπὸ ἄνθρωπος. Ἡ περὶ «ἀσπίλου συλλήψεως (immaculata conceptio) τῆς Θεοτόκου», διδασκαλία τῶν Λατίνων δὲν εὐσταθεῖ, διότι ἀκυρώνει ὅλη τὴ θεία οἰκονομία. Ἄν ἡ Παναγία μας δὲν ἦταν ὅπως ὅλοι οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, ἀλλὰ ἦταν κάτι παραπάνω ἀπὸ ἀπλὸς ἄνθρωπος, τότε τὸ σῶμα καὶ ἡ ψυχὴ πού πρόσφερε στὸν Θεὸ δὲν ἦταν σῶμα καὶ ψυχὴ ἀνθρώπου ἀλλὰ σῶμα καὶ ψυχὴ κάποιου ἄλλου ὄντος. Οἱ Παπικοί, χρησιμοποιώντας τὸν ἀγαπητὸ σ' αὐτούς ὀρθολογισμό, σχολαστικισμό καὶ τὸ δικανικὸ πνεῦμα, ἰσχυρίζονται ὅτι ὁ Θεὸς θὰ μπορούσε νὰ γεννηθεῖ καὶ νὰ σαρκωθεῖ μόνο ἀπὸ μία θεὰ καὶ ὄχι ἀπὸ μία κοινὴ θνητὴ γυναίκα. Γι' αὐτὸ καὶ ἔχουν ἀναγάγει τὴν Παναγία σὴ σφαῖρα τῆς Θεότητος, τὴν θεωροῦν θεά. Ἡ περὶ ἀσπίλου συλλήψεως τῆς Θεοτόκου διδασκαλία τῶν Παπικῶν εἰσήχθη τὸν 12ο αἰῶνα ἀπὸ δυὸ Βρετανούς μοναχοὺς, τοὺς Ἑντμερ καὶ Ὁσπερτ καὶ περὶ τὸ 1140 στή Λυὼν θεσπίσθηκε σχετικὴ ἐορτὴ. Ἡ διδασκαλία αὐτὴ καλλιεργήθηκε στοὺς ἐπομένους αἰῶνες καὶ τὴν 8η - 12 - 1854 ὁ Πάπας Πίος ὁ Θ' τὴν ἀνήγαγε σὲ δόγμα.

Στὴν Ὁρθόδοξη ὅμως Ἐκκλησία καὶ διδασκαλία διατηροῦμε τὴν ἰσορροπία ἀνάμεσα στίς παραπάνω δυὸ αἰρετικὲς ἀκρότητες. Ἔχουμε τὴ συνείδηση ὅτι ἡ προσφορά τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἀλλὰ καὶ ὅλης τῆς δημιουργίας πρὸς τὸν Θεὸ, εἶναι ἡ Παναγία. Ὅτι διὰ μέσου αὐτῆς ἦρθε ὁ Θεὸς στὸν κόσμον καὶ διὰ μέσου αὐτῆς ἔρχονται ὅλες οἱ εὐλογίες τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτὸ καὶ τιμητικὰ τὴν προσκυνοῦμε καὶ τὴν λατρεύουμε ὑπακούοντας στήν προφητεία, πού ἡ ἴδια ἡ Παναγία ἀναφέρει στὴν Ἁγία Γραφή:

«ἰδοὺ γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσί με πᾶσαι αἱ γενεαί».

Οικολογική κρίση

του κ. Κωνσταντίνου Κυριακίδη,
Υποψηφίου Δρος Θεολογίας

Μέσα από τὰ πολλά προβλήματα πού αντιμετωπίζει σήμερα ἡ ἀνθρωπότητα, ἂν τὰ ἱεραρχήσουμε, σίγουρα ἡ οἰκολογική κρίση, τὸ πρόβλημα δηλαδή τῆς καταστροφῆς τοῦ περιβάλλοντος, βρίσκεται μέσα στίς πρώτες θέσεις. Τὰ πυρηνικά προϊόντα καί κατάλοιπα, τὸ φαινόμενο τοῦ θερμοκηπίου, ἡ τρύπα τοῦ Ὕζοντος, τὰ βιομηχανικά, ἀστικά καί χημικά ἀπόβλητα στίς θάλασσες καί τοὺς ποταμούς, ἡ καταστροφή θαλάσσιου πλούτου ἀπὸ πετρελαιοκηλίδες, ἡ ἐπιβάρυνση τῆς ἀτμόσφαιρας μὲ ἐπικίνδυνους ρύπους, ἡ ὀξίνη βροχή, ἡ ὑπερβολικὴ χρήση λιπασμάτων, ἡ ἀλόγιστη καταστροφή δασῶν μὲ πυρκαγιές ἢ ὕλοτομία, ἡ ὑπερβολικὴ ἀλειρία, εἶναι μόνο μερικὰ ἀπὸ μία σειρά πραγματικῶν κινδύνων καί ὅλα συνδέονται μὲ τὴ μεταβολὴ τῆς σχέσεως τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὴ δημιουργία. Χρονικὰ ἡ ἀρχὴ τῆς καταστροφῆς τοῦ περιβάλλοντος μπορεῖ νὰ ἐντοπιστεῖ στὴ βιομηχανικὴ ἐπανάσταση τὰ τέλη τοῦ 19ου αἰῶνα. Ἡ ἔξαρση πού παρατηρήθηκε στό νὰ καλύψει ἡ βιομηχανία ὅλες τίς ἀνάγκες τοῦ ἀνθρώπου καί νὰ βελτιώσει τὴ ζωὴ του ἀπαίτησε τεράστιες ποσότητες ἐνέργειας. Ἐτσι ἄρχισε νὰ γίνεται κατάχρηση τῶν πηγῶν πού χρησιμοποιοῦμε μέχρι καί σήμερα, δηλαδή τοῦ κάρβουνου καί τοῦ πετρελαίου, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ἐξάντληση τῶν ἀποθεμάτων τῆς γῆς. Τὴν ἴδια ὥρα ὅμως ὡς ἀποτέλεσμα αὐτῆς τῆς ἔξαρσης εἴχαμε ἀφ' ἐνός τὴν ἀπόθεση τῶν ἀποβλήτων στό περιβάλλον χωρὶς κανένα ἔλεγχο ἢ μελέτη καί ἀφ' ἑτέρου ἐντατικοποίησι τῆς βιομηχανοποιήσεως μὲ καταστροφικὰς γιὰ τὸ περιβάλλον συνέπειες. Μέσα στὰ τελευταῖα 100 περίπου χρόνια ἡ ζημιὰ πού ἔγινε στὸν πλανήτη ἀπὸ τὴν ἀσυνδοσία τοῦ ἀνθρώπου εἶναι χωρὶς προηγούμενο, καί ἂν δὲν ἀλλάξουμε σύντομα νοοτροπία σίγουρα καί ἀνεπανόρθωτη. Ἡ γῆ μολύνθηκε, ἡ θάλασσα μολύνθηκε, ὁ ἀέρας μολύνθηκε, μέχρι καί

στό διάστημα ἔφτασε ὁ ἄνθρωπος καί τὸ μόλυνε καί ἐκεῖνο. Οἱ συνέπειες ἀλυσιδωτές τόσο γιὰ τὸ περιβάλλον ὅσο καί γιὰ τὸν ἄνθρωπο. Ἄλλωστε δὲν εἶναι τυχαῖο τὸ γεγονός ὅτι βάσει στατιστικῶν ἕνας στοὺς τέσσερις ἀνθρώπους θὰ πεθαίνει ἀπὸ καρκίνο.

Βέβαια ὑπῆρξαν κάποιες ἀντιδράσεις. Σχηματίστηκαν περιβαλλοντικὲς ὀργανώσεις, ὅπως ἡ πολὺ γνωστὴ Greenpeace καί ἄλλες, καθὼς καί διάφορα οἰκολογικὰ κινήματα. Ἐγιναν προσπάθειες γιὰ θέσπιση νόμων καί περιορισμῶν καί δημιουργία οἰκολογικῆς συνείδησης. Ἐγιναν ἀρκετὲς μελέτες ἀπὸ ἐπιστήμονες, οἱ ὁποῖες καί καταδεικνύουν τὸ μέγεθος τοῦ προβλήματος, ὅπως γιὰ παράδειγμα τὴν τεράστια τρύπα τοῦ Ὕζοντος καθὼς καί τίς συνέπειες στὸν ἄνθρωπο ἀπὸ αὐτὲς τίς δραστηριότητες τοῦ ἀνθρώπου. Ὅμως ἡ σημερινὴ σύγχρονη καταναλωτικὴ κοινωνία, μετέτρεψε τὸν σκοπὸ τῆς ζωῆς στὴν ἀπόκτηση πλούτου, στὴν εὐδαιμονία καί τὸν καταναλωτισμό. Ἐτσι στὴν ἐποχὴ τοῦ ἄκρατου ὕλισμου, ὅπου τὰ πάντα θυσιάζονται γιὰ τὸ κέρδος εἶναι πολὺ δύσκολο νὰ συγκατανεύσουν ὅλοι γιὰ τὸ περιβάλλον, ὅταν μάλιστα τοὺς ζητεῖται νὰ περιορίσουν τὴν παραγωγή ἢ νὰ αὐξήσουν τὰ μέτρα προστασίας καί ἄρα κατὰ συνέπεια νὰ μειώσουν τὰ κέρδη τους. Ἀξίζει νὰ ἀναφέρουμε γιὰ παράδειγμα τὴν πολὺ γνωστὴ συμφωνία τοῦ Κιότο, τὴν ὁποία δὲν ὑπέγραψαν οἱ Ἡνωμένες Πολιτεῖες, ἡ χώρα μὲ τὰ περισσότερα ἐργοστάσια στὸν κόσμον. Βλέπομε βέβαια ὅλοι τὰ ἀκραῖα καιρικὰ φαινόμενα τῆς ἐποχῆς μας καί πιστεύω ὅτι ὅλοι ἔχουν πειστεῖ γιὰ τὴν ἀνάγκη λήψεως οὐσιαστικῶν μέτρων γιὰ ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος. Αὐτὸ ὅμως δὲν εἶναι καθόλου εὐκόλο, διότι σὲ ἀντίθεση μὲ τὴ βιομηχανικὴ ἐπανάσταση, ἡ ὁποία εἶδε τίς ἀνάγκες τῶν ἀνθρώπων καί προσπάθησε μέσα ἀπὸ μία ἔξαρση παραγωγῆς νὰ τίς καλύψει, ἡ τεχνολογικὴ ἐπανάσταση πού ἀκολούθησε, πρῶτα δημιουργεῖ

τό προϊόν και άκολούθως προσπαθεί νά τό περάσει στόν κόσμο σάν απόλυτη ανάγκη μέ σκοπό τήν κατανάλωση και τό κέρδος. Πώς φτάσαμε μέχρι εδώ; Ἡ χριστιανική θεολογία εἶχε πάντα ἐμπειρικό χαρακτήρα και ἄμεση σχέση μέ τήν καθημερινή ζωή τῶν πιστῶν. Σκοπός τῆς ζωῆς εἶναι ἡ κοινωνία μέ τόν Χριστό. Μέτρον πάντων τῶν ἀνθρωπίνων και θείων πραγμάτων εἶναι ὁ Χριστός. Τό πρόβλημα ἄρχισε, ὅταν στή Δύση ὁ σκοπός αὐτός ἀλλοτριώθηκε. Ἡ νοοτροπία τῆς Δύσης εἶχε ἀκολουθήσει ἀπό ἀρκετά νωρίς ἕνα ὀρθολογιστικό χαρακτήρα. Χαρακτηριστικές εἶναι και οἱ ἡσυχαστικές ἐξιδες τοῦ 14ου αἰῶνα ὅπου ὁ Βαβλαάμ δέν μπορούσε νά δεχτεῖ τίς ἄκτιστες Θεῖες ἐνέργειες και κατ' ἐπέκταση τήν παρουσία τοῦ Θεοῦ στίς ζωές μας, και πού τόσο δυναμικά πολέμησε ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μέ πρωτοστάτη τόν ἅγιο Γρηγόριο τόν Παλαμά. Χαρακτηριστικά ἀναφέρω τόν Βολτέρο, ὁ ὁποῖος και θεωρεῖται πατριάρχης τοῦ Διαφωτισμοῦ, ἐνός μεγάλου κινήματος στήν Εὐρώπη τόν 18ο αἰῶνα. Ὁ Βολτέρος τοποθέτησε στή θέση τῆς αὐθεντίας, τῶν ἔμφυτων ιδεῶν και τῆς ἀποκαλύψεως τό λογικό, πού μπορεί νά τά ἐξηγήσει ὅλα. Διατήρησε τήν ιδέα τοῦ Θεοῦ, ἀλλά ἐνός Θεοῦ ἀφηρημένου και ἀπόμακρου πού δέν ζητοῦσε τίποτε προσωπικό ἀπό τόν ἄνθρωπο, πού ἦταν ὁ Θεός τῆς φύσεως, ὁ μέγας γεωμέτρης και ἀρχιτέκτονας τοῦ σύμπαντος. Ἐνός Θεοῦ πού δέν ἐνδιαφερόταν γιά τόν ἄνθρωπο και τήν τύχη του, γι' αὐτό και δέν ἀποδεχόταν τήν ἀποκάλυψη, τήν Ἀγία Γραφή και τήν Ἐκκλησία. Αὐτό εἶχε προκύψει ἀπό τήν ἀποθέωση τῶν ιδεῶν τοῦ Νεύτωνος, ἡ ὁποία ὁδήγησε στή θεοποίηση τῆς φύσεως και στήν ἀποθεοποίηση τοῦ Θεοῦ. Τό κίνημα τοῦτο εἶχε μεγάλη ἐπίδραση και ἄφησε ἔκδηλα τά ἴχνη του σέ κάθε χώρα τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης. Τό πνεῦμα τοῦ Διαφωτισμοῦ ἦταν ἐγκόσμιος και τά ἀποτελέσματα καταστρεπτικά. Κλόνησε τήν πίστη, ἀρνήθηκε τήν ἀποκάλυψη, εἰρωνεύθηκε τά θαύματα και ἀρνήθηκε τά κυριότερα δόγματα τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἐτσι ἀλλοτριώθηκε ὁ σκοπός τῆς ζωῆς. Γιά τόν ἐκκοσμη-

μένο Χριστιανό, δέν ὑπάρχουν μυστήρια, δέν ὑπάρχει συνεργία Θεοῦ και ἀνθρώπου, δέν ὑπάρχει οὔτε πόθος οὔτε και περίπτωση ἀγιότητας. Ἡ σημερινή σύγχρονη καταναλωτική κοινωνία, μετέτρεψε τόν σκοπό τῆς ζωῆς στήν ἀπόκτηση πλούτου, στήν εὐδαιμονία και τόν καταναλωτισμό. Ὁ σημερινός ἐκκοσμηκευμένος ἄνθρωπος φαντάζεται τόν Θεό ἀπόμακρο, πού κατοικεῖ ψηλά στόν οὐρανό, χωρίς νά ἔχει ἄμεση σχέση μέ τόν ἄνθρωπο. Μέ τή θεώρηση αὐτή πώς μπορεί κάποιος νά πιστέψει στή Θεία ἐνανθρώπηση; Πώς μπορεί νά πιστέψει ὅτι ὁ Θεός ἐγινε ἄνθρωπος γιά τή σωτηρία τῶν ἀνθρώπων; Ἡ πώς μπορεί νά πιστέψει στήν ἐπέμβαση τοῦ Θεοῦ στή ζωή τῶν ἀνθρώπων μέσω τῶν ἁκτιστων μέν ἀλλά μεθεκτῶν Θεῶν ἐνεργειῶν; Ἡ θεώρηση αὐτή γιά τόν Θεό εἶναι παντελῶς λανθασμένη και ἔχει ὀλέθριες συνέπειες, τόσο σέ δογματικό ἐπίπεδο, καθότι στήν οὐσία ὅλη ἡ διδασκαλία τοῦ Χριστιανισμοῦ καταρρέει, ὅσο και σέ πρακτικό ἐπίπεδο μέ ἀποτέλεσμα ἀντί ὁ ἄνθρωπος νά ζητᾶ νά ικανοποιεῖ τό δικαίωμα τοῦ Θεοῦ ζητᾶ νά ικανοποιήσῃ τό δικό του θέλημα. Σέ αὐτή τήν ἐκκοσμηκευμένη κοινωνία, ὁ χρόνος θεωρεῖται ὡς πορεία ὀριζόντιας προόδου, ἀφοῦ δέν μπορεί ἡ κοινωνία νά ἀντιληφθεῖ τήν κατακόρυφη πρόοδο. Ἀφοῦ δηλαδή στήν κοινωνία αὐτή δέν ὑπάρχει ἐπικοινωνία μέ τόν Θεό, τό μόνο πού ἀπομένει εἶναι πρόοδος στόν κόσμο. Ἐτσι τό ἐνδιαφέρον τοῦ κόσμου ἐξαντλεῖται στήν οἰκονομική ἀνάπτυξη και τήν εὐμάρεια. Χαρακτηριστικό παράδειγμα εἶναι ἡ ἐρμηνεία – ἡ παρερμηνεία γιά νά ἀκριβολογοῦμε – τῆς παραβολῆς τῶν ταλάντων ἀπό τοὺς προτεστάντες, οἱ ὁποῖοι μή μπορῶντας νά ἀντιληφθοῦν τό νόημα τῆς παραβολῆς και τό γεγονός ὅτι ὁ Χριστός μιλοῦσε γιά ἀξιοποίηση τῶν χαρισμάτων τοῦ ἀνθρώπου, αὐτοί τό ἐρμήνευσαν στήν ἀνάπτυξη πλούτου και πιστεύουν ὅτι τό νά ἔχεις σκοπό τῆς ζωῆς τήν αὕξηση τοῦ πλούτου και τόν πλουτισμό εἶναι μέ τίς εὐλογίες τῆς Ἐκκλησίας σύμφωνα μέ τήν παραβολή αὐτή. Ἐτσι, κάτω ἀπό αὐτές τίς προϋποθέσεις, φτάσαμε στήν ἀλόγιστη

χρήση ή καλύτερα κατάχρηση του πλανήτη καί κατ' ἐπέκταση στήν καταστροφή του.

Σέ αυτό τό σημείο, καί προτού προχωρήσουμε μέ τρόπους αντιμετώπισης του προβλήματος, πρέπει νά δοῦμε καί τήν Ὁρθόδοξη διδασκαλία τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας σέ σχέση μέ τόν κόσμο. Εἶναι ἄραγε δικός μας νά τόν κάνουμε ὅ,τι θέλουμε; Οἱ Πατέρες τονίζουν τά πιά κάτω σχετικά.

Ὁ Θεός δέν τοποθέτησε τόν ἄνθρωπο σέ ἕνα ἐχθρικό ἢ ἀνοίκειο περιβάλλον. Ὁ Θεός τοποθέτησε τόν ἄνθρωπο στόν παράδεισο. Ὁ ἄνθρωπος ὅμως ἀντί νά δεῖ τή φύση ὡς δωρεά τοῦ Θεοῦ, τήν εἶδε ὡς ἀντικείμενο πού ικανοποιεῖ τίς ἐπιθυμίες του. Ἀντί νά τήν ἀντιμετωπίζει ὡς ἐκπρόσωπο τοῦ Δημιουργοῦ καί προστάτης της, τήν ἀντιμετώπισε ὡς ἐκμεταλλευτής καί δυνάστης της.

Μποροῦμε νά δοῦμε ὅτι ἡ οἰκολογική κρίση, ὅπως καί ἡ πηγή τοῦ κάθε κακοῦ ἔχει τίς ρίζες της στήν ἀλλοτρίωση τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τόν Θεό. Ὅπως γράφει ὁ Μέγας Βασίλειος «τοῦτο ἐστὶ τό κακόν, ἡ τοῦ Θεοῦ ἀλλοτρίωσις». Αὐτή φέρνει τόν ἄνθρωπο σέ ἀντίθεση μέ τόν κόσμο ἀλλά καί πρὸς τόν ἴδιο τόν ἑαυτό του. Καί εἶναι ἐπόμενο, γιατί ὁ ἄνθρωπος δέν ὑπάρχει ἀπό μόνος του. Δέν εἶναι ὁ ἴδιος αἴτιος τῆς ὑπαρξῆς του, ἀλλά ἔχει «τό εἶναι δεδανεισμένον» κατὰ τόν ἅγιο Μάξιμο τόν ὁμολογητή. Ὁ μόνος πού ἔχει ἀπόλυτη ὑπαρξη, πού εἶναι ὁ Ὄν, εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Θεός. Ἔτσι, ὅταν ὁ σκοπὸς τῆς ὑπαρξῆς τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἀπό τό κατ' εἰκόνα ὅπου δημιουργήθηκε, νά προχωρήσει πρὸς τό καθ' ὁμοίωση μέσα σέ μία δυναμική πορεία, τότε κακό εἶναι μόνο ὅτι ἐμποδίζει τήν πορεία ἐπίτευξης αὐτοῦ τοῦ στόχου, πού εἶναι καί ὁ σκοπὸς τῆς ζωῆς. Ἄν ὅμως ὁ ἄνθρωπος βλέπει τόν κόσμο αὐτόνομο, τότε δέν μπορεῖ νά ἀντιληφθεῖ τό κακό στήν ἀλλοτρίωσή του ἀπό τόν Θεό. Δηλαδή μέ πιά ἀπλά λόγια, ἂν σκοπὸς τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ ἀγιότητα, τότε θά προχωρεῖ σέ ὅλη του τή ζωή μέ σκοπὸ νά τό πετύχει, καί κακό θά εἶναι ὅτι βρίσκεται ἐμπόδιο σέ αὐτή τήν πορεία κοινωνίας τοῦ ἀνθρώπου μέ τόν Θεό. Ἄν ὅμως ὁ ἄνθρωπος

δέν ἔχει σκοπὸ τῆς ζωῆς του αὐτὴ τὴ σχέση μέ τόν Θεό, ἂν ὁ ἄνθρωπος βρίσκεται σέ μία ἀλλοτριωμένη κατάσταση μακριά τοῦ Θεοῦ, τότε ὅχι μόνο δέν ἀντιλαμβάνεται τήν ἔλλειψη αὐτῆς, ἀλλά δέν μπορεῖ οὔτε νά ἀντιληφθεῖ ὅτι εἶναι κακό ἢ λανθασμένο.

Ὁ δεῦτερος παράγοντας εἶναι ἡ εὐθύγραμμη θεώρηση τοῦ χρόνου. Ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ βιώνεται ἀπὸ αὐτὴ τὴ ζωή. Ἡ ζωή βρῖσκει νόημα καί πληρότητα, ὅταν ἐντάσσεται στήν ἐσχατολογικὴ προοπτικὴ τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ ἀλλοιωμένος ὅμως ἄνθρωπος δέν ἔχει στή ζωή του ἐσχατολογικὴ προοπτικὴ – καί αὐτό εἶναι πολὺ σημαντικό – δηλαδή δέν μπορεῖ νά ἀντιληφθεῖ τήν αἰωνιότητα, ἀλλά ζεῖ γιὰ τό σήμερον, ἀντιμετωπίζει δηλαδή τόν χρόνο σάν μία εὐθεία γραμμὴ μέ ἀρχὴ καί τέλος. Ἀντιλαμβάνεστε ὅμως τίς συνέπειες στόν τρόπο δράσης τοῦ ἀνθρώπου, ὅταν ἀπουσιάζει ἡ ἐσχατολογικὴ προοπτικὴ ἀπὸ τὴ ζωὴ του.

Τέλος, ὁ τρίτος παράγοντας εἶναι ἡ διδασκαλία γιὰ τὴν ὑπεροχὴ τοῦ ἀνθρώπου στήν κτίση. Ὁ Θεός ὅμως δέν ἔφτιαξε ἕνα δυνάστη, πού νά καταδυναστεύει ὅλη τὴν κτίση καί ἡ ὑπεροχὴ του ἐγκτεῖται ἀκριβῶς στήν ἀνωτερότητά του ἀπὸ τὰ ζῶα. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι φτιαγμένος κατ' εἰκόνα καί καθ' ὁμοίωση Θεοῦ, ἔχει ἐξουσία στόν κόσμο μέ ἀναφορὰ πρὸς τόν Δημιουργὸ Θεό. Ἡ ἐξουσία τοῦ ἀνθρώπου ἔχει ἀναφορὰ στόν Δημιουργὸ Θεό, καί συνεπάγεται καί εὐθύνες. Μπορεῖ βέβαια ὁ ἄνθρωπος νά καταχραστεῖ τὴν ἐξουσία αὐτὴ καί νά χρησιμοποιήσει τόν κόσμο αὐθαίρετα καί ἐγωιστικά. Αὐτό ὅμως εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἀπομάκρυνσης ἀπὸ τόν Θεό καί παραβαίνει τὴν ἐντολὴ Του.

Κάτω ἀπὸ αὐτὲς τίς προϋποθέσεις ὁ ἄνθρωπος γίνεται ἀντὶ διαχειριστὴς, δυνάστης τοῦ κόσμου, μέ καταστρεπτικὰ ἀποτελέσματα τόσο γιὰ τόν ἑαυτό του ὅσο καί γιὰ τὴν κτίση ὁλόκληρη, προκαλώντας τὴν οἰκολογικὴ κρίση, πού δέν ὀφείλεται ἀλλοῦ παρὰ στόν ἐγωκεντρισμό, τὴν πλεονεξία, τὴ χλιδὴ, τὴ σπατάλη, τὴ φιλαυτία του.

(ἀπόσπασμα ὁμιλίας)

Ὑπάρχει Θεός;

τοῦ Ἁγίου Νικολάου Βελιμίροβιτς

Τί νά ἀπαντήσουμε, ὅταν κάποιος μᾶς λέει ὅτι δέν ὑπάρχει Θεός;

Ἕνας συνάδελφός σου, σοῦ ἐπαναλαμβάνει συνεχῶς: «Δέν ὑπάρχει Θεός!». Καί αἰσθάνεσαι σά νά σέ χτυπᾷ μέ μαστίγιο. Κι ἐσύ ἀγωνιᾷς γιά τήν ψυχή του καί τή ζωή του. Καί καλά σκέφτεσαι.

Ἄν δέν ὑπάρχει ὁ Ζῶν κι ὁ Παντοδύναμος Θεός κι ἄν δέν εἶναι ἰσχυρότερος ἀπό τό θάνατο, τότε ὁ θάνατος εἶναι ὁ μοναδικός κυρίαρχος. Καί ἡ κάθε ζωντανή ὑπαρξη δέν εἶναι παρὰ ἓνα κλωτσοσκούφι τοῦ θανάτου. Ἕνα ποντικάκι στό στόμα τῆς γάτας.

Μία φορά, ἀντικρούοντάς τον, τοῦ εἶπες: «Ὁ Θεός ὑπάρχει. Γιά σένα δέν ὑπάρχει». Καί δέν ἐσφαλές. Γιατί ἐκεῖνοι πού ἀποκόπτονται ἀπό τόν Αἰώνιο καί Ζωοδότη Κύριο ἐδῶ στή γῆ, ἀποκόπτονται ἀπό τή ζωή τήν πραγματική. Καί ἔτσι οὔτε ἐδῶ, οὔτε στήν ἄλλη ζωή θά γευθοῦν τό μεγαλεῖο τοῦ Θεοῦ καί τῆς πλάσης Του. Καί καλύτερα νά μήν εἶχαμε γεννηθεῖ, παρὰ νά εἴμαστε ἀποκομμένοι ἀπό τόν Θεό.

Ἄν ἤμουν στή θέση σου, θά τοῦ ἔλεγα τά ἑξῆς:

- Κάνεις λάθος, φίλε μου! Ὁρθότερο θά ἦταν, ἂν ἔλεγες: «Ἐγώ δέν ἔχω Θεό». Διότι τό βλέπεις ὅτι ὑπάρχουν τόσοι ἄνθρωποι γύρω σου, πού ἔχουν Θεό καί γι' αὐτό διακηρύττουν ὅτι ὑπάρχει Θεός. Λοιπόν, μή λές: «Δέν ὑπάρχει Θεός»! Περιορίσου νά λές: «Ἐγώ δέν ἔχω Θεό»!

- Κάνεις λάθος! Μιλᾷς σάν τόν ἄρρωστο, πού λέει ὅτι δέν ὑπάρχει πουθενά υἡγία!

- Κάνεις λάθος! Μοιάζεις μέ τόν τυφλό πού λέει: «Δέν ὑπάρχει φῶς στόν κόσμο». Ὅμως φῶς ὑπάρχει. Καί εἶναι διάχυτο παντοῦ. Αὐτός ὁ δυστυχής δέν ἔχει τό φῶς του. Καί θά μιλοῦσε σωστά ἂν ἔλεγε: «Ἐγώ δέν ἔχω μάτια καί δέν βλέπω φῶς».

- Κάνεις λάθος! Μιλᾷς σάν τόν ζητιάνο, πού λέει: «Δέν ὑπάρχει χρυσάφι στή γῆ». Μά χρυσάφι ὑπάρχει! Καί ἐπάνω στή γῆ! Καί μέσα στή γῆ! Αὐτός δέν ἔχει χρυσάφι! Τό σωστό θά ἦταν νά ἔλεγε: «Ἐγώ δέν ἔχω χρυσό»!

- Κάνεις λάθος! Μοιάζεις μέ τόν παλιάνθρωπο πού λέει: «Δέν ὑπάρχει καλωσύνη στόν κόσμο». Ἐνῶ θά ἔπρεπε νά πει: «Ἐγώ δέν ἔχω ἵχνος καλοσύνης μέσα μου».

Αὐτό νά τοῦ πéis κι ἐσύ: Συνάδελφε, κάνεις λάθος! Λάθος διακηρύττεις ὅτι δέν ὑπάρχει Θεός! Γιατί, ὅταν κάτι δέν τό ἔχεις ἐσύ καί δέν τό γνωρίζεις ἐσύ, δέν σημαίνει ὅτι δέν ὑπάρχει πουθενά κι ὅτι δέν τό ἔχει κανείς!

Ποίος σοῦ ἔδωσε τό δικαίωμα νά μιλᾷς ἐκ μέρους ὅλου τοῦ κόσμου;

Ποίος σοῦ ἔδωσε τήν ἄδεια νά διακηρύττεις ὅτι τή δική σου ἀρρώστια τήν ἔχουν ὅλοι; Ὅτι ὅλοι ἔχουν τή δική σου πλάνη;

Φωνάζεις ὅτι δέν ὑπάρχει Θεός! Τό διακηρύττεις σέ ὅλον τόν κόσμο! Πολεμᾷς τήν ἀλήθεια!

Ἐκεῖνοι πού δέν θέλουν νά ζοῦν μέ τόν Θεό εἶναι ἐλάχιστοι. Ἀλλά καί γι' αὐτούς ὁ Θεός ὑπάρχει! Τούς περιμένει. Μέχρι τήν τελευταία πνοή σ' αὐτή τή γῆ!

Καί μόνο ἂν δέν φροντίσουν νά μετανοήσουν, ἔστω στήν τελευταία τους στιγμή, μόνο τότε ὁ Θεός στήν ἄλλη ζωή θά πάψει νά ὑπάρχει γι' αὐτούς. Καί θά τούς διαγράψει ἀπό τό βιβλίο τῆς ζωῆς.

Γι' αὐτό πές του, σέ παρακαλῶ φίλε μου. Γιά τό καλό τῆς ψυχῆς σου. Γιά τά ἐπουράνια ἀγαθά. Γιά τά δάκρυα πού ἔχυσε ὁ Χριστός καί τίς πληγές πού δέχθηκε γιά ὅλους μας. Ἀλλάξε μυαλό! Μετανόησε! Διορθώσου! Καί γύρισε στήν Ἐκκλησία μας!

Τιμή καί Ἀρχοντιά

τοῦ κ. Χριστάκη Χριστοδουλίδη
πρώην Ἐπιθεωρητοῦ Δημοτικῆς Ἐκπαίδευσης

Ένας από τούς ἐπτά σοφούς τῆς ἀρχαιότητος ἦταν ὁ γιός τοῦ Τενταμίδα ἀπό τήν Πριήνη τῆς Καρίας ἀπό ὅπου πήρε καί τό ὄνομα Πριηνεύς. Ὅταν ὁ Βίας ἀπέτυχε νά ἀποτρέψει τούς Πέρσες ἀπό τοῦ νά ἐκστρατεύσουν ἐναντίον τῶν ἐλληνικῶν νησιῶν, συμβούλευε τούς Ἴωνες νά ἐγκαταλείψουν τίς πόλεις τους στήν Ἀσία καί νά ἐγκατασταθοῦν στή Σαρδηνία. Ὁ ἴδιος, ὅταν οἱ Πέρσες πολιορκοῦσαν τήν πατρίδα του ἔφυγε ἀπό τό σπίτι του, χωρίς νά πάρει τίποτε μαζί του. Ὅταν οἱ φίλοι του τόν ρώτησαν, γιατί δέν ἔπαιρνε τίποτε μαζί του ἀπάντησε: «Ἐχω πάρει μαζί μου ὅ,τι μοῦ χρειάζεται, τή σοφία μου καί αὐτό μοῦ εἶναι ἀρκετό».

Τόν σοφό Βιάντα θυμηθήκαμε προχτές, ὅταν ἄθελά μας ἀκούσαμε τή συνομιλία δυό γυναικῶν προσφύγων πού θυμήθηκαν – ὅπως ὅλοι μας αὐτές εἰδικά τίς μέρες – τά χωριά τους, τά σπίτια καί τίς περιουσίες τους καί τά σχολίαζαν, μέ τήν πικρία ἐκείνη τοῦ ἀνθρώπου, πού καταδικάζεται καί τιμωρεῖται, χωρίς ποτέ νά τοῦ ἔχει ἀπαγγελθεῖ ἡ αἰτία καί τό φταιξιμό του.

Ἐλεγε λοιπόν ἡ μία ἀπό αὐτές: «Κι ἐμεῖς ἔτσι ἐφύγαμε, γειτόνισσα, ὅπως κι ἐσεῖς μέ τά ροῦχα πού φοροῦσαμε. Τίποτε δέν πήραμε ἀπό τό σπίτι μας. Μαζί μας φέραμε μόνο τήν τιμή μας καί τήν ἀξιοπρέπεια μας. Ἀφήσαμε τά πλούτη μας στόν Ἀτίλα, φέραμε ὅμως μαζί μας τήν ἀρχοντιά τῆς ψυχῆς μας. Ὅπως τό λέει καί ἡ παροιμία. «Τί κι ἂν τά πλούτη χάθηκαν; Ἡ ἀρχοντιά ἀπομένει».

Τιμή, Ἀξιοπρέπεια, Ἀρχοντιά, ἀρετές πού γεννήθηκαν μαζί μέ τόν λαό μας ἀπό τά βάθη τῶν αἰώνων, καί μεγάλωσαν μαζί μέ τόν λαό μας, μέσα στόν λαό μας. Ἀρετές πού καί στίς πικρὲς στιγμές τῆς ἱστορίας μας, δέν μᾶς ἐγκατέλειψαν ποτέ.

Ἦταν λοιπόν, πολύ φυσικό οἱ ἀρετές αὐτές νά ἀκολουθήσουν τόν λαό μας καί στή νέα του δοκιμασία, στήν προσφυγιά. Καί ἦταν ἀρκετές – ὅπως ἡ σοφία στόν Βιάντα – νά βοηθήσουν τόν λαό μας νά ὀρθοποδήσει, νά ἐπι-

βιώσει, νά δημιουργήσει καί τό σπουδαιότερο νά κρατηθεῖ ἀκμαῖος καί ἀνυποχώρητος στίς ἐπάλξεις τοῦ ἀγώνα γιά ἐπιστροφή καί δικαίωση. Ἡ πρόσκληση ἦταν μεγάλη, ἰδιαίτερα τούς πρώτους μήνες τῆς προσφυγιάς, ἡ ἀξιοπρέπεια ὅμως δέν ἐπέτρεψε ποτέ ἐκτροπή. Κι ὁ προσφυγικός μας κόσμος δέν ἐπέστρεψε ποτέ, οὔτε ἄφησε νά διασυρθεῖ στό πεζοδρόμιο ἡ τιμή του καί ἡ ἀξιοπρέπεια του. Κοιμόταν στά κουρέλια καί στό ὑπαιθρο νηστικός, ἀλλά ἀξιοπρεπής.

Λίγους μήνες μετά τήν προσφυγοποίησή μας ἀντιπροσωπεῖα τοῦ Σωματείου «Ἀδούλωτη Κερύνεια», ἐπισκεφθήκαμε μεταξύ ἄλλων καί πλούσιο μεγαλέμπορο στήν ὁδό ἀγίου Ἀνδρέου στή Λεμεσό, γιά νά τοῦ ζητήσουμε συμπαράσταση στό ἔργο τοῦ σωματείου μας. Ἡ πρώτη του κουβέντα ξέρετε ποιά ἦταν; «Σᾶς θαυμάζω. Θαυμάζω τήν ἀξιοπρέπεια ὅλων σας». Καί συνέχισε μέ ὕψος ἀνθρώπου, πού ἤθελε περισσότερο νά ἐξομολογηθεῖ παρά νά δικαιολογηθεῖ.

«Ἀπό τήν ἡμέρα πού ἦρθατε πρόσφυγες στή Λεμεσό κοιμοῦμαι καί συντρομάσσομαι. Ὅχι γιατί φοβοῦμαι, οὔτε καί γιατί σᾶς λυποῦμαι. Ὅχι, ὄχι. Νομίζω πῶς ἀπό στιγμή σέ στιγμή κάποια οἰκογένεια προσφύγων θά κτυπήσει τήν πόρτα μου καί θά μοῦ πει: Κύριε, τάδε, οἱ Τοῦρκοι στήν Κύπρο δέν ἦρθαν εἰδικά γιά μένα. Ἐπομένως πρέπει ὅλοι νά μοιραστοῦμε τίς ταλαιπωρίες. Τό σπίτι σου – μοῦ – ἔχει τέσσερα ὑπνοδωμάτια καί ὅλες τίς ἀνέσεις. Ἀπό σήμερα θά τά μοιραζόμαστε, ὥσπου νά δοῦμε τί θά γίνει. Καί ἐβασάνιζα τό μυαλό μου καί στριφογύριζα στό κρεβάτι, γιά νά βρῶ πῶς θά ἀντιδρῶσα σέ τέτοια περίπτωση, πού δέν τήν ἐθεωροῦσα καθόλου παράλογη οὔτε καί ἀδύνατη. Καί ὅμως κάτι τέτοιο δέν συνέβη ποτέ, γιατί ἐσεῖς οἱ πρόσφυγες, ἀποδειχτήκατε ἀνθρώποι κατ' ἐξοχήν ἀξιοπρεπεῖς. Μπράβο σας, ἄλλη μία φορά».

Τιμή, λοιπόν, Ἀξιοπρέπεια καί Ἀρχοντιά, ἀρετές πού ἐγγυῶνται ὅχι μόνο τήν ἐπιβίωση ἀλλά καί τή λύτρωση τοῦ λαοῦ μας.

Ἀπό τό βιβλίο «Προσφυγιάς Μαργαριτάρια»

Μνήμη μακαριστοῦ Ἀρχιμανδρίτου Νικολάου Σιδερά

**τῆς κας Μαρίας Σφήκα-Ἰακώβου
Ἐκπαιδευτικοῦ**

Ἐνας χρόνος μετά τήν κοίμησή του

Ὅποτε τά βήματά μου μέ παίρνουν στό ἐκκλησάκι τῆς ἁγίας Μαρίνας, τό βλέμμα μου σταματᾷ στό σπίτι σου, πού ἦταν ἐκεῖ κοντά. Ἐνα σπίτι μ' ἕνα πανέμορφο κήπο μέ λουλούδια, ἀλλά καί πέτρες πού εἶχαν πάνω χωρία ἀπό τήν Ἁγία Γραφή. Θυμᾶμαι χρόνια πίσω, γύρω στά 23 μου, πού ἄνοιγα τό κάγκελο τοῦ σπιτιοῦ σου, γιά νά σοῦ φωνάξω, νά σοῦ πῶ ὅτι ἦρθα γιά ἐξομολόγηση. Καρδιοχτύπι, ἀγωνία, φόβος στίς πρώτες συναντήσεις πού εἶχαμε. Ὅμως σιγά σιγά

μέ τή δοτική σου ἀγάπη, τήν ὑπομονή σου, τίς εὐστοχές σου συμβουλές, τά παραδείγματα σου ἀπό τήν Ἁγία Γραφή, ἀλλά καί ἀπό τήν καθημερινότητα, μέ τό μελίχιο τοῦ λόγου σου καί τήν εὐγένειά σου, συνέβαλες τά μέγιστα στόν πνευματικό μου καταρτισμό, ἀλλά καί στό φτιάξιμο τῆς οἰκογένειάς μου.

Ἦσαν πάντα δίπλα μας. Ἦσαν καί ὁ πρῶτος ἐξομολόγος τῶν παιδιῶν μου. Σέ εὐχαριστῶ ἀπό τά βάθη τῆς καρδιάς μου γιά ὅσα μᾶς πρόσφερες ὡς πνευματικός πατέρας. Ἀλλά καί μετά τήν ἀφυπηρέτησή σου, συνέχιζες νά ἐνδιαφέρεσαι γιά μᾶς. Ρωτοῦσες κοινούς γνωστούς γιά μᾶς, ἀνταλ-

λάσσαμε εὐχές σέ γιορτές, ἀνταλλάσσαμε εὐχετήριες κάρτες. Χαιρόσουν μέ τήν πρόοδο τῶν παιδιῶν μου, πού τά ἐνιωθες δικά σου παιδιά.

Φέτος τόν Δεκαπενταύγουστο, παρακολούθησα τήν πρωτελευταία παράκληση στήν Παναγία μας, στόν Ἱερό ναό τῆς ἁγίας Τριάδας, πού ἦσαν γιά χρόνια ἐφημέριος.

Ἐκεῖ πού πηγαίναμε ὅλη ἡ οἰκογένειά μου γιά νά λειτουργηθοῦμε, ἀλλά καί ν' ἀκούσουμε τό κήρυγμά σου. Καί πόσα δέν παίρναμε ἀπ' ὅσα ἔλεγες... Εἶχες ἕνα μοναδικό τρόπο νά τά λές, νά τά ἐξηγᾷς, νά τά ἐνσταλάξεις στήν ψυχή μας.

Ποτέ μου δέν κοιτάξα τό ρολοῖ ὅταν μιλοῦσες, ἀκόμα καί στίς πολύωρες ἀκολουθίες τῆς Ἁγίας Ἑβδομάδας.

“Ὁ γερο-Δῆμος πέθανε, ὁ γερο-Δῆμος πάει”. Πάντα τραγουδοῦσες αὐτό τό δημοτικό τραγούδι στίς συνεστιάσεις πού ἔκανε τό σωματεῖο “Ταμεῖο Ἀγάπης”, πού ἱδρύσες γιά βοήθεια τῶν συνανθρώπων μας. Ἐνα τραγούδι πού τό ταῦτισα μέ σένα.

“Γερο-Δῆμο, πάτερ Νικόλαε, κι ἂν ἔφυγες ἀπ' αὐτόν τόν κόσμο, νά' σαι σίγουρος ὅτι ἔχεις μία ξεχωριστή θέση στήν καρδιά μου. Νά εὐχέσαι καί νά προσεύχεσαι γιά μᾶς, ἀλλά καί γιά ὅλους ὅσοι σ' ἀγάπησαν. Αἰωνία σου ἡ μνήμη! Καλή Ἀνάσταση!

Ίστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Λεμεσοῦ

ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ ΜΥΛΩΝΑΣ (1918-1937)

Τὸν Μελέτιο Μεταξάκη πού τό 1918 ἔγινε Μητροπολίτης Ἀθηνῶν, διαδέχθηκε ὁ Χωρεπίσκοπος Σαλαμίνας Νικόδημος Μυλωνάς, ὁ ὁποῖος ἀνεδείχθη μιά ἀπό τίς πύο σημαντικές μορφές μεταξύ τῶν Μητροπολιτῶν Κιτίου.

Ὁ Νικόδημος Μυλωνάς γεννήθηκε τό 1889 στό χωριό Λιμνιά τῆς Ἀμμοχώστου, ἀπό εὐσεβεῖς γονεῖς, τοὺς Ζαχαρία Μυλωνά καί Χρυσταλλένη Χατζη-αναστασίου, καί ἦταν γόνος οἰκογένειας κληρικῶν. Ὁ ἐκ πατρός πάππος του Νεόφυτος – τοῦ ὁποῖου ἔλαβε καί τό ὄνομα κατά τή βάπτισή του – ἦταν ἱερέας στά Λιμνιά, ἐνῶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κύριλλος Γ' ἦταν θεῖος του, ἐξάδελφος τῆς μητέρας του.

Τό 1902 ὁ Κύριλλος, Μητροπολίτης τότε Κυρηνείας, προσέλαβε τον μικρό Νεόφυτο κοντά του, στήν ὑπηρεσία τῆς Μητροπόλεως Κυρηνείας, ἐξ αἰτίας τῆς ἐξαιρετικῆς ἀντίληψης καί φιλομάθειάς του. Τό 1903

τόν ἔστειλε στό Παγκύπριο Γυμνάσιο καί, ὕστερα ἀπό διετή φοίτηση, στά Ἱεροσόλυμα γιά σπουδές στήν ἐκεῖ Θεολογική Σχολή τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. Λόγω ἀσθένειάς του ὅμως ἀναγκάστηκε, ὕστερα ἀπό διετή φοίτηση, νά ἐπανέλθει στήν Κύπρο, ὅπου συνέχισε τή φοίτησή του στό Παγκύπριο Γυμνάσιο ἀπό τό ὁποῖο ἀπεφοίτησε τό 1910 μέ ἄριστα. Τότε ὁ θεῖος του Κυρηνείας Κύριλλος τόν

τοῦ Ἀρχιμανδριτοῦ Σωφρόνιου Μιχαηλίδη

χειροτόνησε διάκονο, ἐνῶ βρισκόταν στό χωριό Βασίλεια κατά τή διάρκεια περιοδείας του, μετονομάζοντάς τον σέ Νικόδημο. Τό 1911 τόν ἔστειλε γιά σπουδές στή Θεολογική Σχολή τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, κατά τή διάρκεια τῶν ὁποίων ὑπηρετοῦσε ὡς διάκονος στόν ἱ. ναό Ἀγίας Μαρίνης Πετραλώνων, καί τό 1915 ἀπεφοίτησε μέ ἄριστα.

Λόγω τῆς ἐμπολέμου καταστάσεως δέν μπόρεσε νά ἐπανέλθει στήν Κύπρο παρὰ στά

μέσα τοῦ 1916, ὅποτε τοποθετήθηκε ὡς ἱεροκήρυξ τῆς Μητροπόλεως Κυρηνείας, κοντά στό θεῖο του. Ὅταν στίς 11 Νοεμβρίου 1916 ὁ Κυρηνείας Κύριλλος ἔγινε Ἀρχιεπίσκοπος, ὁ διάκονος Νικόδημος ὀρίσθηκε Τοποτηρητής τῆς Μητροπόλεως ἐνῶ, ταυτόχρονα, ἐκτελοῦσε καί χρέη Γραμματέως τῆς Συνόδου. Κατά τό διάστημα αὐτό διακρίθηκε ἰδιαίτερα γιά τήν ἐξαιρετική εὐγλωττία του.

Μέ τά προτερήματα πού τόν διέκριναν ἐπεβλήθη πολύ σύντομα στή συνείδηση τοῦ λαοῦ, καί εἴλκυσε τήν προσοχή τοῦ Κιτίου Μελετίου Με-

ταξάκη, ὕστερα ἀπό εἰσήγηση τοῦ ὁποῖου ἡ ἱ. Σύνοδος χειροτόνησε τό νεαρό διάκονο σέ Χωρεπίσκοπο τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, μέ τόν τίτλο τοῦ Σαλαμίνας· ἦταν τότε μόλις 28 χρονῶν. Στίς 21 Μαρτίου 1917 χειροτονήθηκε πρεσβύτερος ἀπό τόν Μητροπολίτη Πάφου Ἰάκωβο, στόν καθεδρικό ναό Ἀγίου Ἰωάννου Λευκωσίας, καί στίς 25 Μαρτίου 1917 (γιορτή τοῦ Εὐαγγελισμοῦ καί, ταυ-

τόχρονα, Σάββατο τοῦ Λαζάρου), χειροτονήθηκε Ἐπίσκοπος ἀπό τόν Ἀρχιεπίσκοπο Κύριλλο Γ' καί τούς Πάφου Ἰάκωβο καί Κιτίου Μελέτιο, στόν ἰ. ναό Φανερωμένης Λευκωσίας. Στό τέλος τῆς ἀκολουθίας τόν προσφώνησε μέ ἐμπνευσμένο λόγο τοῦ ὁ Κιτίου Μελέτιος καί ἀντιφώνησε μέ ἐξ ἴσου ἐμπνευσμένο λόγο ὁ Νικόδημος Μυλωνᾶς.

Ὁ Σαλαμῖνος Νικόδημος ἐπεδόθη μέ ζήλο στό ἔργο του, ἀρχίζοντας ποιμαντορικές περιοδεῖες στήν ἀρχιεπισκοπική περιφέρεια, οἱ ὁποῖες τοῦ ἔδωσαν τήν εὐκαιρία καί τή δυνατότητα νά γνωρίσει καί νά μελετήσει ἀπό κοντά τήν κατάσταση καί τίς ἀνάγκες τοῦ λαοῦ. Προϊόν τῆς βαθείας αὐτῆς ἐμπειρίας ὑπῆρξε τό σημαντικό ἄρθρο του Ἡ κατὰστασις τοῦ λαοῦ, τό ὁποῖο δημοσιεύθηκε στό περιοδικό τῆς Μητροπόλεως Κιτίου Ἐκκλησιαστικός Κήρυξ (Ζ', 15 Ὀκτ. 1917), καί τό ὁποῖο προξένησε μεγάλη ἐντύπωση, δυνάμενο νά χαρακτηρισθῇ «ὡς τό πρῶτον ἐγερτήριο τῆς Ἑλληνικῆς Κύπρου, ὡς τό πρῶτον σύνθημα τῶν νέων ἡγετῶν τῆς νέας γενεᾶς τῆς Κύπρου». Τό ἄρθρο ἐκείνο ἀποτελοῦσε μιά ἄνευ προηγουμένου τολμηρή, εἰλικρινή καί θαρραλέα τομή τῶν κοινωνικῶν, θρησκευτικῶν καί πολιτικῶν συνθηκῶν πού ἐπικρατοῦσαν τότε στήν Κύπρο, καί ἀποκτᾷ ἀκόμη μεγαλύτερη σημασία ἀπό τό γεγονός ὅτι ὁ συντάκτης του ἦταν ἀνώτερος κληρικός, καί γι' αὐτό ἦταν μέλος τῆς ἡγετικῆς τάξης τοῦ λαοῦ.

Οἱ ἀντιδράσεις ὑπῆρξαν ποικίλες: Ὁ Κιτίου Μελέτιος Μεταξάκης ἔγραψε στόν Ἐκκλησιαστικόν Κήρυκα (15 Νοεμβρίου 1917) πολύ εὐνοϊκά καί ἐπαινετικά σχόλια γιά τό ἄρθρο καί τόν νεαρό Ἐπίσκοπο. Ἀντίθετα, διάφοροι ἐκπρόσωποι τοῦ κυπριακοῦ κατεστημένου θίγηκαν καί παρέμειναν ἐχθροί τοῦ Νικοδήμου Μυλωνᾶ καθ' ὅλο τό διάστημα τῆς σχετικῆς σύντομης ζωῆς του.

Μερικά χαρακτηριστικά θέματα πού ἔθιγε, ταράζοντας τά λιμνάζοντα νερά τῆς κυπριακῆς κοινωνίας, εἶναι μεταξύ ἄλλων καί τά ἑξῆς:

— ἡ ἀμάθεια καί ἡ ἐκμετάλλευση τοῦ λαοῦ · ἔγραφε σχετικά:

«Ἡ ἀμάθεια ἐν συνδυασμῷ μετά πελωρίου μοιρολατρισμοῦ τίκτουσι τήν ὀκνηρίαν ἐφ' ἧς ἐδράζεται τό εἰδεχθές τοῦ νέου Μολῶχ ἄγαλμα – τῆς τοκογλυφίας – καί οὕτω ὁ δυστυχῆς Κύπριος μεταβάλλεται κατὰ φαντασμαγορικὴν ἐναλλαγὴν τόπου καί χρόνου εἰς ὑπομονητικόν μουζικόν τῆς Ἀνατολῆς, ἀδυνατοῦντα νά διαμαρτυρηθῇ κατὰ τῆς φαύλης καί αἰσχροῦς ἐκμεταλλεύσεως τῶν κόπων τοῦ ὑπὸ τῶν πέντε-δέκα Βογιάρων τοῦ τόπου εἰς χεῖρας τῶν ὁποίων, ἂν δέν ὑπάρχῃ τό κνούτο, δίδεται ἀντὶ χρυσίου ἢ δικηγορικῆ γραφίς, ἐτοίμη νά ὑπηρετήσῃ σκότια συμφέροντα...».

— ἡ «ξηρότης» τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ προγράμματος · ἔγραφε:

«Αἰτία τούτου ἡ ψυχρά καί ἄνευ ἐνθουσιασμοῦ διδασκαλία ἢ πλανωμένη εἰς τά νεφελώματα τῶν ἰδεῶν καί μὴ καταδεχομένη νά προσγειωθῇ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς θετικότητος. Οἱ διδάσκαλοί μας, κατὰ πάντα ἀξιέπαινοι νέοι, ὄνειρευόμενοι τήν διάπλασιν τοῦ λαοῦ κατὰ τό πρότυπον τῶν προηγμένων τοιούτων λαῶν, συντόμως ἀφομοιοῦνται μέ τό περιβάλλον αὐτῶν, διότι δέν ἐπλάσθησαν οὗτοι καταλλήλως ὥστε νά γίνουν ἡ ζύμη ἣτις θά ἀφομοιώσῃ τό πελώριον φύραμα τοῦ λαοῦ...».

— ὁ σατραπισμός τῶν κοινοτικῶν ἀρχόντων οἱ ὁποῖοι κατεπολέμουν τήν ἀνάπτυξη προοδευτικῶν θεσμῶν:

«Ἀλλαχοῦ οἱ διδάσκαλοι εἶνε οἱ κοινωνικοὶ μοχλοὶ πού δίδουν τήν ὥθησιν εἰς τὰς μάζας τῶν λαῶν. Ἐδῶ οἱ διδάσκαλοι κραινῶνται μακρὰν τῆς ζωῆς καί ἂν ποτε εἰσέλθουν εἰς αὐτήν θά εἰσέλθουν κατόπιν ἀδείας τῶν κατὰ τόπους κομματαρχῶν δουλώσαντες πρότερον τήν ὄντοτήτά των εἰς τόν ὀκτάπουν τοῦ κοινοτικοῦ ἄρχοντος, ὁ ὁποῖος εἶνε ἕτοιμος νά ἐξακοντίσῃ τόν δυστυχῆ διδάσκαλον εἰς τό ἄλλο ἄκρον τῆς Νήσου εὐθύς ὡς ἀντιληφθῇ τούτον διδάσκοντα καινά δαιμόνια (ταμειυτήρια, συνεταιρισμούς, γεωργικὰς τραπέζας κλπ.) εἰς τούς εὐτυχεῖς δουλοπαροίκους τῆς χωροδεσποτείας του...».

Θεῖες Λειτουργίες καί Χοροστασίες

Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Λεμεσοῦ κ. Ἀθανασίου

ΚΥΡΙΑΚΗ 2 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Ὁ Πανιερωτάτος Μητροπολίτης Λεμεσοῦ κ. Ἀθανάσιος τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱ. ναό Ἁγίου Σάββα Ὑψωνα.

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ κατανυκτικοῦ ἑσπερινοῦ στόν Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς.

ΣΑΒΒΑΤΟ 8 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱ. ναό Ἁγίου Νικολάου Λεμεσοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ 9 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱ. ναό Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος.

Χοροστάτησε κατά τήν Ἀκολουθία τοῦ Νυμφίου στόν ἱ. ναό Ἁγίων Παΐσιου Ἀγορείτου καί Ἀρσενίου Καππαδόκου.

ΜΕΓΑΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ 10 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν Ἀκολουθία τοῦ Νυμφίου στόν ἱ. ναό Ἁγίου Στυλιανοῦ Συνοικισμοῦ Λινόπετρας.

ΜΕΓΑΛΗ ΤΡΙΤΗ 11 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν Ἀκολουθία τοῦ Νυμφίου στόν ἱ. ναό Ἀποστόλων Πέτρου καί Παύλου.

ΜΕΓΑΛΗ ΤΕΤΑΡΤΗ 12 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν Ἀκολουθία τοῦ Ἱεροῦ Νιπτήρος στόν ἱ. ναό Ἁγίου Νεκταρίου.

ΜΕΓΑΛΗ ΠΕΜΠΤΗ 13 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱ. ναό Ἀποστόλου Βαρνάβα Συνοικισμοῦ Ἀγ. Ἰωάννη. Χοροστάτησε κατά τήν Ἀκολουθία τῶν Ἁγίων Παθῶν στόν Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς.

ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 14 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν Ἀκολουθία τῶν Μεγάλων Ὁρῶν, τοῦ Ἑσπερινοῦ καί τῆς Ἀποκαθηλώσεως στόν ἱ. ναό Ἁγίας Μαρίνας Συνοικισμοῦ Καψάλου.

Χοροστάτησε κατά τήν Ἀκολουθία τοῦ Ἑπιταφίου στόν Καθεδρικό ναό Ἁγίας Νάπας.

ΜΕΓΑ ΣΑΒΒΑΤΟ 15 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱ. ναό Ἁγίας Βαρβάρας Ζακακίου.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ 16 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱ. ναό Ἁγίου Νικολάου Κλωναρίου.

Κατά τήν ἀκολουθία τοῦ Μεγάλου Ἑσπερινοῦ τοῦ Πάσχα χοροστάτησε στόν Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς.

ΤΡΙΤΗ 18 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Προεξήρχε Ἀρχιερατικοῦ Συλλεΐτουργο μετὰ τῶν Θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων Ἀμαθοῦντος κ. Νικολάου, Λήδρας κ. Ἐπιφανίου καί Νεαπόλεως κ. Πορφυρίου στήν ἱ. μονή Παναγίας τοῦ Μαχαιρά.

ΠΕΜΠΤΗ 20 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στήν ἱ. Σκήτη Ἀναστάσεως τοῦ Σωτήρος τῆς κοινότητος Βουνίου.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 21 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Συμμετέσχε σέ Ἀρχιερατικό Συλλεΐτουργο, προεξάρχοντος τοῦ Σεβασμωτάτου Μητροπολίτου Ἀχαΐας κ. Ἀθανασίου, στόν ἱ. ναό Ζωοδόχου Πηγῆς τῆς κοινότητος Ζωοπηγῆς.

ΣΑΒΒΑΤΟ 22 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίου Νικολάου Κ. Πολεμιδιῶν κατά τή διάρκεια τῆς ὁποίας χειροτόνησε σέ διάκονο τόν κ. Μαρίνο Κάσια.

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν ἱ. ναό Ἁγίου Γεωργίου Χαβούζας.

ΚΥΡΙΑΚΗ 23 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱ. ναό Ἁγίου Γεωργίου τῆς κοινότητος Γεράσας.

ΔΕΥΤΕΡΑ 24 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία κατά τή διάρκεια ἀγρυπνίας στήν ἱ. μονή Συμβούλου Χριστοῦ Ἐπισκοπῆς.

ΚΥΡΙΑΚΗ 30 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στήν ἱ. μονή Ἁγίου Νικολάου τῶν Γάτων.

ΚΥΡΙΑΚΗ 2 ΜΑΪΟΥ: Συμμετέσχε σέ Ἀρχιερατικό Συλλεΐτουργο κατά τή διάρκεια τῶν ἐγκαινίων τοῦ ἱ. ναοῦ Ἁγίου Ἀνδρέα καί πάντων τῶν Ρώσων Ἁγίων στήν Ἱερά

Ἀπριλίου, Μαΐου καί Ἰουνίου

Μητρόπολη Ταμασοῦ καί Ὁρεινῆς.

ΣΑΒΒΑΤΟ 6 ΜΑΪΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία εἰδικά γιά τούς τελειόφοιτους μαθητές καί μαθήτριες τῶν Λυκείων καί Τεχνικῶν Σχολῶν τῆς ἐπαρχίας Λεμεσοῦ στόν Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς.

ΚΥΡΙΑΚΗ 7 ΜΑΪΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στήν ἰ. μονή Συμβούλου Χριστοῦ στήν Ἐπισκοπή.

ΠΕΜΠΤΗ 11 ΜΑΪΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ στόν ἰ. ναό Ἁγίου Ἐπιφανίου τῆς κοινότητος Δωροῦ.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 12 ΜΑΪΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἰ.ναό Ἁγίου Ἐπιφανίου τῆς κοινότητος Ἀψιοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ 14 ΜΑΪΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἰ. ναό Ἀποστόλου Λουκᾶ, Ἁγίας Μαρίνας καί Ἁγίου Θύρσου τοῦ Συνοικισμού Ἁγίου Ἀθανασίου.

ΣΑΒΒΑΤΟ 20 ΜΑΪΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ στόν ἰ. ναό Ἁγίων Κωνσταντίνου καί Ἐλένης τῆς κοινότητος Καντοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ 21 ΜΑΪΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἰ. ναό Ἁγίων Κωνσταντίνου καί Ἐλένης τῆς κοινότητος Ἁγίου Κωνσταντίνου.

ΔΕΥΤΕΡΑ 22 ΜΑΪΟΥ: Ὑποδέχθηκε στόν Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς, ἀντίγραφο τῆς ἱερᾶς εἰκόνας τῆς Παναγίας τῆς Βηματάρισσας, τήν ὁποία μετέφερε στήν Κύπρο ὁ Πανοσιολογιώτατος Καθηγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μεγίστης Μονῆς Βατοπαιδίου Ἀρχιμ. Ἐφραίμ.

ΚΥΡΙΑΚΗ 4 ΙΟΥΝΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἰ.ναό Ἁγίου Νικολάου Κ. Πολεμιδιῶν. Ἀκολούθως χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καί ἀνέγνωσε τίς εὐχές τῆς γονυκλησίας στόν ἴδιο ἰ.ναό.

ΔΕΥΤΕΡΑ 5 ΙΟΥΝΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἰ. ναό Ἁγίας Τριάδος Λεμεσοῦ.

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ

ἑσπερινοῦ στήν ἰ. μονή Παναγίας Ἀμασγούς στήν κοινότητα Μοναγρίου.

ΤΡΙΤΗ 6 ΙΟΥΝΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στήν ἰ. σκήτη τοῦ Ἁγίου Ἰωάννη τοῦ Μοναγρίτη τῆς ἰ. μονῆς Παναγίας Ἀμασγούς.

ΣΑΒΒΑΤΟ 10 ΙΟΥΝΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἰ. ναό Ἀποστόλου Βαρνάβα τοῦ Συνοικισμού Ἁγίου Ἰωάννη.

ΚΥΡΙΑΚΗ 11 ΙΟΥΝΙΟΥ: Συμμετέσχε σέ Πολυαρχιερατικό Συλλεΐτουργο στόν πανηγυρίζοντα ἰ. ναό Ἀποστόλου Βαρνάβα Δασυπόλεως, προεξάρχοντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ.κ.Χρυσόστομου.

ΠΕΜΠΤΗ 15 ΙΟΥΝΙΟΥ: Συμμετέσχε στήν ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἰ. ναό Ἁγίου Τύχωνος τῆς ὁμώνυμης κοινότητος, προεξάρχοντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Νέας Κρήνης καί Καλαμαριάς κ.Ἰουστίνου καί συγχοροστατοῦντος τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ἀμαθοῦντος κ.Νικολάου.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 16 ΙΟΥΝΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία κατά τή διάρκεια ἀγρυπνίας στήν ἰ. μονή Τιμίου Προδρόμου Μέσα Ποταμοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ 18 ΙΟΥΝΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἰ. ναό Τιμίου Προδρόμου τῆς κοινότητος Λουβαρά.

ΣΑΒΒΑΤΟ 24 ΙΟΥΝΙΟΥ: Προεξήρχε Ἀρχιερατικοῦ Συλλεΐτουργο στόν ἰ. ναό Ἁγίου Λουκᾶ Κριμαίας τῆς ἰ. μονῆς Παναγίας Δοβρά στή Βέροια Ἑλλάδας.

ΚΥΡΙΑΚΗ 25 ΙΟΥΝΙΟΥ: Συμμετέσχε σέ Ἀρχιερατικό Συλλεΐτουργο στόν Μητροπολιτικό ναό Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἀλεξανδρείας στή Βέροια, προεξάρχοντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἱεραπύτνης καί Σητείας κ.Κυρίλλου καί συλλειτουργούντων Ἀρχιερέων, ἐκπροσώπων Πατριαρχείων καί Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν.

ΤΕΤΑΡΤΗ 28 ΙΟΥΝΙΟΥ: Συμμετέσχε σέ Πολυαρχιερατικό ἑσπερινό στήν παλαιά

Θεῖες Λειτουργίες καί Χοροστασίες

Μητρόπολη Βεροίας, χοροστατούντος τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Νύσσης κ. Ἀρσενίου καί συγχοροστατούντων Ἀρχιερέων, ἐκπροσώπων Πατριαρχείων καί Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν.

ΠΕΜΠΤΗ 29 ΙΟΥΝΙΟΥ: Συμμετέσχε σέ πολυαρχιερατικό Συλλεΐτουργο στήν παλαιά Μητρόπολη Βεροίας, προεξάρχοντος τοῦ Σεβασμωτάτου Μητροπολίτου Ἱεραπύτνης καί Σητείας κ. Κυρίλλου καί συλλει-

τουργούντων Ἀρχιερέων, ἐκπροσώπων Πατριαρχείων καί Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν. Συμμετέσχε σέ Πολυαρχιερατικό ἑσπερινό στό «Βῆμα» τοῦ Ἀποστόλου Παύλου στή Βέροια, χοροστατούντος τοῦ Σεβασμωτάτου Μητροπολίτου Βεροίας κ. Παντελεήμονος καί συγχοροστατούντων Ἀρχιερέων, ἐκπροσώπων Πατριαρχείων καί Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν.

Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ἀμαθοῦντος κ. Νικολάου

ΚΥΡΙΑΚΗ 2 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος κ. Νικόλαος τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱ. ναό Ἀγίου Ἰωσήφ τοῦ Μνήστορος.

ΣΑΒΒΑΤΟ 8 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱ. ναό Ἀγίου Κοσμά Αἰτωλοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ 9 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱ. ναό Ἀγίας Ζώνης Λεμεσοῦ.

Χοροστάτησε κατά τήν Ἀκολουθία τοῦ Νυμφίου στόν ἱ. ναό Προφήτη Ἡλία Ποτ. Γερμασόγειας.

ΜΕΓΑΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ 10 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν Ἀκολουθία τοῦ Νυμφίου στόν ἱ. ναό Ἀπ. Λουκά καί Ἀγ. Μαρίνας, Συν. Ἀγ. Ἀθανασίου.

ΜΕΓΑΛΗ ΤΡΙΤΗ 11 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν Ἀκολουθία τοῦ Νυμφίου στόν ἱ. ναό Ἀπ. Ἀνδρέα καί Ὁσίας Φωτεινῆς, Συν. Κολοσσίου.

ΜΕΓΑΛΗ ΤΕΤΑΡΤΗ 12 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν Ἀκολουθία τοῦ Ἱ. Νιπτήρος στόν ἱ. ναό Ἀγίου Σπυρίδωνα.

ΜΕΓΑΛΗ ΠΕΜΠΤΗ 13 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱ. ναό Ἀγίου Νεοφύτου, Συν. Μακαρίου Γ'.

Χοροστάτησε κατά τήν Ἀκολουθία τῶν Ἀγίων Παθῶν στόν ἱ. ναό Ἀποστόλου Ἀνδρέα Χαράκη.

ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 14 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν Ἀκολουθία τῶν

Μεγάλων Ὁρῶν, τοῦ Ἑσπερινοῦ καί τῆς Ἀποκαθλώσεως στόν ἱ. ναό Ἀποστόλου Ἀνδρέα Μέσα Γειτονιάς.

Χοροστάτησε κατά τήν Ἀκολουθία τοῦ Ἑπιταφίου στόν ἱ. ναό Ἀγίου Μηνᾶ, ἐνορίας Ἀγίου Ἀθανασίου.

ΜΕΓΑ ΣΑΒΒΑΤΟ 15 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱ. ναό Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ Παρεκκλησιάς.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ 16 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν Προσκυνηματικό ἱ. ναό Θεοπατόρων Ἰωακείμ καί Ἄννης παρά τόν Ἅγιο Τύχωνα.

Κατά τήν Ἀκολουθία τοῦ Μεγάλου Ἑσπερινοῦ τοῦ Πάσχα συγχοροστάτησε στόν Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς μετά τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Λεμεσοῦ κ. Ἀθανασίου.

ΣΑΒΒΑΤΟ 22 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν Ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν ἱ. ναό Ἀγίου Γεωργίου Φραγκοῦδη.

ΚΥΡΙΑΚΗ 23 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱ. ναό Παναγίας Σαῖτιώτισσας (Σαῖπτάς)

ΚΥΡΙΑΚΗ 7 ΜΑΪΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱ. ναό τῆς τοῦ Χριστοῦ Γεννήσεως τῆς κοινότητος Ἀσωμάτων.

ΚΥΡΙΑΚΗ 14 ΜΑΪΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱ. ναό Ἀγίου Νικολάου τῆς κοινότητος Παλῶδιας.

ΤΡΙΤΗ 16 ΜΑΪΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία κατά τή διάρκεια ἀγρυπνίας στήν

Ἀπριλίου, Μαΐου καί Ἰουνίου

ί.μονή Τιμίου Προδρόμου Μέσα Ποταμοῦ.

ΣΑΒΒΑΤΟ 20 ΜΑΪΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱ.ναό Ἀγίων Παΐσιου τοῦ Ἀγιορείτου καί Ἀρσενίου τοῦ Καππαδόκου κατά τή διάρκεια τῆς ὁποίας χειροτόνησε σέ πρεσβύτερο τόν Εὐλαβέστατο Διάκ. Παναγιώτη Ἐλπιδοφόρου.

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν ἱ.ναό Ἀγίων Κωνσταντίνου καί Ἑλένης στό Τσέρι.

ΚΥΡΙΑΚΗ 21 ΜΑΪΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱ.ναό Ἀγ. Κωνσταντίνου καί Ἑλένης τῆς κοινότητας Καντοῦ.

ΤΕΤΑΡΤΗ 24 ΜΑΪΟΥ: Συλλειτουργήσε μετά τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Προικοννήσου κ.Ἰωσήφ κατά τή διάρκεια ἀγρυπνίας στόν Καθεδρικό ναό Ἀγίας Νάπας Λεμεσοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ 28 ΜΑΪΟΥ: Συλλειτουργήσε μετά τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ξάνθης καί Περιθεωρίου κ.Παντελεήμονος στόν ἱερό ναό Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ τῆς κοινότητας Παρεκκλησιᾶς.

ΚΥΡΙΑΚΗ 4 ΙΟΥΝΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ Μονοβόλικου καί ἀκολουθῶς χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ τοῦ Ἀγίου Πνεύματος (Γονυκλισίας).

ΠΕΜΠΤΗ 8 ΙΟΥΝΙΟΥ: Ὑποδέχθηκε τήν εἰκόνα τῆς Παναγίας Ἀγιοταφίτισσας στόν ἱερό ναό Ἀγίου Τύχωνος τῆς ὁμώνυμης κοινότητας. Τήν ἱερή εἰκόνα συνόδευσε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Βόστρον κ.Τιμόθεος.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 9 ΙΟΥΝΙΟΥ: Τέλεσε τή ἐγκαίνια κατά τή διάρκεια ἀγρυπνίας στόν ἱερό ναό Ἀγίου Τύχωνος τῆς ὁμώνυμης κοινότητας.

ΚΥΡΙΑΚΗ 11 ΙΟΥΝΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἀγίου Τύχωνος τῆς ὁμώνυμης κοινότητας. Στή Θεία Λειτουργία ἔλαβε μέρος ὁ Πανοσιολογιώτατος Καθηγούμενος τῆς ἱερᾶς Μεγίστης Μονῆς Βατοπαιδίου Ἀρχιμανδρίτης Ἐφραίμ, ὁ

ὁποῖος κήρυξε τόν θεῖο λόγο.

ΠΕΜΠΤΗ 15 ΙΟΥΝΙΟΥ: Συγχοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν ἱερό ναό Ἀγίου Τύχωνος τῆς ὁμώνυμης κοινότητας, μετά τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Νέας Κρήνης καί Καλαμαριᾶς κ.Ἰουστίνου καί τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Λεμεσοῦ κ. Ἀθανασίου.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 16 ΙΟΥΝΙΟΥ: Συμμετέσχε σέ Ἀρχιερατικό Συλλεῖτουργο στόν ἱερό ναό Ἀγίου Τύχωνος τῆς ὁμώνυμης κοινότητας, προεξάρχοντος τοῦ Σεβασμιώτατου Μητροπολίτου Βόστρον κ. Τιμοθέου καί συλλειτουργοῦντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Νέας Κρήνης καί Καλαμαριᾶς κ. Ἰουστίνου.

Συμμετέσχε σέ Ἀρχιερατικό Συλλεῖτουργο κατά τή διάρκεια ἀγρυπνίας, προεξάρχοντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Νέας Κρήνης καί Καλαμαριᾶς κ. Ἰουστίνου, στή ἐρείπια τῆς Βασιλικῆς στήν ἀρχαία Ἀμαθούνα.

ΚΥΡΙΑΚΗ 18 ΙΟΥΝΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στήν ἱερὰ Μονή Ἀγίου Νικολάου τῶν Γάτων.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 23 ΙΟΥΝΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία κατά τή διάρκεια ἀγρυπνίας στήν ἱερὰ Μονή Τιμίου Προδρόμου Μέσα Ποταμοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ 25 ΙΟΥΝΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἀποστόλου Ἀνδρέου τῆς κοινότητας Κάτω Ἀμιάντου.

ΤΕΤΑΡΤΗ 28 ΙΟΥΝΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἀποστόλων Πέτρου καί Παύλου.

ΠΕΜΠΤΗ 29 ΙΟΥΝΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἀποστόλων Πέτρου καί Παύλου στήν κοινότητα Ἀγίου Παύλου.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 30 ΙΟΥΝΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἀποστόλων Πέτρου καί Παύλου Ἀσγάτας.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΔΡΩΜΕΝΑ

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΛΕΜΕΣΟΥ

Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἀθανάσιος ἀνέγνωσε τόν «Καλό Λόγο» καί τέλεσε τήν Ἀναστάσιμη Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό ἀγίου Νικολάου στήν κοινότητα Κλωναρίου. Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος κ. Νικόλαος, τό ἴδιο βράδυ προεξήρχε τῆς Ἀναστάσιμης Ἀκολουθίας, στόν Προσκυνηματικό ἱερό ναό Θεοπατόρων Ἰωακείμ καί Ἄννης. Τό πρωί τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα στόν Μητροπολιτικό ναό τελέστηκε ὁ Μέγας Ἑσπερινός τοῦ Πάσχα προεξάρχοντος τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου μας καί συγχորοστατοῦντος τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ἀμαθοῦντος κ. Νικολάου, μέ τή συμμετοχή ἱερέων τῆς Μητροπολιτικῆς μας περιφέρειας. Τό Ἀναστάσιμο Εὐαγγέλιο ἀνεγνώσθη σέ διάφορες γλώσσες. Μετά τό πέρας τοῦ Ἑσπερινοῦ ἀκολούθησε λιτανεία καί στή συνέχεια ὁ Πανιερώτατος διένειμε κόκκινα αὐγά στους πιστούς.

Μέσα στήν πανευφρόσυνη ἀτμόσφαιρα τῆς Πασχαλινῆς περιόδου τελέστηκε ἡ εἰς διάκονο χειροτονία ἀκόμα ἑνός νέου στή Μητρόπολή μας. Τό Σάββατο 22 Ἀπριλίου 2017, ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἀθανάσιος λειτούργησε στόν ἱερό ναό ἀγίου Νικολάου Κ. Πολεμιδίων καί τέλεσε τήν εἰς διάκονο χειροτονία τοῦ κ. Μαρίνου Κάσια.

Μέ την ευκαιρία της λήξης των σχολικών μαθημάτων η Ίερά Μητρόπολή μας προσκάλεσε τούς τελειόφοιτους μαθητές όλων των δημοσίων και ιδιωτικών σχολείων της πόλεως και επαρχίας Λεμεσού, για να συμμετάσχουν σε Θεία Λειτουργία, πού πραγματοποιήθηκε τό Σάββατο 6 Μαΐου 2017, στον Μητροπολιτικό ιερό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικής και προεξήρχε ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Αθανάσιος. Στό ψαλτήρι βρίσκονταν μαθητές του Μουσικού Σχολείου υπό τη διεύθυνση του κ. Σωτήρη Νικηφόρου. Στή Θεία Λειτουργία εκτός από τούς μαθητές, συμμετείχαν καθηγητές και διευθυντές των σχολείων, καθώς και γονείς των τελειοφοίτων. Μετά τό πέρας της Θείας Λειτουργίας ο Πανιερώτατος ευχήθηκε στους μαθητές να έχουν Θείο φωτισμό και να επιτύχουν στίς εξετάσεις τους. Τέλος, μαζί μέ τό αντίδωρο έδωσε σε όλους μία μικρή ευλογία.

Μέ παιδικά χαμόγελα, χαρούμενες φωνές, παιχνίδια, τραγούδια και χορούς γέμισε ο Δημόσιος Κήπος Λεμεσού την Κυριακή 7 Μαΐου 2017, από τό πρωί μέχρι αργά τό απόγευμα. Στόν χώρο αυτό πραγματοποιήθηκε τό πανηγύρι χαράς και αγάπης των Κατηχητικών Συνάξεων της Μητροπόλεώς μας, μία εκδήλωση ή οποία έχει καταστεί θεσμός για την πόλη μας. Τήν όλη εκδήλωση τίμησε μέ την παρουσία του ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης και Ποιμενάρχης μας, κ. Αθανάσιος και ο Θεοφιλέστατος Έπίσκοπος Αμαθούντος κ. Νικόλαος, οι όποιοι συνομίλησαν μέ τά παιδιά και απηύθυναν τόν πατρικό τους λόγο. Έπίσης παρέστη ο έντιμος Δήμαρχος Λεμεσού κ. Νίκος Νικολαΐδης. Τά παιδιά είχαν την ευκαιρία να παίξουν στην παιχνιδούπολη, σε διάφορα παιχνίδια, να απολαύσουν τή βόλτα τους μέ τό τρενάκι και να ζωγραφίσουν. Τό απόγευμα παρουσιάστηκε μουσικό και καλλιτεχνικό πρόγραμμα από τά παιδιά των Κατηχητικών Συνάξεων των ένοριών της Μητροπόλεώς μας. Τήν παρουσίαση έκλεισε μέ παραδοσιακούς χορούς ο Πολιτιστικός Όμιλος «Διώνυσος». Στήν εκδήλωση συμ-

μετείχαν εκτός από τις Κατηχητικές Συνάξεις, οι Έπιτροπές Όρθοδόξων Ένοριακών Συνδέσμων Γυναικών, τα Πολυδύναμα Κέντρα Νεολαίας της Μητροπόλεώς μας, η Φιλόπρωχος Αδελφότητα και η Κοινότητα Νέων.

Μέσα σέ κλίμα κατανύξεως καί πνευματικής χαράς τελέστηκε στίς 20 Μαΐου 2017, από τόν Θεοφιλέστατο Έπίσκοπο Άμαθοῦντος κ. Νικόλαο συλλειτουργοῦντος τοῦ Θεοφιλεστάτου Έπισκόπου Νεαπόλεως κ. Πορφυρίου, ἡ εἰς πρεσβύτερο χειροτονία τοῦ π. Παναγιώτη Έλπιδοφόρου. Ὁ νέος ιερέας τῆς Μητροπόλεώς μας θά ιερουργεῖ στόν ιερό ναό Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ στόν Μονοβόλικο.

Μέ αἰσθήματα χαράς καί συγκίνησης, πολλοί κληρικοί τῆς Μητροπόλεώς μας καί πλῆθος κόσμου ὑποδέχθηκαν τό ἀπόγευμα τῆς Δευτέρας 22 Μαΐου, πιστό ἀντίγραφο τῆς Παναγίας Βηματάρισσας ἀπό τήν ιερά Μεγίστη Μονή Βατοπαιδίου. Τήν ιερά εἰκόνα μετέφερε ὁ Πανοσιολ. Καθηγούμενος τῆς Μονῆς, Αρχιμ. Έφραίμ, καί τήν ὑποδέχθηκε ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἀθανάσιος. Μετά τήν ὑποδοχή ἀκολούθησε δέηση στόν Μητροπολι-

τικό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικής. Ὁ Μητροπολίτης μας εὐχαρίστησε ἐκ βάθους καρδίας τόν Γέροντα Ἐφραίμ καί τοῦ δώρησε μία εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος, Πολιούχου τῆς πόλεώς μας, ὅπως ἐπίσης καί στόν δωρητή τῆς εἰκόνας κ. Κωνσταντῖνο Shavel ἐκ Λευκορωσίας, τόν ὁποῖο καί παρασημοφόρησε μέ τόν Χρυσό Σταυρό τοῦ Ἁγίου Ἰωάννη τοῦ Ἐλεήμονος. Ἀκολούθησε σύντομη ὁμιλία ἀπό τόν Γέροντα Ἐφραίμ, ὁ ὁποῖος μέσα ἀπό τόν λόγο του ἔδωσε ἐλπίδα, πνευματική στήριξη καί παρηγοριά στό πλῆθος τοῦ κόσμου, πού κατέκλυσε τόν Μητροπολιτικό ναό γιά νά τόν ἀκούσει. Στό τέλος ὁ Γέροντας Ἐφραίμ, χαιρέτησε ὑπομονετικά τόν κόσμο πού περίμενε, γιά νά λάβει τήν εὐλογία του.

Πραγματοποιήθηκε καί φέτος μέ μεγάλη ἐπιτυχία ἡ καθιερωμένη πλέον ἐκδήλωση τῆς Φιλοπώχου Ἀδελφότητας τῆς Μητροπόλεώς μας, τή Δευτέρα 29 Μαΐου 2017, στό Κηποθέατρο Λεμεσοῦ καί εἶχε ὡς γενικό θέμα: «Σμιλεύοντας τίς Μνήμες». Ἡ ἐκδήλωση ἄρχισε μέ σύντομους χαιρετισμούς ἀπό τόν Πρωτοσύγκελλο καί πρόεδρο τῆς Φιλοπώχου Ἀδελφότητας τῆς

Μητροπόλεώς μας, Αρχιμ. Ἰσαάκ καί ἀπό τόν ἔντιμο Δήμαρχο τῆς πόλεως κ. Νίκο Νικολαΐδη. Στή συνέχεια ἀκολούθησε πλούσιο καλλιτεχνικό πρόγραμμα μέ χορούς καί τραγούδια ἐμπνευσμένα ἀπό τήν παράδοση τῆς Κύπρου, τῆς Κρήτης, τῆς Κωνσταντινούπολης καί τῆς Μ. Ἀσίας. Στήν ἐκδήλωση συμμετείχαν ὁ Θωμάς Κωνσταντίνου, ἡ Σοφία Παπάζογλου, ἡ βυζαντινὴ χορωδία «Ρωμανός ὁ Μελωδός», ἡ Παραδοσιακὴ χορωδία «Ἀνατολή», τὸ μουσικὸ σχῆμα τῆς Μητροπόλεώς μας καί τὸ ἐργαστήρι παραδοσιακῶν χορῶν «Ἀλεξάνδρα». Στήν ἐκδήλωση παρέστησαν μεταξύ ἄλλων ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Βόστρων κ. Τιμόθεος, ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος κ. Νικόλαος, ὁ Δήμαρχος Λεμεσοῦ κ. Νίκος Νικολαΐδης, ἄλλοι Δήμαρχοι τῆς μεΐζονος Λεμεσοῦ, Βουλευτές, Δημοτικοὶ Σύμβουλοι, ἱερεῖς καί πλήθος κόσμου.

Μέ τήν ἔλευση τῆς ἱερᾶς εἰκόνας τῆς Παναγίας Ἀγιοταφίτισσας ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα, ἀρχισαν οἱ ἐορταστικὲς ἐκδηλώσεις γιὰ τὰ ἐγκαίνια τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τοῦ ἀγίου Τύχωνα στήν ὁμώνυμη κοινότητα, τὴν Πέμπτη 8 Ἰουνίου 2017. Τὴν εἰκόνα προσκόμισε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Βόστρων καί Ἐξαρχος τοῦ Παναγίου Τάφου στήν Κύπρο κ. Τιμόθεος καί τὴν ὑποδέχθηκε ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος κ. Νικόλαος πλαισιούμενος ἀπὸ ἱερεῖς τῆς Μητροπόλεώς μας. Ἀκολούθησε Παρακλητικὸς Κανόνας πρὸς τὴν Παναγία Ἀγιοταφίτισσα καί τὸν Θεῖο λόγο κήρυξε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Βόστρων. Ὁ Θεοφιλέστατος ἀφοῦ εὐχαρίστησε τὸν Σεβασμιώτατο γιὰ τὴ μεγάλη εὐλογία πού προσκόμισε στοὺς πιστοὺς, τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας μας, τοῦ δώρισε εἰκόνα τοῦ ἀγίου Τύχωνα. Τό βράδυ τῆς Παρασκευῆς 9 Ἰουνίου, τελέστηκαν μέ λαμπρότητα τὰ ἐγκαίνια τοῦ ἱεροῦ ναοῦ Ἀγίου Τύχωνα. Τὰ ἐγκαίνια τέλεσε ὁ Ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος κ. Νικόλαος, ὁ ὁποῖος ἀνήμερα τῶν ἐγκαινίων συμπλήρωσε δέκα χρόνια ἐπισκοπικῆς διακονίας. Τὸν Θεοφιλέστατο πλαισίωσαν ἱερεῖς τῆς Μητροπόλεώς μας, ἐνῶ τὸ ψαλτήρι κόσμησε ὁ Ἰωάννης Χασανίδης, πρωτοψάλτης τῆς ἱερᾶς μονῆς ἀγίας Θεοδώρας Θεσσαλονίκης. Τὴν Κυριακὴ 11 Ἰουνίου, τελέστηκε Ἀρχιερατικὴ Θεία Λειτουργία στὸν ἱερό ναὸ ἀγίου Τύχωνα στήν ὁμώνυμη κοινότητα. Τῆς Θ. Λειτουργίας προεξήρχε ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος κ. Νικόλαος, ἐνῶ συλλειτουργῆσε καί ὁ Ἡγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Βατοπαιδίου Αρχιμ. Ἐφραίμ, ὁ ὁποῖος καί κήρυξε τὸν Θεῖο λόγο.

Με ἐκκλησιαστική λαμπρότητα καί μεγαλοπρέπεια ἐορτάστηκε ἡ μνήμη τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου καί πανευφήμου Ἀποστόλου Βαρνάβα, ἰδρυτῆ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου. Ἐπίκεντρο τῶν λατρευτικῶν ἐκδηλώσεων στή Λεμεσό ἦταν ὁ ἱερός ναός Ἀποστόλου Βαρνάβα στόν ὁμώνυμο συνοικισμό τῆς πόλης μας. Στόν ἑσπερινό τῆς ἐορτῆς χοροστάτησε ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἀθανάσιος, ἐνῶ συμμετείχε ὁ σεβαστός Καθηγούμενος τῆς Ι.Μ. Μονῆς Βατοπαιδίου Ἀρχιμ. Ἐφραίμ. Ὁ Γέροντας Ἐφραίμ κατά τή διάρκεια τοῦ ἑσπερινοῦ ἀπηύθυνε σύντομο πνευματικό λόγο πρὸς τό πολυπληθές ἐκκλησίασμα.

Μέ τήν εὐκαιρία τῆς μνήμης τοῦ ἁγίου Τύχωνα τελέστηκαν καί φέτος ἐορταστικές ἐκδηλώσεις στόν ἱερό ναό του στήν ὁμώνυμη κοινότητα. Τήν παραμονή 15 Ἰουνίου, τελέστηκε Πανηγυρικός Ἑσπερινός χοροστατοῦντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Νέας Κρήνης καί Καλαμαριάς κ. Ἰουστίνου καί συγχοροστατούντων τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου μας κ. Ἀθανασίου καί τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ἀμαθοῦντος κ. Νικολάου καί τῆ συμμετοχή πλειάδας ἱερέων καί διακόνων τῆς Μητροπόλεώς μας. Τήν ἡμέρα τῆς ἐορτῆς τελέστηκε Ἀρχιερατικό Συλλειτουργοῦ προεξάρχοντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Βόστρον κ. Τιμοθέου, Ἐξάρχου τοῦ Παναγίου Τάφου, καί συλλειτουργούντων τοῦ Σεβα-

σμωτάτου Μητροπολίτου Νέας Κρήνης καί Καλαμαριάς κ. Ἰουστίνου καί τοῦ Θεοφιλέστατου Ἐπισκόπου Ἀμαθοῦντος κ. Νικολάου καί τή συμμετοχή ιερέων τῆς Μητροπολιτικῆς μας περιφέρειας. Πλήθος κόσμου συνέρρευσε κατά τή διάρκεια τῶν ιερῶν ἀκολουθιῶν, γιά νά συνεορτάσει καί νά συμπροσευχηθεῖ στόν Πολιούχο Ἅγιο τῆς Ἐπισκοπῆς Ἀμαθοῦντος.

Πανηγυρική Ἀρχιερατική ἀγρυπνία τελέστηκε τό βράδυ τῆς Παρασκευῆς 6 Ἰουνίου, κατά τήν ὁποία ἐορτάστηκε ἡ σύναξη πάντων τῶν ἁγίων Ἱεραρχῶν τῆς Ἐπισκοπῆς Ἀμαθοῦντος. Ἡ ἀγρυπνία τελέστηκε στή ἐρεῖπια τῆς Βασιλικῆς τοῦ ἁγίου Τύχωνα στήν ἀρχαία Ἀμαθούντα, ἡ ὁποία ἀνάγεται ὡς κτίσμα τόν 4ο αἰ., καί εἶναι ὁ ἀρχαιότερος χριστιανικός λατρευτικός χώρος στήν Κύπρο. Τῆς ιερᾶς ἀγρυπνίας προεξήρχε ὁ Σεβασμώτατος Μητροπολίτης Νέας Κρήνης καί Καλαμαριάς κ. Ἰουστίνος καί συλλειτουργήσε ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος κ. Νικόλαος πλαισιούμενοι ἀπό ἱερεῖς καί διακόνους τῆς Μητροπόλεώς μας. Στήν ἀγρυπνία ἔψαλλε ἡ χορωδία τῆς Μητροπόλεώς μας «Ρωμανός ὁ Μελωδός».

Προσκεκλημένος τοῦ Σεβασμωτάτου Μητροπολίτου Βεροίας κ. Παντελεήμονος ἦταν ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἀθανάσιος, γιά νά συμμετάσχει στή ΚΓ' Παύλεια. Στό ἐπιστημονικό Συνέδριο τό ὁποῖο πραγματοποιήθηκε μέ γενικό τίτλο «Πόλεμος καί Εἰρήνη κατά τόν Ἀπόστολο Παῦλο», ὁ Πανιερώτατος συμμετεῖχε σέ συζήτηση Στρογγυλῆς Τραπέζης μέ θέμα : «Οἱ ἀνθρωπολογικές καί Ἐκκλησιολογικές συνέπειες τοῦ πολέμου στίς σύγχρονες Ἐκκλησίες». Κατά τή διάρκεια τῆς ἐκεῖ παρουσίας του ὁ Πανιερώτατος συμμετεῖχε καί στίς λατρευτικές ἀκολουθίες ἐπὶ τῇ μνήμῃ τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν, Παύλου.

ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Ο ιερός Χρυσόστομος

Ίερομονάχου Γρηγορίου

Ἡ ζωή τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου ἦταν ἓνα διαρκές βίωμα ἀγάπης πρὸς τὸν Θεό καὶ πρὸς τοὺς ἀδελφούς του. Ἡ ἀγάπη αὐτὴ τὸν ἀνέδειξε διάκονο τοῦ Θεοῦ καὶ διάκονο τῶν ἀνθρώπων στό ἔργο τῆς σωτηρίας τους. Ὁλόκληρη ἡ ζωή τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἦταν ταυτόχρονα ζωή δοξολογίας καὶ εὐχαριστίας τοῦ Θεοῦ. Εἴτε πορευόταν στή γαλήνη εἴτε στήν τρικυμία τῶν διωγμῶν, στήν καρδιά του ὑπῆρχε πάντοτε ἡ δοξολογία καὶ ἡ εὐχαριστία τοῦ Θεοῦ. Ἕνα βιβλίο σκιαγράφησης τῆς ἁγίας ζωῆς τοῦ ἱεροῦ πατρός, ζωῆς διακονίας, μαρτυρίου καὶ δοξολογίας.

Γέρων Θαδδαῖος

Ἕνας πνευματικός τῆς ἐποχῆς μας

Ἕνα βιβλίο μέ πολύτιμο πνευματικό σχολιασμό γιά τήν πώση καὶ τή θεία χάρη, τήν ἐπικοινωνία μέ τὸν Θεό, τίς σκέψεις καὶ τοὺς λογισμούς, τό θεῖο καὶ ἀνθρώπινο θέλημα, τὸν παράδεισο καὶ τήν κόλαση, τήν ταπεινοφροσύνη καὶ τήν ὑπακοή, τήν ψυχή, τήν πνευματική πρόοδο, τά μυστήρια καὶ πολλά ἄλλα θέματα, ποῦ ἀφοροῦν στήν ἐν Χριστῷ ζωή μας.

